

Vlaams
Parlement

vergadering **32**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 17 april 2013

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
ACTUALITEITSDEBAT over het ronselen van jongeren om deel te nemen aan de burgeroorlog in Syrië	7
ACTUELE VRAAG van de heer Sas van Rouveroi tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de noodkreet van de steden en gemeenten inzake hun financiële situatie	
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de financiële situatie van de steden en gemeenten	33
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Tommelein tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Alfacam-debacle	
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het mogelijke faillissement van Alfacam en de gevolgen voor Gigarant	
ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de houding van de Vlaamse Regering ten aanzien van een mogelijk faillissement en eventuele doorstart van Alfacam	39
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de voordracht van een nieuwe topman voor de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel door de Vlaamse Regering en de vragen die dat oproept met betrekking tot de toekomstige rol van de BAM	44
ACTUELE VRAAG van de heer Johan Deckmyn tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de boodschap van de Volvo-top aan de minister-president met betrekking tot de loonkostproblematiek van onze bedrijven	
ACTUELE VRAAG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de loonkost- en concurrentieproblematiek van onze bedrijven, naar aanleiding van het bezoek van de minister-president aan de Volvo-top	
ACTUELE VRAAG van de heer Matthias Diependaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het overleg met de federale overheid betreffende een pact voor de concurrentiekracht van de bedrijven, naar aanleiding van het bezoek van de minister-president aan Volvo in Zweden	47

ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de blijvende stijging van kinderarmoede in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de blijvende stijging van de kinderarmoede, naar aanleiding van de nieuwe Vlaamse Armoedemonitor	52
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	58
ONTWERP VAN DECREET betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport – 1870 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, betreffende een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, ondertekend in Brussel op 2 december 2010 – 1871 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol, ondertekend in Luxemburg op 24 juni 2010, tot wijziging van de luchtvervoersovereenkomst tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend op 25 en 30 april 2007 – 1872 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend in Brussel op 17 december 2009 – 1873 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de multilaterale overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Bulgarije, de Republiek Kroatië, de Republiek IJsland, de Republiek Montenegro, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Servië, Roemenië en de Missie van de Verenigde Naties voor interimbestuur in Kosovo (UNMIK) betreffende de totstandbrenging van een Europese Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte, ondertekend te Luxemburg op 9 juni 2006 – 1874 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	63

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië, anderzijds, ondertekend in Brussel op 15 december 2010	
– 1875 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	63
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met	
1° de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste, de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede, de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde, IJsland, en ten vierde, het Koninkrijk Noorwegen, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011, en	
2° de aanvullende overeenkomst tussen ten eerste, de Europese Unie en haar lidstaten, ten tweede, IJsland, en ten derde, het Koninkrijk Noorwegen, betreffende de toepassing van de overeenkomst vermeld onder 1°, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011	
– 1876 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	64
Artikelsgewijze bespreking	64
VERZOEKSCRIFT over de wachtlijsten in de gehandicaptensector en de doorstroming van jongvolwassenen naar de volwassenenzorg. Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid uitgebracht door mevrouw Helga Stevens en de heer Felix Strackx	
– 1973 (2012-2013) – Nr. 1	
Verslag	65
ONTWERP VAN DECREET betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport	
– 1870 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	66
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, betreffende een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, ondertekend in Brussel op 2 december 2010	
– 1871 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	67
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol, ondertekend in Luxemburg op 24 juni 2010, tot wijziging van de luchtvervoersovereenkomst tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend op 25 en 30 april 2007	
– 1872 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	67
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend in Brussel op 17 december 2009	
– 1873 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	68

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de multilaterale overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Bulgarije, de Republiek Kroatië, de Republiek IJsland, de Republiek Montenegro, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Servië, Roemenië en de Missie van de Verenigde Naties voor interimbestuur in Kosovo (UNMIK) betreffende de totstandbrenging van een Europese Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte, ondertekend te Luxemburg op 9 juni 2006 – 1874 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	68
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië, anderzijds, ondertekend in Brussel op 15 december 2010 – 1875 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	68
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met 1° de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste, de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede, de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde, IJsland, en ten vierde, het Koninkrijk Noorwegen, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011, en 2° de aanvullende overeenkomst tussen ten eerste, de Europese Unie en haar lidstaten, ten tweede, IJsland, en ten derde, het Koninkrijk Noorwegen, betreffende de toepassing van de overeenkomst vermeld onder 1°, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011 – 1876 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	69
MOTIE van de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marijke Dillen tot besluit van de op 19 maart 2013 door de heer Erik Tack in commissie gehouden interpellatie tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toenemende verspreiding van multiresistente ziektekiemen onder de Vlaamse bevolking – 1955 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	69
MOTIE van de heren Filip Dewinter, Joris Van Hauthem en Stefaan Sintobin en mevrouw Linda Vissers tot besluit van het op 17 april 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het ronselen van jongeren om deel te nemen aan de burgeroorlog in Syrië – 1999 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	70
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	72
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	72
■	

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.06 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend. Mijn verontschuldigen voor de laattijdigheid.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigen zijn ingekomen van de volgende leden:

Caroline Bastiaens, Boudewijn Bouckaert, Jean-Jacques De Gucht: ambtsverplichtingen;

Veli Yüksel: door Vlaams Parlement toegestane zending;

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Marc Hendrickx: familieverplichtingen;

Michèle Hostekint, Peter Reekmans, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

De heer Hendrickx is vader geworden van een meisje, Inge. (*Applaus*)

Mevrouw Hostekint is moeder worden van een derde kind, dat luistert naar de mooie naam Lucien. (*Applaus*)

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 60/24*)

■

ACTUALITEITSDEBAT over het ronselen van jongeren om deel te nemen aan de burgeroorlog in Syrië

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het ronselen van jongeren om deel te nemen aan de burgeroorlog in Syrië.

Het debat is geopend.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Voorzitter, minister, geachte leden, ik citeer: “De integratie is een complete mislukking. In Vlaanderen is de toestand nog erger dan in Brussel en Wallonië. Zo valt het op dat alleen uit Vlaamse steden jongeren naar Syrië vertrekken. (...) Die jongeren voelen zich niet verbonden met de maatschappij, zeker niet met de Vlaamse.”

Dat zijn niet mijn woorden, maar die van Rudi Van Doorslaer, de directeur van het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (CEGESOMA). Ik meen dat Van Doorslaer daarmee de vinger op de wonde legt. De uittocht uit Vlaanderen van vele tientallen allochtone, maar helaas ook autochtone jongeren, om als jihadi in Syrië de heilige oorlog te gaan vechten tegen de kafirs – zeg maar de ongelovigen – van het Assadregime is inderdaad een symbool van het failliet van het Vlaamse integratiebeleid.

Minister, met enig cynisme zouden we kunnen zeggen dat de uittocht van Sharia4Belgium-adepten allerhande richting Syrië een goede zaak is: we exporteren op deze manier immers de meest radicale en fundamentalistische elementen richting de Arabische wereld, waar ze zich niet

alleen thuis voelen, maar misschien ook thuishoren. De kans is echter groot dat een aantal van hen terugkomen: zij zullen gefrustreerd en geradicaliseerd zijn, en vooral ook geschoold zijn in het gebruik van wapens en explosieven in een oorlogssituatie. Deze jongeren dreigen, indien we niet opletten, inderdaad de fundamentalistische moslimterroristen van de toekomst te worden.

Het is bijzonder pijnlijk om vast te stellen dat uitgerekend Vlaamse, autochtone jongeren nu ook worden geïndoctrineerd, gehersenspoeld en bekeerd tot de salafistische islam, om nadien te worden gerekruteerd voor de jihad ergens in de wereld. Het probleem van de rekrutering van de jonge jihadi's is blijkbaar pas recent tot de media doorgedrongen, maar ook in het verleden, in de voorbije jaren waren deze praktijken schering en inslag. Sharia4Belgium en andere organisaties in ons land, en trouwens ook moskeeën, zelfs erkende en gesubsidieerde moskeeën, hebben dezelfde rekruterings technieken toegepast om de voorbije jaren jonge jihadi's vanuit Vlaanderen richting Jemen, Tsjetsjenië, Afghanistan en elders te sturen.

Wegens de mediatisering van het hele Syriëverhaal is de overheid, inclusief de Vlaamse Regering, echter eindelijk wakker geschoten. Nu het kalf verdrongen is, wordt er met groot machtsvertoon – uiteraard in aanwezigheid van ontelbare camera's en fotografen, zelfs bij politieacties, zoals dat gisteren om zes uur 's morgens het geval was – opgetreden tegen Sharia4Belgium en durft men die sekte onomwonden een terroristische organisatie te noemen.

Eindelijk, zou ik zeggen. Toen het Vlaams Belang dit jaren geleden zei, werden we uitgelachen, want Abu Imran en zijn club waren – en ik citeer politici van toen – “een stelletje carnavalsgekken”, waarna het Vlaams Belang steevast werd verweten uit eigenbelang aan stemmingmakerij te doen.

Nu Sharia4Belgium openlijk rekruteert voor de Syrische tak van Al Qaida, is het kot te klein en is veel niet genoeg. Hoewel ik al geruime tijd van mening ben dat van figuren zoals Fouad Belkacem de nationaliteit moet worden afgenomen en het land moet worden uitgezet richting Marokko, waar men trouwens al acht jaar zijn uitlevering vraagt, meen ik dat de problematiek niet gemakkelijks mag worden gereduceerd tot Sharia4Belgium. Het eigenlijke probleem zit veel dieper en heeft te maken met enerzijds een veel te laks inburgeringsbeleid en anderzijds een naïeve houding van de Vlaamse overheid die bevoegd is ten aanzien van de islam.

In tegenstelling tot wat sommigen willen doen geloven, gaan Vlaamse allochtone en autochtone jongeren niet naar Syrië om er de wapens op te nemen tegen het regime omdat ze gedreven zijn door wat men dan een cocktail van spontaan onrechtvaardigheidsgevoel en zin voor avontuur noemt. Voor enkelingen zal dat wellicht wel meespelen maar voor het overgrote deel is hun engagement het gevolg van hun bekering tot de islam en/of een langdurig radicaliseringsproces vooraleer zij werden gerekruteerd voor de gewapende jihad.

Er bestaat overigens geen gematigde islam. De jihad, al dan niet in gematigde vorm, een culturele, economische, militaire, strijdende jihad met de wapens, strijdt tegen de kafirs, tegen ons dus, de ongelovigen of toch een groot deel onder ons. De solidariteit binnen de uma, de moslimgemeenschap, en de toepassing van de sharia, onderdeel van de Koran, maken nu eenmaal inherent deel uit van de islam. Dat er verschillende strekkingen binnen de islam bestaan, weten we allemaal, maar het is een fabeltje dat er een verschil zou zijn tussen de radicale en de zogenaamd gematigde islam. Niet ik zeg dat, maar de Turkse premier Erdogan. Hij zegt: “Er bestaat geen gematigde islam. De islam is de islam en that's it”. Erdogan heeft wat dat betreft fundamenteel gelijk

De naïeve veronderstelling dat we met subsidies, erkenning van moskeeën, imamopleidingen en zelfs een studierichting aan de universiteit over de islamitische theologie een soort van verlichte Europese islam tot stand kunnen brengen die we perfect onder controle kunnen houden, zal ons nog bijzonder zuur opbreken. De ogen gaan nu langzaam maar zeker open.

Natuurlijk zijn er veel gematigde moslims die de islam slechts matig in de praktijk brengen maar er bestaat geen gematigde islam. Het extremisme, het radicalisme waar men het zo graag over heeft, zit nu eenmaal ingebakken in de islam zelf. Zolang men de islamisering niet stopt, zolang men de islam blijft pampereën zoals de Vlaamse overheid dat doet en naar de

mond blijft praten, zolang men weigert in te zien dat de islam niet thuishoort op Europese bodem, zullen de problemen zich blijven opstapelen.

De jongeren die nu in Syrië als kanonnenvlees voor de jihadistische revolutie moeten dienen voor het religieuze doel, niet alleen van een aantal geïsoleerde extremisten maar van de islam als dusdanig, zijn niet op een dag als radicale salafisten uit hun bed gestapt. Daar is een heel proces aan voorafgegaan. Dat is een proces waar de overheid, inclusief het onderwijs, het gigantische en bijzonder dure integratienetwerk, de politie, de lokale overheden, geen enkele vat op hebben en willen hebben.

Ik heb de voorbije weken veel contact gehad met de familie van Brian De Mulder. Ze vertelden me over het proces van radicalisering van hun zoon, dat twee jaar duurde, van zijn 17 tot 19 jaar: de eerste contacten met moslims, de eerste bezoeken aan de moskee, het aannemen van een islamitische naam, het dragen van de djellabah, het eten van halalvoedsel, het zich aansluiten bij Sharia4Belgium, het spijbelen op school, het wegsturen door de directie van de school en uiteindelijk de georganiseerde reis naar Syrië. Op geen enkel moment heeft die familie gehoor gevonden bij om het even welke overheid, noch bij de directie, noch bij de politie, noch bij de burgemeester van Antwerpen, noch bij federale ministers, en dat ondanks mails en telefoons allerhande.

Zoals te verwachten was, grijpen de traditionele partijen nu naar de klassieke remedies: meer sensibilisering, meer subsidies, een imamopleiding, meer straathoekwerkers en nog meer van dat soort voorstellen.

Problemen aanpakken betekent eerst en vooral de juiste analyse maken van de problematiek. Laten we er dus mee ophouden de indruk te wekken dat de rekrutering voor de jihad niets te maken heeft met de islam als dusdanig. Laten we ermee ophouden te doen alsof de radicalisering van vele jongeren die nog niet in het stadium zitten van het vertrek richting Syrië of een ander islamitisch land, enkel en alleen het gevolg is van een sociale problematiek, van een tekort aan perspectieven, van hoge werkloosheid, van een ontoereikend onderwijs. Als er een land is waar alle mogelijke inspanningen voor allochtone jongeren, voor islamjongeren worden gedaan in het onderwijs, in tewerkstelling en integratie, dan is het ongetwijfeld hier. Wat we nodig hebben, zijn concrete, realistische voorstellen, die de problematiek niet politiek correct reduceren tot sociale problemen.

Ik wil vier voorstellen kort samenvatten. Ten eerste, herbekijk de subsidiëring van moskeeën en de erkenning van de islam in ons land. Herbekijk de positie van de islam in Vlaanderen. Wees veel kritischer ten opzichte van de islam in Vlaanderen. Wat nu gebeurt, kan alleen gebeuren binnen de schoot van de islamgemeenschap in ons land, binnen de schoot van de moskeeën, imams en moslims in ons land.

Ten tweede, salafistische haatzenders, weblogs en websites moeten desnoods worden geblokkeerd. Dat kan in Nederland, het stond in 2007 zelfs in het Nederlandse regeerakkoord. Het moet ook hier kunnen.

Ten derde, detectie van islamradicalisme en -fundamentalisme via het onderwijs en de straathoekwerkers. Het is onaanvaardbaar dat de vertegenwoordigers van het gemeenschaps-onderwijs publiek zeggen: “Wij doen daar niet aan mee, dat is verklikking, dat is onze taak niet.” Dat is hun taak wel. Het is een van hun belangrijkste taken.

Ten vierde, een actieplan tegen radicalisering, zoals dat sinds 2007 in Engeland en Duitsland en elders bestaat.

Islamradicalisering komt niet voort alleen maar uit armoede, verpaupering, discriminatie en gebrek aan kansen. Het is een ideologische en religieuze ontsporing van de islam, en dat moeten we ook met zoveel woorden durven zeggen. Wie de radicalisering wil stoppen, moet eerst en vooral een einde durven maken aan de islamisering van ons land. Dat heeft deze regering in ieder geval nooit gedaan, tot spijt van wie het benijdt. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, ministers, collega's, de voorbije weken werden we geconfronteerd met de soms hallucinante noodkreten van verontruste ouders, welzijnswerkers en burgemeesters met betrekking tot jonge mannen die, meestal onder impuls van zeer invloedrijke radicale islamleiders, ten strijde trekken in Syrië. Heel veel media-aandacht is gegaan naar de top tegen radicalisering die de burgemeesters van Antwerpen, Vilvoorde en Mechelen vorige week organiseerden.

Ik citeer: "We willen dit probleem zonder clichés aanpakken op alle niveaus, in het onderwijs, door onze politiemensen beter op te leiden, door de moskeeën hun rol te laten spelen. We moeten alle mogelijke middelen gebruiken om hiermee om te gaan."

Ik denk dat deze conclusie aan het einde van de top duidelijk stelt dat de problematiek veelomvattend en complex is, niet onder één noemer te vatten is, met diversiteit te maken heeft, maar ook met extreem zoekende jongeren die voorheen niet noodzakelijk een islambinding hadden. Het is vooral tegenover deze heel jonge mensen, soms kinderen nog, dat we als volwassen samenleving een opdracht hebben. Die opdracht is tweeledig.

Een: jonge mensen niet in de verleiding laten brengen om toe te geven aan de roep naar het front. Waarom komen jongeren van soms pas 15, 16 of 17 ertoe om hun toekomst, hun leven en hun familie en vrienden de rug toe te keren? Ligt de oorzaak van hun frustratie bij henzelf, in hun omgeving? Is het blinde haat, is het ongrijpbaar idealisme? Hebben we hier gegevens over? Zijn deze gegevens in kaart gebracht? Kunnen er conclusies uit getrokken worden?

Twee: als ze toch kunnen vertrekken, hoe zullen we zulke jongens opvangen als ze terugkeren? Sommigen onder hen keren ongetwijfeld gedesillusioneerd terug. Hoe moeten we hen deradicaliseren en hoe moeten we hun frustraties en ontgoochelingen, die wellicht nog groter zijn dan toen ze vertrokken, trachten weg te nemen?

Op deze vragen is geen pasklaar antwoord te geven want elk geval zal ander maatwerk vergen. Maar juist omdat het zo delicaat, complex en soms zelfs gevaarlijk kan zijn, ook voor de omgeving waarin de jongere opnieuw zal worden opgenomen, is het absoluut noodzakelijk dat er niet wordt gedraald met het werken aan een coherent, met alle betrokken partijen overlegd plan van aanpak. Ook de Vlaamse overheid heeft daar een niet te miskennen opdracht in.

Collega's, ik was zelf vorige week daarom nogal ontgoocheld in de reacties van de onderwijswereld. Misschien hebben ze het zo niet bedoeld, maar het leek een beetje op een miskennis van de problematiek. Ik heb er alle begrip voor dat scholen geen 'kliklijn' willen zijn voor de politie. Maar ze mogen hun rol niet minimaliseren.

De school is de enige plaats waar alle jongeren verplicht naartoe moeten. Leerkrachten zijn de enige mensen die, met uitzondering van de ouders, jonge mensen dagelijks ontmoeten in hun doen en laten. Natuurlijk kunnen zij alleen de problemen niet voorkomen of aanpakken en blijven ouders de eerste verantwoordelijken in elk opvoedingsproces, maar scholen zijn wel goed geplaatst om aan te voelen en op te merken of er met jongeren iets aan de hand is of hun denkpatroon geradicaliseerd is. Schoolteams kunnen de problemen in de kiem ontdekken en via ondersteuning en motivering van de probleemleerlingen demotivatie en eventuele radicalisering tegengaan.

Scholen dienen ook extra aandacht te besteden aan afwezigheden van leerlingen en adequaat in te grijpen op dit vlak. Zij hebben dan ook de morele plicht om problemen te signaleren en te bespreken met directie en ouders in eerste instantie. Lukken deze positieve en preventieve acties van de scholen niet, dan dienen externe instanties te worden ingeschakeld zoals onder meer de veiligheidsdiensten, als dit past in een doorgesproken aanpak van de problematiek.

Verhoogde waakzaamheid in de scholen is dus zeker ook aan de orde. En, ook al is de minister zelf geen onderwijsverstrekker, het ministerie heeft wel een rol bij de controle op aan- en afwezigheden bijvoorbeeld. Ik zou dus graag van de minister van Onderwijs

vernemen hoe hij zijn opdracht ziet in het geheel van deze problematiek. Minister, gaat u de onderwijsverstrekkers spreken over hun verantwoordelijkheid en afspraken met hen maken? En wat ziet u verder als taak weggelegd voor de Vlaamse onderwijsoverheid? Ziet u een rol weggelegd voor de islamleerkrachten bijvoorbeeld?

Tot daar mijn betoog. Collega De Ro zal vanuit zijn specifieke ervaringen in Vilvoorde nog verder het woord voeren. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Dank u voorzitter, dat we onze spreektijd mogen opdelen en dat ik vanuit mijn stad een stuk kan aanvullen bij wat collega Vanderpoorten al heeft gezegd.

De afgelopen dagen en weken liepen de lokale overheden en de federale overheid nadrukkelijk in de kijker. De aandacht focuste zich sterk op het topje van de piramide, namelijk op de jongeren die al vertrokken zijn. Die aandacht is logisch, maar mag ons niet verhinderen om hier in dit actualiteitsdebat te gaan kijken naar wat er onder die zichtbare top gebeurt en wat er kan gebeuren.

Wat kunnen we doen om te verhinderen dat andere jongeren zich geroepen voelen om naar Syrië te vertrekken? Wat kunnen we doen om te vermijden dat jongeren in de val lopen van radicalen en radicale organisaties? Wat kunnen we met andere woorden doen op preventief vlak? Op dat terrein zie ik helaas te weinig aandacht van deze Vlaamse Regering.

Let op, ik wil hier vandaag vanuit het lokale vlak geen spelletje zwartepiet spelen. Wat de mensen in mijn stad en bij uitbreiding in geheel Vlaanderen interesseert, is de aanpak naar de toekomst. Ik wil wel duidelijk maken dat de situatie niet positief is. Zowel onze mensen op het terrein als de experts inzake radicalisering, hebben ons stadsbestuur, maar ook dat van Mechelen en Antwerpen de afgelopen weken duidelijk gemaakt dat er veel meer preventieve middelen moeten worden uitgetrokken op het vlak van flankerend onderwijsbeleid, op het vlak van werkgelegenheid en in het bijzonder op het terrein van welzijn.

En wat voor de collega's van Mechelen en Antwerpen geldt, speelt nog sterker in onze regio. In 2012 publiceerde de provincie Vlaams-Brabant al een straf rapport over de historische achterstand en de onderbedeling op het vlak van welzijn in Vlaams-Brabant en in het bijzonder in Halle-Vilvoorde. Ik neem even de tekst en geef als voorbeeld de bijzondere jeugdbijstand.

Ik citeer: "Het gemiddelde van het Vlaamse Gewest was 49,53 opvangplaatsen per 10.000 jongeren in 2010, ten opzichte van 27,76 in Vlaams-Brabant. In 2006 was dit nog 22,71 in Vlaams-Brabant ten opzichte van 42,72 in het Vlaamse Gewest. De achterstand is dus nog vergroot in deze periode. Vooral Halle-Vilvoorde heeft een ernstige achterstand, met slechts 22,13 plaatsen per 10.000 jongeren."

Het is het enige cijfer, collega's, dat ik vandaag wens boven te halen uit dat specifieke gebied van Welzijn. Maar ik kon hetzelfde doen op het vlak van achterstand in de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's), crisisopvang, kinderopvang en zo verder. En net die sectoren kunnen uitermate preventief opereren. Dat weet zeker ook minister Vandeurzen, als voormalig minister van Justitie.

Ik heb nog niet lang geleden op deze tribune ook het probleem aangekaart inzake de maatschappelijk kwetsbare jongeren. Onze stad kreeg midden januari te horen dat er te weinig maatschappelijk kwetsbare jongeren zouden zijn om nog langer steun te krijgen van de Vlaamse Regering. Het antwoord luidde toen dat men nu werkt met objectieve cijfers en niet langer op basis van perceptie. Dat antwoord klonk toen hard, en nu nog altijd. En als ik het hier citeer, klinkt het volgens mij zelfs bijzonder cynisch. Onvoldoende maatschappelijk kwetsbare jongeren in een stad als Vilvoorde? Hallo?

Minister-president, u en de Vlaamse Regering kennen al langer ons pleidooi om ons de echte middelen te geven om preventief en toekomstgericht te werken. Maak van Vilvoorde

eindelijk een centrumstad, dan hebben we niet alleen extra middelen, maar zal het ook niet meer kunnen gebeuren dat bijvoorbeeld op het vlak van jongerenwerkloosheid men wel naar de dertien centrumsteden kijkt, maar onze stad weer eens vergeet. Klink ik als een zaag? Klinkt het Vilvoordse stadsbestuur als een zaag? Dat kan, maar dan zullen we die naam als een geuzennaam meedragen.

Onze inwoners verwachten van de lokale overheid, van de federale overheid en van de Vlaamse overheid actie. Vlaanderen is op een aantal terreinen al heel lang bevoegd om preventieve acties te ondernemen: Werk, Onderwijs, Jeugd en Welzijn. Over de partijgrenzen heen vraagt men in onze stad actie en daadkracht. En daar, voorzitter, collega's, draait het in politiek om. Veranderende omstandigheden vragen om een krachtadig beleid en budgettaire keuzes.

Ten slotte wil ik vanop deze tribune hulde brengen aan iedereen die zich in onze stad en andere getroffen steden de afgelopen dagen keihard heeft ingezet. Collega's, onderschat niet wat de betrokken ouders, familieleden, welzijnswerkers, leerkrachten, ambtenaren, politiemensen en lokale bestuurders de afgelopen dagen hebben verricht. Het is nu het juiste ogenblik om hen te steunen, niet alleen in woorden, maar ook in daden. Vandaar mijn vraag aan de Vlaamse Regering: wat willen jullie de komende dagen doen om de lokale overheden, om al die actieve mensen beter te ondersteunen op het vlak van preventie? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, heren ministers, collega's, Vlaamse jongeren die naar het buitenland trekken: het wordt stilaan een 'way of life': op vakantie, om te studeren, om te werken, op wereldreis, op stage, met een humanitair doel of als militair in het kader van een vredesoperatie. (*Opmerkingen*)

Maar we dachten dat de tijd dat jonge mannen vanuit Vlaanderen vrijwillig en met een overtuiging naar een oorlogsgebied trokken, tot de geschiedenis behoorde. Het burgerprotest in Syrië tegen de dictatuur is ontaard in een vernietigende burgeroorlog en is de inzet geworden van geostrategie. Het eenvoudige schema van geweldloze burgers tegen een repressief regime is vervangen door een ondoorzichtig kluwen van strijdende partijen, waarvan de motieven steeds meer onrust wekken.

De Syrische crisis kwam recent aan bod in de hoorzittingen in de commissie Buitenlands Beleid over de Arabische Lente. Sinds de Iraanse revolutie is de militante politieke islam niet meer van het wereldtoneel weggeweest. Zijn strijdperk heeft zich verplaatst van Iran naar Afghanistan, Libanon, Irak, Tsjetsjenië, Gaza, Mali en Syrië. En dan opeens duiken er in die nietsontziende burgeroorlog tientallen jonge jihadi's op uit Vlaanderen: jonge Vlamingen met en zonder migratieachtergrond, vaak recente bekeerlingen. Verontruste en wanhopige ouders trekken aan de alarmbel. Het is een fenomeen waar we niet op zijn voorbereid.

Ja, er zullen vandaag zeker collega's verklaren dat ze precies weten waarom het gebeurt. Ofwel is het het gevolg van een sociaal-economische achterstandspositie, ofwel is het omdat de islam nu zijn ware gezicht toont, heel voorspelbaar. Het zegt meer over degenen die daarmee hun eigen agenda dienen dan over het complexe fenomeen zelf. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Waarschijnlijk speelt er bij iemand die naar een vreemd oorlogsgebied trekt, een mengeling van elementen: ideologische overtuiging, verontwaardiging over onrecht, dadendrang en hang naar avontuur, maar ook diepe onvrede met de bestaande maatschappelijke ordening. Wanneer een gewezen premier er openlijk voor pleit om de rebellen te bewapenen, wordt de stap om met die rebellen te gaan vechten waarschijnlijk nog kleiner.

Het is zonneklaar dat er duistere krachten aan het werk zijn om jonge mensen te manipuleren. Daarbij komt vooral het jihadistische en salafistische Sharia4Belgium in beeld. Het beroept zich op de islam, maar roept bij het overgrote deel van de moslims in Vlaanderen alleen maar

afkeer op. Wie haat zaait en jonge mensen ertoe aanzet om hun leven te riskeren in een burgeroorlog, is buitengewoon gevaarlijk.

Het is dan ook geruststellend dat de Staatsveiligheid, de politie en het gerecht tegen dit soort mensen en organisaties optreden. Hier is de harde, de keiharde aanpak op zijn plaats. Men moet tot op het bot uitspitten of een organisatie als Sharia4Belgium wordt betaald om jonge Vlamingen te ronselen om als kanonnenvlees te dienen in Syrië. Ik vertrouw erop dat het justitieapparaat hier de hoogste prioriteit aan geeft. Gisterenmorgen hebben ze daarvan ook blijk gegeven.

De heer Filip Dewinter: Ik was niet van plan om het debat hier te voeren over de federale bevoegdheden, maar de heer Kennes doet dat niettemin en stelt dat Justitie gisteren op een correcte manier heeft opgetreden. Justitie heeft gisteren in feite één grote persconferentie georganiseerd. Om 6 uur in de ochtend was de straat in Boom, waar Fouad Belkacem woont, wellicht het middelpunt van Europa, gezien vanuit de ruimte, op basis van het aantal cameraflitsen en televisieopnames die daar zijn afgevuurd op de betrokken arrestant.

Hoe het in hemelsnaam mogelijk is dat vier of vijf televisieploegen en het dubbele aantal fotografen om 6 uur in de ochtend weten dat daar de arrestatie van de man gaat gebeuren, terwijl hetzelfde gebeurt op verschillende andere plaatsen waar ook overal cameraploegen en fotografen zijn, moet toch hier en daar wat vraagtekens oproepen, niet alleen bij politici, maar nog veel meer bij de bevolking. Men heeft gisteren opgetreden onder druk van de publieke opinie, omdat men dat al die maanden niet heeft gedaan.

Hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat iemand als Abou Imran, de leider van Sharia4Belgium, gedurende maanden thuis zit met een enkelband en van thuis de operaties kan leiden, terwijl hij uiteindelijk in de cel had moeten zitten? Dat had Justitie moeten doen, in plaats van maanden nadien, nadat er meer dan honderd man is vertrokken richting Syrië, vlug-vlug een spektakelactie op touw te zetten, in de hoop daarmee de publieke opinie te sussen. Dat is de realiteit, er is er geen andere en dat weet u zeer goed.

De heer Ward Kennes: De realiteit is dat het gerecht al maanden met dat onderzoek bezig is. Belkacem heeft al in de gevangenis gezeten en liep op dit moment met zijn enkelband rond. Sinds vorig jaar al is men met dit specifieke onderzoek bezig. Dat is gisteren gebleken en dat heb ik onthouden, dat men daar al meer dan een jaar zeer intens aan werkt. De manier waarop men dat in de media brengt, is een ander punt. Daar gaat het niet over. Het gaat erover dat men al meer dan een jaar zeer intens aan dit dossier aan het werken is. Dat is geruststellend.

Het fenomeen van de Syriëstrijders overvalt ons dus. We hebben de voorbije dagen een hele reeks voorstellen zien passeren. Ongeveer elke dag wordt er een nieuw idee gelanceerd. Dat bevestigt vooral dat we het heel moeilijk hebben om er adequaat op te reageren.

Is dit nu het ultieme bewijs van de mislukking van het inburgerings- en integratiebeleid? Ik denk het niet, want er zijn honderdduizenden Vlamingen met een migratieachtergrond die zich niet aangesproken voelen om naar Syrië te trekken. Het ronselen van jongeren om deel te nemen aan de burgeroorlog in Syrië kan niet worden herleid tot het proces van het inburgerings- en integratieverhaal. Via YouTube hebben we gehoord hoe er nu in Syrië jammer genoeg ook Vlaams wordt gesproken. We hebben te maken met jongeren die hier geboren zijn, onze taal gebruiken, vertrouwd zijn met ons waarden-en-normenkader, maar die zich weinig of niet verbonden voelen met onze samenleving. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Ik stel vast dat ze onze situatie vrij goed kennen. Het zijn mensen die hier opgegroeid zijn, ze kennen onze waarden en normen, en toch voelen ze zich er niet door aangesproken. Het is een punt voor een aantal jongeren. Het is zinvol om eens te bekijken waarom. Het is geen kwestie van inburgering of integratie, ze komen van hier, maar ze voelen zich om de ene of de andere reden niet thuis in deze samenleving. Ik meen dat dit een aantal vragen oproept die we op dit moment niet kunnen beantwoorden. Ze plaatsen zich aan de rand van de maatschappij en daardoor zijn ze bijzonder kwetsbaar en aanspreekbaar voor een heel radicaal discours. In andere tijden zouden de jongeren wellicht een andere uitlaatklep hebben gezocht.

Is dit nu hét probleem van de islam? Nee, want de overgrote meerderheid van de moslims neemt afstand van die ronselpraktijken. Uit de verhalen van ouders blijkt dat radicale organisaties niet ronselen via erkende moskeeën. Het in vraag stellen van de erkenning of van de erkende moskeeën is dus niet de oplossing voor het probleem. De jongeren worden geronseld op alternatieve ontmoetingsplaatsen. Het is daar dat ze jongeren in een kwetsbare fase aanspreken. Ze bieden hun de geborgenheid van de clandestiniteit.

De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap is juist onderworpen aan heel wat controle, ook van de Staatsveiligheid. Dat is een garantie tegen extremisme. Ik betreur dat de blokkering binnen de Moslimexecutieve een negatieve schaduw werpt op de erkenningsdossiers.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer Kennes, ik hoor u zeggen dat er niet geronseld wordt via erkende moskeeën. Mag ik u een voorbeeld geven waar dat wel gebeurt? Erkende moskee De Koepel is de bekeerlingenmoskee in Antwerpen. Voornamelijk Vlaamse jongeren worden er bekeerd tot de islam en ze komen daar ook bidden. De moskee is in oktober 2011 erkend door de Vlaamse Regering en ontvangt ook subsidies. In die moskee komen mensen spreken, onder meer twee figuren die door de Nederlandse staatsveiligheid worden beschouwd als leiders van de salafistische organisatie in Nederland: Remy Soekirman en Sulayman Van Ael. In de rapporten van de Nederlandse Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) worden ze beschouwd als de belangrijkste vertegenwoordigers van het salafisme in Nederland. Ze roepen openlijk op tot de gewapende jihad elders en ze ronselen voor de salafistische jihad in het buitenland. Dat staat letterlijk in een rapport van de AIVD in Nederland.

Ik vraag me af hoe het in hemelsnaam mogelijk is dat in erkende en gesubsidieerde moskeeën, zoals De Koepel in Antwerpen, dit soort mensen het woord komen voeren, niet één keer maar zeven keer. Op zeven van de elf lezingen die er geweest zijn, zijn die kerels het woord komen voeren! Niemand wil dat weten. Niemand durft daarover te spreken, wel integendeel.

Ik stel me de vraag hoe het mogelijk is dat een aantal moskeeën – het zijn er vier – die geen erkenning hebben gekregen omdat ze een negatief rapport kregen van de Staatsveiligheid en waarvan men weet dat deze haatboodschappen er worden verspreid – want dat is de reden waarom ze geen erkenning en dus ook geen subsidie hebben gekregen –, tot op de dag van vandaag nog allemaal open zijn en vrij hun activiteiten kunnen voortzetten zoals ze in het verleden deden. Als het ons dan toch menens is met het aanpakken van de salafistische boodschappen, sluit dan deze moskeeën! Er is er één in Kortrijk, twee in Antwerpen en één in Gent. We kennen de namen, we weten wie ze zijn. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Ward Kennes: Ik ben ervan overtuigd dat, als we dit kunnen aantonen, dit ook onderzocht zal worden. De minister zal er ongetwijfeld op het moment dat ze niet meer voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, een punt van maken. Ik heb er vertrouwen in, hij zal dit straks kunnen toelichten, hij kan dat beter zelf doen.

In elk geval is er nood aan een interne kritische denkmassa binnen de islam. Een begrip als 'jihad', dat door de heer Dewinter een paar keer is gehanteerd, dekt vele ladingen. Het gaat van een spirituele inspanning tot een heilige oorlog. Onder meer daarvoor werd hier in het parlement een resolutie goedgekeurd met de vraag om in Vlaanderen ook een theologische islamitische faculteit op te richten, om mee het kritische denken binnen de islam verder te ontwikkelen. Op die manier kan er in Vlaanderen, en elders in Europa, mee een islam van de 21e eeuw, aangepast aan de westerse context, worden ontwikkeld. Dat is uitgebreid aan bod gekomen bij de bespreking van die resolutie.

Daarnaast is er ook nood – dat is al herhaaldelijk aangekaart in de commissie – aan een imamopleiding in Vlaanderen zelf.

Imams moeten voeling hebben met de vragen en uitdagingen die jongeren ondervinden in de Europese samenleving. Ze moeten er terechtkunnen met vragen over zingeving en over de beleving van hun geloof in een moderne westerse samenleving, uiteraard naast het in Vlaanderen reeds bestaande aanbod in scholen, CLB's, JAC's, jeugdhuizen en jeugddiensten.

Er is een werkgroep opgericht met kabinetten, met de KU Leuven en de Erasmushogeschool Brussel, om zich te buigen over de imamopleiding. Hoever staat het met die werkgroep?

Vlaanderen heeft zich laten verrassen door die Syriëstrijders. Op dit moment is er sprake van tientallen strijders. Er zouden ook al twintig gesneuvelden zijn. We mogen ons echter geen tweede keer laten verrassen wanneer deze strijders terugkeren. Hoe zullen we omgaan met hen? Zullen ze geradicaliseerd zijn of juist ontgoocheld? Zijn het tikkende tijdbommen of jongeren die hun lesje hebben geleerd en aan hun toekomst willen werken?

Ik vraag de onderwijsinstanties, de psychosociale hulpverlening en justitie om zich hierover te beraden zodat we ons geen tweede keer laten verrassen in het Syriëdossier. Preventie is beter dan een curatieve aanpak. We moeten vermijden dat er nog meer jongeren naar Syrië trekken. Het gezin waarin ze leven, de school en de vriendengroep zijn waarschijnlijk de eersten die het zullen merken als die intentie bestaat. Zij moeten ergens terechtkunnen wanneer ze zich daar zorgen over maken. Ouders willen hun kind weghouden uit de oorlogsgruwel. Waar kunnen ze vandaag terecht voor ondersteuning?

Tegen fenomenen als een clandestiene ‘politie’, die in sommige wijken van grootsteden islamitische handelaars controleert op de verkoop van alcohol, of radicale elementen, die jongeren willen verhinderen muzikale optredens bij te wonen die ze als haram beschouwen, moet hard en snel worden opgetreden. Dit soort controleurs mag geen ruimte krijgen in onze vrije samenleving, want hun optreden normaliseert het radicalisme.

Tot slot: natuurrampen wekken vaak meer solidariteit op dan rampen die de mens zelf veroorzaakt. De solidariteit met de Syrische bevolking en de Syrische vluchtelingen is niet bijster groot. De buurlanden Jordanië, Libanon en Turkije vangen zeer veel vluchtelingen op. Het dreigt echter hun draagvermogen te boven te gaan. Dat geldt zeker voor Libanon en Jordanië. Hulpverlening in Syrië zelf is aartsmoeilijk. Maar de schijnbare onverschilligheid bij zoveel lijden en gruwel kan mensen radicaliseren. Daarvoor kunnen we misschien wel enig begrip opbrengen.

Maar, voorzitter, ministers, collega’s, ik zie vanuit Vlaanderen liever hulpgoederen vertrekken dan strijders. We moeten de verontwaardiging over wat er ginder gebeurt en de solidariteit met het Syrische volk in goede banen leiden. Dat is geen oproep aan de Vlaamse Regering alleen, maar aan de gehele Vlaamse bevolking. (*Applaus bij CD&V en sp.a*)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, leden van de regering, collega’s, ik ga ervan uit dat ieder van ons zich aangedaan voelt wanneer we nu al twee jaar aan een stuk, dag na dag, geconfronteerd worden met gruwelijke beelden van de Syrische oorlog waarin werkelijk niemand ontzien wordt. Dag na dag, week na week, maand na maand, worden we geconfronteerd met de horror van een burgeroorlog waar alle regels allang overboord zijn gegooid en waar onschuldige burgers het meest van al en willekeurig, mannen, vrouwen en kinderen, onder lijden.

Het onvermogen van de internationale gemeenschap om hier iets aan te doen, stuit veel mensen terecht tegen de borst. De vraag is dus niet of we meevoelen met de Syrische bevolking in deze helse tijden, maar wel hoe we omgaan met onze ontzetting en oprechte woede om zoveel nutteloos geweld. Sommigen worden cynisch en onverschillig. Anderen – en dat is inderdaad, mijnheer Kennes, van alle tijden – voelen zich om uiteenlopende redenen geroepen om actie te ondernemen: solidariteitsacties, petitie enzovoort. Nog anderen proberen om garen te spinnen voor een extremistisch en sectair verhaal dat parasiteert op het lijden, de emoties en de overtuigingen van de mensen. Het mag duidelijk zijn dat de domste manier om te reageren is om zelf af te dalen naar de hel die Syrië momenteel is.

Net daarom is het uiteraard goed dat het gerecht gisteren eindelijk optrad tegen een organisatie en haar leden die door systematisch en gericht te ronselen tientallen jongeren kon

overhalen een onverantwoorde tocht naar Syrië te ondernemen om een doel te dienen dat niet hetgene is waar de Syrische bevolking om vraagt.

Als er gelijkaardige organisaties en individuen actief zijn, moeten zij zich verzekerd weten van een gelijkaardige aanpak. Er mag hier geen plaats zijn voor wie jonge mensenlevens in gevaar brengt, gezinnen in verdriet stort en een hele gemeenschap dreigt te stigmatiseren.

Het is eigen aan extremisten dat ze proberen om mensen op te delen in ‘wij’ en ‘zij’. Ik roep uitdrukkelijk op om niet in die val te trappen. De breuklijn loopt niet tussen ons en ouders die vandaag wanhopig ongerust zijn om het lot van hun kinderen, of ze nu al betrokken zijn of met plannen in die zin rondlopen. Welke ouder kan zich niet inbeelden hoe het moet voelen om in die onzekerheid en paniek te verkeren?

De reactie van verschillende imams toont aan dat de breuklijn vandaag niet loopt tussen moslims en niet-moslims. Voor zover we het profiel kennen van degenen die vertrokken zijn, gaat het niet alleen om nieuwkomers of vierdegeneratiejongeren. Andere sprekers hebben al gewezen op de bekeerlingen. Gevoelens van nutteloosheid, onrechtvaardigheid en stigmatisering zijn niet het alleenrecht van één bevolkingsgroep. De ware breuklijn in dit debat is er een tussen hen die maatschappelijke problemen willen delen en aanpakken en hen die garen spinnen uit het lijden van een bevolking, uit de onzekerheid van kwetsbare jongeren om doelen te dienen waar we allemaal van gruwelen.

Op die breuklijn zitten veel kwetsbare jongeren. Onze jongeren. Dat betekent dat we allemaal onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Ouders, imams en burgemeesters zullen moeten blijven samenwerken. Alle overheden zullen moeten samenwerken. De federale overheid, lokale overheden en ook de Vlaamse overheid. er is al verwezen naar de rol die het onderwijs kan spelen. Mijn fractie heeft al herhaaldelijk gewezen op de tragische cijfers van de jeugdwerkloosheid, net in die steden waar jongeren nu vertrekken. Van al degenen die vertrokken zijn was er welgeteld één aan de slag, dat betekent dat werk ongelooflijk belangrijk is.

Ik wil van mijn tijd gebruik maken om grote benadruk te leggen op de rol van de bijzondere jeugdzorg. De wet op de jeugdbescherming bevat twee begrippen: een problematische opvoedingssituatie (POS) en een als misdrijf omschreven feit (MOF). Bestaat er een beter voorbeeld van een POS dan de jongere die zegt “ik wil naar Syrië gaan, ik wil gaan vechten voor een extremistische zaak”, de ouders die dat willen tegenhouden, de jongere die daar niet op wil ingaan en zich aan het ouderlijk gezag wil onttrekken. Evident is dat we daar een taak zien voor de bijzondere jeugdzorg. We kunnen ons de vraag stellen waar die bijzondere jeugdzorg zat, toen bleek dat heel wat van degenen die naderhand geradicaliseerd zijn, bij de politie gekend stonden als veelplegers die een onophoudelijke reeks feiten pleegden die niet begeleid en onbestraft bleven. Reeds eerder hebben mijn fractie, ikzelf en andere sprekers gewezen op het gebrek aan capaciteit en aan gepaste procedures om een passend antwoord te bieden op een POS of een MOF. Lokale besturen hebben gewezen op de chronische tekorten.

Ik wil van dit podium gebruik maken om nogmaals een oproep te lanceren om snel werk te maken van een verbeterde jeugdzorg, een jeugdzorg die we gericht inzetten. We moeten ook de vraag kunnen stellen hoe het komt dat geen van die ouders de stap gezet heeft naar bijzondere jeugdzorg. We moeten de vraag durven stellen naar het bereik van onze welzijnssector. Dat betekent dat we de hand zullen moeten uitsteken, dat we zullen moeten investeren in buurtwerking en straathoekwerk om die problemen aan te pakken, problemen die veel te lang verborgen zijn gebleven.

Ik zou van dit podium gebruik willen maken om te zeggen dat er geen pasklare antwoorden zijn, geen readymade oplossingen. Het zou bijzonder goed zijn dat dit Vlaams Parlement een krachtige boodschap zou uitzenden dat heel Vlaanderen en alle Vlamingen achter alle ouders staan in hun worsteling om hun kinderen te behoeden. Dat Vlaanderen, dat wij, onze jeugd, al onze jongeren een toekomst willen bieden. Dat die toekomst hier ligt in Vlaanderen – in

Antwerpen, in Vilvoorde en Maaseik, in Gent en Oostende – en niet op de slagvelden van welke extremistische beweging ook. (*Applaus bij sp.a, CD&V, Open Vld en Groen*)

De heer Filip Dewinter: Een retorisch sterk slot, maar toch niet helemaal correct wat u vertelt. U vraagt zich af waarom die ouders nooit de stap naar de bijzondere jeugdzorg hebben gezet. Ik heb het genoeg gehad om de ouders van Brian De Mulder verschillende keren te ontmoeten. Ze hebben me het verhaal van hun zoon gedaan en ik heb het kort samengevat in mijn betoog. Het heeft twee jaar geduurd. Hij speelde bij de beloften van Beerschot. Toen hij 16 jaar was, ging hij op een dag naar school in een djellaba. Hij vroeg op school alleen nog halal voedsel. Hij vroeg een aparte plaats om te bidden. Hij wou niet meer samen met de meisjes uit zijn klas gaan zwemmen. Minister, het was een katholieke school. U hoeft zich dus niet geïrriteerd te voelen. (*Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen*)

Op een bepaald moment bleef hij weken weg van school. De ouders deden een beroep op de schooldirectie. Het enige antwoord van de schooldirectie was de jongen weg te sturen van school. Denkt u dat de school op dat moment contact heeft opgenomen met iemand, met de bijzondere jeugdzorg, met de spijbelambtenaar, met het ministerie van Onderwijs, met de lokale autoriteiten van burgemeester Bart De Wever, die een grote top over deze problematiek organiseert? Hij heeft trouwens ook enkele mails van de familie gekregen. Het enige antwoord van de burgemeester van Antwerpen was dat de familie zich met hun eventuele zorgen en problemen kon wenden tot de klachtenmanager van de politie. Het past natuurlijk niet echt in de top die men organiseert met andere burgemeesters, maar dat geheel ter zijde. Alles gebeurde voor de problematiek in de media aan de orde was. Tot daar de betrokkenheid van het onderwijs en van alle instellingen waar wij over beschikken. Men wil dit niet zien omdat het niet past in het politiek correcte plaatje. Weet u wat het antwoord van de schooldirectie was aan de betrokken ouders? “Mevrouw, dit is een kwestie van vrijheid van godsdienst. Uw zoon is vrij om de godsdienst te kiezen die hij wil. Als hij naar school wil komen in een djellaba, als hij halal voedsel wil, als hij niet meer met meisjes wil zwemmen, dan is dat zijn recht. Wij moeten dat respecteren.”

Tot daar, mijnheer de fractieleider van de sp.a, de realiteit op het terrein. Dat is natuurlijk wat anders dan het verhaal dat men hier in het parlement ophangt, het officiële verhaal dat men te horen krijgt van burgemeesters en ministers. Het is de realiteit op het terrein. De realiteit op het terrein is dat men de multiculturaliteit niet in het gedrang wil brengen en dat er geen problemen van radicalisering zijn, want dat past niet in het plaatje van integratie en diversiteit. Dat is de waarheid. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Bart Van Malderen: Ik had gedacht dat de heer Dewinter mij een vraag wou stellen, maar hij doet een nieuwe poging om zijn spreektijd te rekken. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Het is blijkbaar vervelend om te worden tegengesproken. Ik had gedacht dat collega Dewinter mij een vraag ging stellen, maar hij heeft een nieuw stuk aan zijn betoog gebreid.

Wat ik hieruit onthoud, is dat er in dit parlement verschillende meningen zijn, maar dat ik wel tot nu toe niemand heb gehoord die het bestaan van problemen ontkent. Ik heb niemand gehoord die heeft gesteld dat wat op het terrein gebeurt, perfect is. Ik heb zelf gewezen op problemen met het bereik van de bijzondere jeugdzorg. Wat ik tot nu toe bij alle sprekers, behalve bij één, ook gehoord heb, is de wil om er iets aan te doen. En er is er één die daar in gebreke blijft. (*Applaus bij sp.a, Open Vld en Groen*)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Collega's, de situatie waarbij tientallen Vlaamse jongeren zich aansluiten bij groeperingen die vechten, niet louter tegen het Assadregime maar ook voor de hegemonie in dat gebied, baart vele zorgen, en dat is ook terecht. Laat ons beginnen met eerlijk te zijn. De internationale gemeenschap faalt. Ook de Europese Unie faalt. Onder meer

het wapenembargo wordt verschillend gepercipieerd door diverse lidstaten. Dat is geen goede zaak.

Het vertrekken van jonge mensen naar buitenlandse oorlogen is geen nieuw fenomeen, ook niet in onze contreien. Ik denk aan een recent en een verder verleden. Het is geen typisch Vlaamse of Belgische problematiek maar een internationale. Het zinloos verlies van mensenlevens blijft nooit aanvaardbaar, zeker niet als we vernemen dat deze onervaren would-besoldaten in de weg lopen en riskeren puur als kanonnenvlees te worden geserveerd. Rest natuurlijk ook de vraag hoe ze terugkeren, in welke toestand, en of het verblijf in dergelijke organisaties gevaren inhoudt voor henzelf en hun omgeving.

Antwerpen is tot nu toe de enige stad in Vlaanderen die reeds ervaring heeft rond de deradicalisering via diverse acties. Het is dan ook logisch dat de burgemeester van deze stad het initiatief heeft genomen om samen met collega's van gedachten te wisselen en te kijken welke maatregelen kunnen worden genomen. Het is in dezen belangrijk dat de lokale politici de situatie het beste kunnen inschatten en samen met de politie kunnen nagaan hoe die rekrutering precies verloopt. Ze kunnen ook advies verlenen aan de Vlaamse en federale overheid. Dit overleg juichen wij toe en we willen het verder aanmoedigen.

De maatregelen zullen voor een stuk acuut, curatief, sanctionerend maar tegelijk ook preventief en duurzaam moeten zijn. Het blijft verbazend dat jongeren, ook bekeerlingen, hun leven riskeren in een oorlog waarbij ze zich veelal aansluiten bij de meer extreme groeperingen. Bij de radicalisering van deze jongeren, die komen uit diverse sociaal-economische achtergronden en profielen, speelt niet het feit van geen kansen te hebben, maar het aanvoelen ervan en dit gekoppeld aan persoonlijke teleurstellingen en ontgoochelingen. Extreme idealen bieden aan jonge mensen soms eenvoudige oplossingen of uitwegen. Hier gaat het om radicalisering op basis van geloof. Maar radicalisering kan evengoed op basis van andere idealen gebeuren. Hier schuilt opnieuw een opdracht voor het jeugdwerk: het sensibiliseren, detecteren, opsporen en inspelen op de problematiek.

Het zoeken naar idealen maakt deel uit van het ontwikkelingsproces van elke jongere. Extreme idealen spreken jongeren meer aan. Wanneer de omgeving hier geen evenwicht kan brengen, dreigt het gevaar voor radicalisering. Daarbij komen dan nog eens de internetfora die een snelle toegang verschaffen tot informatie en die een versterkende factor zijn.

We kunnen hierover in het parlement debatteren, maar de politieke en juridische maatregelen behoren nog steeds tot het federale niveau, al ontslaat ons dat niet van de taak om ons hierover uit te spreken. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we zeker duidelijk mogen zijn dat er in Vlaanderen geen plaats kan zijn voor hen die via extremistisch gedachtegoed mensen ronselen voor buitenlandse oorlogen. Wij gaan er dan ook van uit dat qua politiek en justitie de federale overheid doortastend optreedt en duidelijke voorbeelden stelt.

Het falend migratiebeleid van de afgelopen decennia is ongetwijfeld een van de oorzaken. Nog niet zo lang geleden werd de term inburgering al een beetje vies en verdacht voorgesteld. Het is de N-VA die dit op de agenda van de Vlaamse Regering heeft geplaatst. De Vlaamse Regering gaat hier gewoon mee door. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Tegelijk toont de realiteit aan dat het niet gaat om nieuwkomers, maar om Vlamingen die hier geboren zijn.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Ik wil dat de achtbare collega eens komt kijken in Borgerhout, in bepaalde wijken van Merksem en in bepaalde delen van de wijk 2060 in het Antwerpse om te zien hoe daar wordt ingeburgerd. Goede collega, men burgert daar niet in, men burgert daar uit, en men burgert daar uit met volle overtuiging! *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Marius Meremans: Ik kan alleen maar zeggen dat er nu een Integratiedecreet op tafel ligt en dat wij daaraan voortwerken. Dat is uw stelling. Maar integratie is een proces. Dat gaat niet van vandaag op morgen.

Tegelijk toont de realiteit aan dat het hier niet gaat om nieuwkomers, maar om Vlamingen die hier geboren zijn en die zich afkeren van onze samenleving. Dat onderstreept de nood aan integratiewerk – iets wat minister Bourgeois al meermaals heeft aangehaald en wat ook duidelijk in het nieuwe Integratiedecreet zit vervat. Deze kleine groep mensen mag de nood aan integratie en inburgering niet ondergraven, meer dan ooit is er nood aan een gestroomlijnd en goed gecoördineerd integratie- en inburgeringsbeleid. Lokaal zullen onze steden en onze gemeenten volop, ondersteund door het nieuw agentschap voor inburgering, de lokale regie op zich nemen. Een doorgedreven integratiebeleid moeten we voortzetten, dat blijft onze verantwoordelijkheid.

En nu we het toch over verantwoordelijkheden hebben, er is hier ook een verantwoordelijkheid van de moslimgemeenschap en de islamitische geloofsgemeenschappen in ons land. Buitenlandse bedienaars van erediensten dienen weliswaar een inburgeringstraject te volgen, maar de Moslimexecutieve moet een belangrijke rol spelen om overal te komen tot een eredienst die respect betoont voor de normen en waarden gangbaar in een westerse democratie. De interne strubbelingen binnen deze executieve zorgen evenwel voor een moeilijke dialoog tussen overheid en moslimgemeenschap. Dat bemoeilijkt de uitwerking van concrete acties en maatregelen die leiden tot een betere verstandhouding. Er blijft een tekort aan Vlaamse imams die hier geboren zijn, de taal en de gewoonten beheersen en respecteren.

Nu kunnen we opnieuw de vraag stellen naar een opleiding islamitische wetenschappen, zodanig dat we een Vlaamse islam krijgen die perfect geïntegreerd kan zijn naast de andere erkende godsdiensten. Hierover worden trouwens morgen door collega's vragen gesteld. We vragen dan ook aan de betrokken minister om hier werk van te maken. Er is in deze vergadering ook al een resolutie goedgekeurd van de heren Ludo Sannen, Ward Kennes en Kris Van Dijck, betreffende de inrichting van een universitaire opleiding Islamitische Godsdienstwetenschappen. Er is dus een duidelijke vraag van dit parlement. Deze opleiding is een academische, theologische opleiding, met de bedoeling dat Vlaamse moslimjongvolwassenen een antwoord kunnen vinden op vele vragen over het leven als moslim in een westerse, geseculariseerde maatschappij.

Dit is al lang een thema, maar er komt weinig schot in de zaak. De actualiteit leert dat het noodzakelijk is om stappen te zetten.

De heer Filip Dewinter: Collega, ik heb u horen pleiten voor een Vlaamse islam, ik heb de heer Kennes horen pleiten voor een Europese islam en een islamitische theologische faculteit. U doet dat nu nog eens. De heer Kennes heeft gezegd dat het kritisch denken binnen de islam moet worden aangemoedigd en dat we de islam moeten aanpassen aan onze geseculariseerde samenleving, en nog meer van dat soort naïeve onzin.

Wanneer gaan we met z'n allen begrijpen dat de islam haaks staat op onze Europese waarden en normen? Dat is zo voor wat betreft de scheiding tussen kerk en staat, de gelijkheid tussen man en vrouw, democratie, vrije meningsuiting. Als je dat allemaal wilt aanpassen aan onze manier van leven en aan onze waarden en normen ter zake, dan is de islam de islam niet meer, dan gooit de islam gewoonweg alles overboord waar hij in feite voor staat. De islam zal en wil dat nooit doen. Wel integendeel. Het is een illusie om dat alsmaar opnieuw te blijven herhalen, in de hoop daarmee de gemoederen van onze bevolking en de publieke opinie te sussen. U zult geen Europese of Vlaamse islam creëren, het enige wat u gaat creëren, is een geïslamiseerd Vlaanderen en een geïslamiseerd Europa. Dat zal het enige zijn wat u met al deze initiatieven tot stand zult brengen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Marius Meremans: Ik spreek ook een beetje uit ervaring. Tot enkele maanden geleden stond ik in een school. Ik heb daar ook islamleerlingen en islammeisjes gehad. Ik kan

u zeggen dat ik nooit ervaren heb wat u daar vertelt. Ik heb ook met de ouders gesproken. Wat u zegt, is niet gangbaar. U dicht een kleine minderheid een enorm belang toe. Dat is niet zo. De meeste moslims hier wensen een vreedzame samenleving. De bakker wil zijn brood verkopen, de kapper wil kappen. Dat is hun bedoeling. En ik geloof dat ook. Ik geloof ook dat zij een betere toekomst willen voor hun kinderen. (*Opmerkingen van de heer Wim Wienen*)

Zeggen dat elke moslim een jihadi is, gaat te ver. (*Applaus*)

Dat moet ook eens worden gezegd. (*Rumoer bij het Vlaams Belang*)

Ofwel gelooft men in een samenleving waarin mensen kunnen samenleven, ofwel maakt men een gesegregeerde samenleving, waarvoor u pleit. (*Rumoer*)

Dat is niet datgene waarvoor wij pleiten.

De heer Filip Dewinter: De gesegregeerde samenleving, dat apartheidsmodel, dat is nu juist wat de islam nastreeft, niet wij. U denkt dat u die mensen kunt integreren in onze samenleving en hen kunt laten afzien van alles wat voor hen essentieel en belangrijk is in hun eigen godsdienst. En dan komt altijd datzelfde voorbeeld van iemand die men kent op school, van die individuele moslim, van de buur, van de verre neef en dergelijke meer.

Wat die individuen willen, is eigenlijk niet eens relevant. Relevant is wat de islam als dusdanig wil. De islam wil geen integratie. Luister naar Erdogan, luister naar de imams, luister naar hun politieke en ideologische leiders, die er alleen maar voor pleiten dat moslims zichzelf zouden blijven, zich niet integreren en vooral de ware islam trouw blijven. Als u dat niet begrijpt, hebt u er in feite niets van begrepen en holt u maar verder in een betoog dat vooral onszelf ten gronde zal richten, op vrij korte termijn. Daar zijn we volop mee bezig. De situatie bewijst dat ten overvloede. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Marius Meremans: Mijn en ons betoog is geen betoog dat alles mag. Ons betoog is er een van kansen bieden aan mensen. We vragen hen die kansen te grijpen, maar wijzen hen ook op de plichten en verantwoordelijkheden. Dat is ons betoog, het betoog waarin wij geloven.

Ik vervolg mijn uiteenzetting.

Deze opleiding is een academische, theologische opleiding, met de bedoeling dat Vlaamse moslimjongvolwassenen een antwoord kunnen vinden op de vele vragen over het leven als moslim in onze westerse, gesecculariseerde maatschappij. Dit is reeds lang een thema, maar toch komt er geen schot in de zaak. De actualiteit leert dat het noodzakelijk is om stappen te zetten. Het is essentieel om een partner te hebben binnen de moslimgemeenschap die representatief is en kan spreken namens diverse stromingen binnen het beleden moslimgeloof in Vlaanderen. Het is dan ook hoopvol dat de moslimgemeenschap in dezen zelf al het initiatief heeft genomen om zich te verenigen, en de vraag heeft gesteld om met de Vlaamse Regering te kunnen overleggen.

Op dit ogenblik zullen een aantal Vlaamse moslimouders zich bang afvragen of ze hun kinderen ooit zullen terugzien, en in welke toestand. Hun wanhoop moet de erkende moslimorganen inspireren tot een actieplan, maar ook – dat zeg ik erbij – tot de nodige zelfreflectie en zelfevaluatie. Dit moet hen in staat stellen om dit krachtadig en in intense samenwerking met de steden, gemeenten en de Vlaamse Regering op poten te zetten. Het blijft een verhaal van rechten en plichten, van verantwoordelijkheden die wij als overheid hebben, maar ook zij die zich in de onmiddellijke omgeving van deze jongeren bevinden. De overheid kan een maatschappij nastreven. Dat proberen we hier in Vlaanderen dag na dag te doen. Daarbij worden kansen geboden aan jongeren. We moeten echter ook toegeven dat we niet in het hoofd van elke jongere kunnen kruipen. Het is aan de onmiddellijke omgeving van de jongere, aan ouders, aan de school, aan vrienden, om op tijd in te grijpen en te signaleren. Dat is niet geheime politie spelen: het gaat om het vragen van de nodige hulp en advies.

Natuurlijk hoort daar een dialoog met de jongere bij. Natuurlijk hoort daar een dialoog met de ouders bij. We mogen echter zeker en vast niet naïef zijn of gewoonweg de kop in het zand steken, om welke reden dan ook. Dit is in de eerste plaats in het belang van de jongere.

Als leerkracht streeft men de ontplooiing van de leerlingen na. Natuurlijk is er een vertrouwensband nodig, maar dat betekent niet dat men aan de kant moet gaan staan en de schouders ophalen. Blijft de vraag hoe het verder moet met jongeren die vertrokken zijn en terugkeren. Een terugkeer zonder verder vervolg lijkt uitgesloten. Maar hoe ga je dan verder? Het lijkt me dat eerst en vooral duidelijk moet worden van welke kanalen en welke contacten de jongere gebruik maakte, zodat we de lijnen duidelijk in kaart kunnen brengen. Wellicht zal er ook psychische bijstand nodig zijn, want het gaat immers om een zeer gewelddadig conflict. Blijft natuurlijk de vrees dat de jongere bepaalde ideeën aanhoudt of gevaarlijke contacten met extremistische groepen heeft. De veiligheid van de burgers primeert altijd. Dat moet de leidraad zijn. Alle beleidsniveaus zullen de nodige maatregelen moeten nemen op korte termijn, maar een aanhoudende inspanning op lange termijn zal des te belangrijker zijn.

Laat ons eerlijk zijn, we zullen moeten leren leven met het feit dat een voortdurende waakzaamheid van alle actoren broodnodig zal zijn. We hebben ook de plicht onze maatschappij te beschermen tegen deze uitwassen.

De toestand in Syrië is schrijnend. Onze rug draaien en doen alsof er niets aan de hand is, is niet onze optie. We zullen daarom ook humanitaire acties blijven ondersteunen die het leed van de getroffen burgerbevolking kunnen verzachten. De overheid heeft een verantwoordelijkheid om kansen te creëren voor jonge mensen om een zinvol leven uit te bouwen. Niet alleen de overheid maar ook zij die werken met jongeren, dragen daarin een verantwoordelijkheid. Ook de moslimgemeenschap kan en moet hierin een rol opnemen. Dat besef is nu ook aanwezig binnen die gemeenschap. We zullen in de toekomst dus niet naast elkaar maar met elkaar moeten samenwerken om via Vlaamse imams, via die nieuwe opleiding te komen tot het inzicht dat de Vlaamse samenleving met haar normen en waarden geen tegenstelling maar eerder complementair moet zijn. Waakzaamheid blijft geboden. Er wacht ons een moeilijke taak maar laat ons ook niet vervallen in simplisme of zwart-witdenken. We moeten het grotere kader voor ogen blijven houden. (*Applaus bij de N-VA en sp.a*)

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Huiszoekingen, aanhoudingen, Fouad Belkacem en drie andere leden van Sharia4Belgium zijn gisteren aangehouden bij een grootscheepse antiterreuractie. Toevallig ken ik Fouad Belkacem. Ik heb lang met hem koffie gedronken en hem overtuigd om een debat te voeren in mijn programma. Ik heb zijn discours evenwel tot de juiste proporties herleid. En ik kan u zeggen dat hij niet zo slim is als Dyab Abou Jahjah. Hij is wel leper en hij kent de media.

Mijn enig probleem met de grootscheepse terreuractie is dat Fouad Belkacems doel is bereikt: een martelaar en een held. Nog meer van dit en hij wordt een icoon waardoor hij nog meer jongeren kan motiveren om strijd te voeren.

Zijn wij tegen radicale speeches? Neen. Dat heet vrijheid van meningsuiting. Zijn wij tegen radicalen die naar Syrië vertrekken en gaan vechten? Neen, dat is hun eigen verantwoordelijkheid. Als ze dat zelf willen, dan moeten ze dat maar doen, behalve wanneer het minderjarigen zijn. Zijn wij tegen die Syrië-strijders die terugkeren naar ons land? Neen. Maar we moeten er wel voor opletten dat zij die terugkeren, onze maatschappij niet in gevaar brengen met het extremisme, het radicalisme of de kennis die ze hebben opgedaan in het oorlogsgebied.

Ik blijf in dezen voorstander van de vrije meningsuiting, behalve als die radicale meningen in de praktijk worden gebracht en als ze daardoor onze maatschappij ontwrichten. Pas dan heeft

de overheid een taak. En net omdat ze een taak heeft, moeten we trachten deze situatie te voorkomen. In de vakliteratuur heet dat het opvangen van posttraumatische stress.

Over hoeveel jongeren gaat het hier? Tientallen. Een handvol. Voorlopig gaat het over 33 zogenaamde strijders. Het gaat hier niet over vliegtuigen vol met vechtjongeren onderweg naar het heilige land. Die tientallen die eventueel zullen terugkeren, moeten toch gemakkelijk te screenen zijn? Ik ga ervan uit dat Justitie een tandje bijsteekt en de grenzen in de gaten zal houden. En als ze terugkeren, dan kan het toch niet zo moeilijk zijn om die tientallen jongeren te begeleiden?

Deze kleine groep zogenaamde radicale jongeren krijgt de laatste tijd zeer veel aandacht, wat volgens mij een omgekeerd effect heeft. Wordt door zoveel media-aandacht niet net propaganda gemaakt voor de rekrutering van radicale islamitische strijders? Zeg tegen een puber dat hij niet mag roken en hij zal een sigaret opsteken.

Ik kan me inbeelden dat het voor een jonge allochtoon, op zoek naar identiteit, beïnvloed door religie, best wel aantrekkelijk kan zijn om naar Syrië te trekken en daar te gaan strijden in de overtuiging dat als hij terugkeert, hij de status als vrijheidsheld krijgt, met alle respect dat daarmee gepaard gaat.

Als mediaspecialist heb ik de indruk dat een aantal politici uit persoonlijke partij-profileringsdrang deze zaak bewust hebben opgeblazen. Pre-electoraal met maximale aandacht, Syrië-strijders als politiek propagandamiddel, glijmiddel naar de verkiezingen.

Radicalisering bij jongeren is niet nieuw, ook niet vanuit religieus standpunt. We worden daar al langer mee geconfronteerd in onze contreien, steden en gemeenten. Nieuw is wel dat een handvol jongeren, met pers en YouTube in hun kielzog, vertrekt naar een land waar gevochten wordt tegen een dictator, maar ook dat is van alle tijden. Extremisme en radicalisme met opleidingskampen is ook niet nieuw in Vlaanderen. Herinner u nog de militaire opleidingen die de Vlaams-extremisten gaven in de VMO-kampen (Vlaamse Militanten Orde).

Maar de strijd in Syrië is van een andere orde. Eigenlijk weten we niet wat die jongeren beweegt. Ik heb er nog geen gesproken, de pers ook niet, niemand in dit halfroond heeft een gesprek kunnen voeren met die jongeren. Zijn het vrijheidsstrijders? Terroristen? Islamstrijders? Idealisten? Pubers op zoek naar hun identiteit? Ik weet het niet. Veelal zijn het degenen die niets te verliezen hebben, die alles in de weegschaal gooien. Net omdat ze weinig of niets te verliezen hebben, zijn deze kansarme – in de werkelijke zin van het woord – jongeren vatbaar voor radicalisering. De manier waarop onze overheid dit probleem benadert, typeert het huidige, bijzonder oppervlakkige politieke klimaat.

Het politieke denken en handelen beperkt zich immers tot steekvlampolitiek, waarbij elke vorm van langetermijndenken straal wordt genegeerd omdat het zogenaamd niet electoraal lonend is. Op geen enkele manier wordt een oplossing geboden voor de complexe problematiek waar die jongeren vandaag mee te maken hebben.

Politici vragen zich blijkbaar niet af waarom deze jongeren naar Syrië vertrekken. Die aanpak is niet alleen kortzichtig, ze is ook niet zonder gevaar. Wetenschappelijk onderzoek toont immers aan dat de kiem van elk radicaliseringsproces veelal zijn oorsprong vindt in de sociale context van elk individu. Door gevoelens van nutteloosheid, onrechtvaardigheid of stigmatisering raken bepaalde personen steeds meer onthecht binnen onze samenleving.

Bijgevolg gaat men elders op zoek naar geborgenheid en net hier bieden extremistische groeperingen, extreem links, extreem rechts, katholiek of islamitisch, een fictief alternatief. Door mee te stappen in het creëren van een groepsidentiteit voelt men zich opnieuw nuttig, geborgen, geaccepteerd en stapt men zonder probleem op het vliegtuig richting Syrië. Willen we dit alles voorkomen, dan is een repressieve aanpak waarbij we jongeren net dat duwtje extra geven om hun vigerend gevoel van onbehagen en verlorenheid te stimuleren, zeker geen optie, dit in schril contrast met wat de eerste spreker in dit debat heeft gezegd.

Collega's, steeds meer jongeren, niet alleen van allochtone afkomst, verdwalen in onze samenleving. We slagen er niet in om verschillende culturen, waarden en normen samen te brengen, waardoor segregatie en polarisatie voorop komen te staan. Dat is koren op de molen van bepaalde politieke partijen. Ze noemen dit het failliet van het integratiebeleid. Zo ver wil ik helemaal niet gaan.

Feit is wel dat er een probleem is. Het pampieren heeft niet geholpen en integratie heeft ook te maken met kansen en werk. We zitten met een grote groep jongeren van vreemde afkomst zonder perspectief, en een groot deel van degenen die wel slagen in hun integratie en opleiding, vertrekt naar betere oorden omdat ze de kennis en skills hebben om het internationaal te maken. Die blijven hier in veel gevallen niet achter.

Feit is wel dat politici dienen in te zetten op een kansrijke samenleving, willen ze dergelijke uitpattingen van radicalisme in de toekomst vermijden. Dit is geen evidentie in crisistijden. In feite is dit debat net hetzelfde debat als het debat inzake het oplossen van de jeugdwerkloosheid, zeker wat betreft het oplossen van de jeugdwerkloosheid onder de allochtone jongeren.

Collega's, politici hebben mogelijkheden, maar ook beperkingen. Hoe kunnen wij immers materieel beletten dat een naïeve jongeling op het vliegtuig stapt naar Turkije en daarna de grens met Syrië oversteekt? Ik heb nog geen voorstel gehoord. Mijn tweede vraag blijft ook onbeantwoord: is het onze taak om te beletten dat een naïeve jongeling op het vliegtuig stapt naar Turkije en daarna de grens met Syrië oversteekt? Ze zullen altijd wel een aantal wegen daarnaartoe vinden.

Wat kunnen we dan wel doen? Het is belangrijk om de jonge strijders die uit Syrië terugkeren, nadien van dichtbij te volgen en zo nodig te begeleiden. De kans is immers groot dat ze in Syrië nog verder geradicaliseerd zijn en hun extremistische gedachtegoed nadien hier uitdragen op een niet aanvaardbare manier. Bovendien kunnen ze de militaire expertise die ze ginder hebben opgedaan hier of elders in Europa gebruiken. Deze strijd winnen we niet alleen met een krachtig signaal of via de media of het voeren van een therapeutisch debat, maar door in overleg met de Federale Regering proactief te handelen. Hoog tijd dat iedereen in deze zaak zijn verantwoordelijkheid neemt en handelt. (*Applaus bij LDD, Open Vld en sp.a*)

De voorzitter: De heer Van Der Taelen heeft het woord.

De heer Luckas Van Der Taelen: Collega's, beste toehoorders, wat mij in situaties als deze het meest bevreemdt, is hoe snel elk historisch besef verdwijnt. Men heeft het hier over een relatief beperkt probleem, en onze steekvlampolitiek werkt als nooit voorheen. Alsof men vergeten is dat dit een fenomeen is van alle tijden. Is men de kruistochten vergeten? Is men vergeten hoeveel honderdduizenden jongeren – zogezegd uit idealisme – vertrokken zijn naar het Heilige Land?

Trouwens, hoed je voor het woord idealisme. Voor mij zijn idealisten het grootste gevaar voor een samenleving omdat zij een ideaal gebruiken om iemand voor te spiegelen dat het geluk elders ligt. Dat idealisme hebben we toch ook gezien in de vorige eeuw. Wij hebben het gezien in WO I waar jonge Belgen uit puur idealisme logen over hun jonge leeftijd om toch maar te kunnen gaan vechten.

Valse profeten hebben we in WO II gezien. De mannen die naar het Oostfront trokken, dat waren idealisten en Cyriel Verschaeve was een groot idealist. Ik ben mij vorige week gaan vergewissen van de toestand van het graf van Cyriel Verschaeve. U zult me niet geloven, maar ik was aan het fietsen in de mooie Westhoek en ik ben gestopt in Alveringem. Daar zag ik dat het graf van die valse profeet nog recentelijk was bebloemd.

Misschien is Fouad Belkacem de hedendaagse Cyriel Verschaeve? Is het zo gek om erop te wijzen dat het idealisme waarmee men jongeren aanzet om te gaan strijden een fenomeen is van alle tijden? Men moet daar rekening mee houden, en als men dat niet doet, dan begint men om het even wat te vertellen.

Want, dames en heren, crisissen zijn uitdagingen en extreme maatschappelijke problemen bieden altijd kansen. Ik zie in deze zeer pijnlijke situatie een enorme kans. Waarom beroert dit fenomeen ons zo? Omdat het over kinderen gaat. U weet dat we het eerder hebben meeemaakt in België, de pijnlijke herinnering aan Dutroux, u weet hoe dat ons allemaal heeft beroerd.

Maar waarover gaat het hier nu? Het gaat hier over heel jonge mensen, over kinderen. Wat er deze week is gebeurd vanuit de moslimgemeenschap is een kans die wij niet mogen laten voorbijgaan, of als u een modewoord wil het momentum dat we niet mogen laten voorbijgaan. Ik zou bijna zeggen – met enige zin voor kritische analyse – dat het de eerste keer was dat ik gehoord heb vanuit de moslimgemeenschap dat zij wezen op het gevaar van de radicalisering, dat zij bezorgd waren dat hun kinderen in de handen waren gevallen van malafide recruteurs. (*Applaus van mevrouw Khadija Zamouri*)

Dat is deze week gebeurd, en dat is een historisch momentum. En nu moeten wij – ik zeg wij, iedereen in Vlaanderen, alle beleidsvoerders – die kans niet laten liggen. Wij moeten naar die moslimgemeenschap gaan om over de problemen te spreken.

Ik denk dat ik relatief goed geplaatst ben om te weten dat er in het verleden regelmatig problemen waren met moslimjongeren. Ik heb erop gewezen en heb erover geschreven. Wat was het grote probleem? Dat er vanuit de moslimgemeenschap onvoldoende aandacht was voor de gevaren die hun eigen jeugd beloerden. Daaruit is een soort wederzijds onbegrip ontstaan, een onbegrip vanuit de allochtone bevolking die zich steeds benadeeld voelt, die gefrustreerd is. Maar er was ook een onbegrip vanuit de overheden die denken dat ze goed bezig zijn met onderwijs dat geen diploma's aflevert en jongeren niet op weg zet naar een redelijke baan.

Waar ik toe oproep, is dat we eindelijk aan beide kanten blijk geven van een grote dosis empathie.

U kent misschien Robert McNamara nog, Amerikaans minister van Buitenlandse Zaken tijdens de Vietnamoorlog. Hij heeft er onder John Kennedy voor gezorgd dat er geen derde wereldoorlog gekomen is tijdens de Cubacrisis, door de inspanning te doen om zijn tegenstanders niet steeds te diaboliseren, maar zich af te vragen wat er in hun hoofd gebeurt en hoe hij hen kon overtuigen. Hij plaatste zich in het hoofd van zijn Sovjet-tegenstanders. Hij heeft daarover een heel indrukwekkend interview gegeven, waarin hij zegt: "You have to empathize with the enemy." Empathie betekent niet sympathie. En sympathie betekent niet liefde, dat wist Willy Sommers al.

Wij moeten nu blijk geven van empathie. Wij moeten beseffen wat er leeft in de hoofden van die jongeren. Daarover moeten wij kunnen gaan spreken met de moslimgemeenschap, die nu blijk heeft gegeven dat er misschien een moment is gekomen dat zij ook enige empathie kunnen opbrengen voor het beeld – het verkeerde beeld – dat wij soms hebben van die jongeren. Dan is misschien het moment gekomen om aan beide kanten eens in eigen hart te kijken voor het slapengaan, en ook om misschien eens naar ons integratiebeleid te kijken. Wij kunnen ons misschien afvragen hoe het komt dat zoveel jongeren afhaken in de scholen. Is ons onderwijs altijd aangepast? Hier in Brussel, de stad waar ik woon, zie ik dat men jaren heeft getolereerd dat er slecht onderwijs werd gegeven, dat jongeren zonder enige talenkennis afstudeerden, geen diploma haalden en zo gedoemd waren tot de werkloosheid. Dat is onze verantwoordelijkheid.

Ik zeg niet dat het allemaal onze fout is en dat wij die arme jongeren moeten helpen. Neen, wij moeten onze verantwoordelijkheid opnemen en nu gebruik maken van dat inzicht in de moslimgemeenschap dat het zeer fout kan gaan, dat hun jongeren misschien op een heel foute weg geraakt zijn. Van dat momentum moeten we profiteren om aan hen te vragen: vindt u dat het nu goed gaat? Zij hebben het antwoord al gegeven: het gaat niet goed. Laat ons proberen er samen voor te zorgen dat het wel goed gaat.

Je kunt hele theorieën opzetten over de ware natuur van de islam. We kunnen zeggen dat de multiculturele maatschappij failliet is. Maar dat brengt ons nergens. Gaan we de islam verbieden? Gaan we de helft van bepaalde Brusselse wijken deporteren? Of het nu gelukt is of niet, de multiculturele maatschappij is een feit, en wij moeten ervoor zorgen dat het geen drama wordt. En dat kunnen we alleen maar door communicatie, door samen te praten. Dat is wat ik de Vlaamse Regering ook vraag: dat de bevoegde ministers, net als alle burgemeesters en beleidsvoerders op alle niveaus, snel samen gaan zitten en praten met die gemeenschap. Het momentum is er. Het gaat over kinderen, over jonge mensen. Families die bezorgd zijn over het lot van hun kinderen, zullen luisteren naar wat hij hun te zeggen hebben. Ik hoop, ministers, dat u een bereidwillig oor wilt leggen bij die mensen die voor het eerst bereid zijn om toe te geven dat het misschien soms ook fout gelopen is in hun eigen gemeenschap.

Voorzitter, beste toehoorders, ik doe een oproep om deze situatie kalm in te schatten, en vooral om te luisteren naar wat de anderen te zeggen hebben, en dan proberen een politiek uit te werken die een heilzame uitweg biedt voor deze crisis. Ik dank u. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a, de N-VA, LDD en Groen*)

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, dit is een zeer moeilijk debat. Het gaat over een zeer complexe aangelegenheid – mevrouw Vanderpoorten heeft het woord 'complex' in de mond genomen. Het is een debat waar geen pasklare oplossingen uit zullen komen. Wie dus verwacht dat hier vandaag op de banken plots een aantal heel concrete oplossingen uit de bus zullen komen voor een zeer moeilijk fenomeen, moet zijn verwachtingen bijstellen.

Het is een debat over een complex probleem. Het is een debat over radicalisme, over fundamentalisme. Het is geen debat over integratie, het heeft er raakvlakken mee. Het is zeker geen debat dat ertoe mag leiden om te concluderen dat het integratiebeleid mislukt is. Daarvan zijn te veel bewijzen. Honderdduizenden en honderdduizenden mensen bewijzen dat ze wel geïntegreerd zijn.

Het mag ook geen debat zijn over de vraag of een islam inpasbaar is in onze samenleving. Het is een debat over fundamentalisten, over radicalen, waarvan een aantal zich afkeren van de fundamentele waarden van onze samenleving. Het is een debat over een kleine radicale groep van fundamentalisten, waarvan een aantal zorgwekkende houdingen etaleren.

Het is een debat ook, collega's, dat meerdere overheden raakt. Het is een debat, zoals gezegd, dat de internationale gemeenschap aangaat, die alsnog niet optreedt in Syrië. Telkens als het gaat over de veiligheidsaspecten, is de federale overheid bevoegd. Daarvoor zijn wij niet bevoegd en daarover kunnen wij geen uitspraken doen. Het is ook een federale bevoegdheid als het gaat over de erkenning van erediensden. Het is ook een debat over federale bevoegdheden als het gaat over controle op de moskeeën. Dat is Staatsveiligheid, dat is federaal. Het is ook een debat dat het lokale niveau aangaat, waar al heel wat initiatieven zijn genomen. Het debat gaat ook het Vlaamse niveau aan.

Het is gezegd, collega's, dit is geen nieuw fenomeen. Dat radicalen ten strijde trekken in het buitenland, is historisch nog gebeurd. Als we kijken naar de recente geschiedenis is dit, zoals al is aangehaald, gebeurd met de oostfronters. Het is kort daarvoor gebeurd met de burgeroorlog in Spanje. Recenter nog is het gebeurd met westerlingen die mee gingen vechten met de sandinisten in Nicaragua.

Het is geen nieuw fenomeen, collega's, het is ook geen Vlaams fenomeen. Het is geen Belgisch fenomeen. Lees er de buitenlandse media op na. Dit fenomeen, waarbij jihadisten mee gaan vechten in Syrië, doet zich op dit ogenblik voor in Frankrijk, in Duitsland, in Nederland, in het Verenigd Koninkrijk, in zowat alle West-Europese democratieën. Spits het dus niet toe op of vereng het niet tot ons eigen probleem.

Over wie gaat het? Collega's, we moeten heel ootmoedig zeggen dat we daar geen zicht op hebben. Die mensen zijn vertrokken of sommigen onder hen zijn aangehouden. Daar is geen onderzoek naar gedaan. We weten dat niet. We weten dat het over een beperkte groep gaat. Vandaag weten we uit de media dat er enkele tientallen mensen het voorwerp zijn van een gerechtelijk onderzoek en dat er een aantal aanhoudingen zijn. Enkele tientallen mensen uit Vlaanderen zijn gaan vechten in Syrië, staan op het punt om daar te gaan vechten of zijn al teruggekeerd uit Syrië. We hebben daar in Vlaanderen bijzonder weinig zicht op.

In Nederland is er wel onderzoek gebeurd, niettemin ziet men daar hetzelfde fenomeen van een aantal radicalen die nu in Syrië zijn. Uit Nederlands onderzoek blijkt dat het zou gaan, één, over zware fundamentalisten, twee, over jongeren die beïnvloedbaar zijn, zich laten meeslepen, ronselen of overtuigen, en drie, over avonturiers. Dat is klassiek in dergelijke gevallen, denk ik: dat er mensen worden aangetrokken door het avontuur en denken een of andere heldenrol te kunnen spelen.

Uit het onderzoek in Nederland en uit wat experts zeggen blijkt dat het niet uitsluitend over kansarmen zou gaan. Het gaat ook over hoogopgeleiden, zeker bij de ronselaars. Het gaat over mensen die kansen hebben gekregen, die diploma's hebben behaald en werk hebben. En het gaat over mensen met achterstand en met achterstelling. Het is zeer complex en we hebben er weinig zicht op. Het gaat niet uitsluitend over mensen van vreemde herkomst of allochtone origine. Er zijn allochtone Vlamingen bij dat kleine groepje. Het gaat over hoogopgeleiden, vaak over jongeren ook.

Dames en heren, dit is wat mij betreft een zorgelijke evolutie, dit is wat de Vlaamse Regering betreft een zorgelijke evolutie, en wel om een aantal redenen. De eerste reden zijn de jongeren zelf. De jongeren gaan op avontuur, ze trekken ten strijde met een heilig doel. Ze weten niet waar ze aan beginnen, welke fysieke, morele en andere ellende hen te wachten staat. Ze keren terug als invalide, vol trauma's en ze kunnen niet meer normaal functioneren in een samenleving. Dit is zorgelijk voor de ouders. Ze stellen vast dat hun kinderen, ondanks waarschuwingen, ondanks smeebedes, toch vertrekken, toch naar het buitenland gaan.

Er werd hier gezegd dat die jonge mensen kunnen worden begeleid bij hun terugkeer. U weet hoe moeilijk het vaak is bij reguliere legers, bij mensen die in het buitenland zijn gaan vechten. U weet hoe moeilijk het vaak al is om ze in de reguliere legers achteraf te begeleiden, om die mensen psychiatrisch te begeleiden, om ze weer een rol in de samenleving te geven. Dit is een bijzonder geval, het is een heel 'cruel' burgeroorlog. Wat wij erover weten, wijst erop dat het gaat over foltering, over onthoofdingen, over erg onmenselijke handelingen. Een aantal van hen zal terugkeren als een getrainde militair. Ze komen in onze samenleving terecht. Zeggen dat we die mensen wel zullen kunnen begeleiden, dat is misschien iets te optimistisch. Begeleiding zal bijzonder moeilijk worden. Federaal zal men moeten zien hoe men uit veiligheidsoogpunt omgaat met een aantal van die mensen, maar dat is niet ons punt.

Wat mij als minister van Integratie het meeste zorgen baart – dat hebt u ook kunnen lezen, er zijn citaten gepubliceerd – is dat er een kleine kern is die de fundamentele waarden van onze samenleving verwerpt, die zich niet inschrijft in de verlichte samenleving met rechten en vrijheden voor iedereen, met plaats voor elke religie, met plaats voor niet-religieuzen. Het is een kleine kern die vindt dat de islam de enige godsdienst moet zijn en dat de ongelovige honden daar geen plaats in hebben, dat ze moeten worden aangepakt. Dit is zorgelijk, want het zijn mensen die zich afkeren van de samenleving. En dit in tegenstelling tot de vele honderdduizenden, ook mensen van islamitische overtuiging, die zich wel in onze samenleving integreren, die wel die boodschappen geven, die wel opgeleid zijn, die tot in onze parlementen zitten en onze administraties, die functioneren op een manier zoals wij allen in deze samenleving: met respect voor anderen, met respect voor andermans overtuiging in een pluralistische samenleving die we sinds de Verlichtingswaarden hebben met erkenning van meerdere overtuigingen, van meerdere godsdiensten, meerdere religies, meerdere levensbeschouwingen, religieus of niet-religieus.

Wat kunnen wij doen? Ik heb al gezegd dat dit een meerlagige aangelegenheid is. Het is een zaak van de internationale gemeenschap. Dit is een zaak van de federale overheid, we hebben allemaal kunnen vaststellen dat het gerecht opgetreden is. Dit is ook een zaak van het lokale niveau. Ik was blij dat een aantal burgemeesters initiatieven genomen hebben, dat ze zijn gaan samenzitten zijn en dat ze daar experts bij betrokken hebben die hun toelaten om de regierol op het lokale vlak ook uit te voeren en op te nemen. Er zijn steden waar men heel wat ervaren mensen heeft, denken we maar aan de Dienst Samen leven in Antwerpen.

Wat kunnen we doen op Vlaams niveau? Eerst en vooral moeten wij luisteren. De burgemeesters hebben aangekondigd dat ze ons hun aanbevelingen, hun zorgen en hun wensen zullen bezorgen. Wij moeten met hen in contact treden. Waar wij aan denken met de Vlaamse Regering, is aan het creëren van een referentiekader – dat bestaat ook in andere domeinen – voor het omgaan met de radicalisering. Wat doe je als je zulke signalen ziet? Hoe kun je die signalen opvangen? Welke zijn die signalen? Hoe ga je ermee om als ouder? Hoe ga je ermee om in het onderwijs? Hoe ga je ermee om in de samenleving?

In Nederland heeft men dat uitgewerkt in een drietrapsstelsel: van preventie over detectie tot interventie. Het vergt samenleving. Het vergt een brede samenwerking in de samenleving. Het vergt evenzeer horizontale samenwerking.

Ten tweede, collega's, zal ik de experts van de Vlaamse integratiecentra en van het Vlaams Minderhedenforum samenbrengen en zien welke hun expertise is die nuttig kan zijn in deze delicate kwestie. Ik weet bijvoorbeeld dat de Foyer, ODiCe en ook het Provinciaal Integratiecentrum van Limburg ervaringen hebben opgedaan in deze materie. We hebben te weinig expertise. Als wij ons agentschap zullen hebben opgericht, is het de bedoeling dat expertise daar wordt verzameld, samengebracht en dat er uitwisseling gebeurt van wat er op het terrein ervaren wordt door de diverse integratiediensten. Het is de bedoeling dat we één expertisecentrum hebben. Ondertussen gaan we waar nodig natuurlijk onverkort voort met maatwerk.

Ten derde zal de Vlaamse Regering in overleg treden met de moslimgemeenschap. Dat is niet om een momentum aan te grijpen, mijnheer Vander Taelen, want we hebben dat al eerder gedaan. We hebben allemaal de uitgestoken hand gezien van Brahim Laytouss, die publiekelijk gezegd heeft dat hij aan tafel zou gaan zitten. Voor diegenen die beweren dat het niet mogelijk is te integreren: de heer Laytouss is een overtuigd islamiet, met een universitair diploma, die momenteel doctoreert, uitgerekend op het thema van de radicalisering van de islam. Hij is ook imam en roept zijn gelovigen op om niet naar Syrië te trekken. Hij komt daar ook prominent voor uit. Hij is overigens niet de enige. We hebben contact opgenomen met hem. Hij stelt dat ze weten dat ze de dialoog moeten aangaan. Er moeten gesprekken plaatsvinden. We moeten elkaar de hand reiken. Deze mensen – zo blijkt uit mijn eigen ervaring – willen de islam inschrijven in een pluralistische samenleving, niet als enige levensbeschouwing of enige religie, maar met respect voor andere overtuigingen. We zullen rond de tafel zitten met deze mensen. Zij kunnen een zeer goed contact zijn om overleg te plegen over wat er kan en moet gebeuren, hoe je zulke fenomenen kunt detecteren en voorkomen en hoe je kunt interveniëren wanneer er zich zulke zaken aandienen.

Collega's, we moeten ook uit de impasse geraken met betrekking tot de erkenning van de moskeeën. U weet dat dit geblokkeerd zit. De Executieve zit in voorlopige zaken. Minister Turtelboom heeft allang laten weten dat er geen erkenningen meer kunnen worden voorgedragen. Dat baart ons zorgen. Uit het onderzoek dat we hebben gevoerd, blijkt namelijk dat de erkende moskeeën bijdragen aan de integratie. Ze zijn ook een contactpunt voor de lokale overheid. Spreek met de burgemeesters, spreek met de betrokken schepenen. Ze zullen u bevestigen dat ze afspraken kunnen maken met erkende moskeeën en dat die ook aan buurtwerking doen. Het is een positieve bijdrage. Er zijn nauwelijks erkende moskeeën. In het geval zij niet meer voldoen aan de fundamentele eisen die wij hebben ingeschreven, zullen wij hun vergunning en erkenning terug intrekken, dat is evident.

Ik ken niet alle preken die in De Koepel worden gegeven, maar op YouTube circuleren er inderdaad filmpjes van preken van de heer Sulayman Van Ael uit Nederland. Op een bepaald moment trekt hij in een preek zeer hard, in zeer scherpe bewoordingen, van leer tegen de Mohammed-cartoons. Tegelijkertijd roept hij de gelovigen ertoe op om daar vreedzaam, verdraagzaam op te reageren. Gebeuren er andere zaken in De Koepel of in andere moskeeën die strijdig zijn met de waarden die ze hebben onderschreven, met name de rechten en vrijheden in onze Grondwet, de rechten en vrijheden zoals vastgelegd in het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)? Wel, signaleer het aan de Staatsveiligheid. Die zal het aan ons signaleren. Ik heb het niet één, maar meerdere keren gezegd: in zo'n geval trekken wij de erkenning van de moskeeën in. Er zijn ook tal van niet-erkende moskeeën. Dit is een zaak voor de staatsveiligheid.

Collega's, ik denk dat het belangrijk is om de islamgemeenschap als een partner te beschouwen. We zullen het gesprek aangaan. Er zijn al heel wat contacten, maar nu hebben ze zichzelf uitgenodigd. Het verloopt zeer moeilijk omdat er geen overlegorgaan is. Er is een federale Executieve, maar die is geblokkeerd door allerlei problemen. Daar zal ik nu niet op ingaan.

We hebben op Vlaams vlak geen partner. We hebben wel tal van imams die bereid zijn om te praten, die zich inschrijven in de westerse verlichte samenleving. Zij willen partner zijn en samen gaan voor die verdraagzame samenleving.

De integratie is niet mislukt. We staan wel voor een zorgwekkende evolutie. We moeten ervoor zorgen dat we met dat debat geen afbreuk doen aan fundamentele waarden die we allemaal delen en koesteren, die voor ons belangrijk en heilig zijn. Aan nieuwkomers met om het even welk geloof zeggen we: dit zijn de waarden die u de kans geven om hier uw religie te beleven.

Ik geloof – na dit debat gevolgd te hebben – samen met de overgrote meerderheid van u in die samenleving, die pluralistische samenleving, gebaseerd op die rechten en vrijheden die de verlichting ons gebracht heeft, die verankerd zijn in onze Grondwet en in het EVRM en internationale verdragen.

Ik ontmoet mensen uit de islam, elke dag, elke week, die zich inschrijven in die samenleving. We moeten met hen in dialoog gaan. We moeten hen helpen waar het nodig is, waar het kan, zonder garantie op succes. Dit is een bijzonder – ik herhaal het – moeilijk en complex debat met heel veel factoren waarop we nog maar het begin van zicht beginnen te krijgen. We weten niet wat die mensen allemaal drijft, we kennen hen niet. We moeten daar nog heel veel over leren. Dat zal later gebeuren.

Het is een zaak van dit parlement, van de politieke wereld, om ervoor te zorgen dat dit geen afbreuk doet aan de samenleving die we met zijn allen willen. We moeten alle middelen inzetten, breed in de samenleving, in elke sector en elk beleidsdomein van de Vlaamse overheid, in elk bestuursniveau: lokaal, Vlaams en federaal. We moeten in overleg gaan met mensen zoals Brahim Laytouss, met mensen die het goed menen en die zich net als wij zorgen maken over die evolutie. We moeten proberen op bescheiden schaal oplossingen te zoeken. We moeten elkaar de hand reiken. (*Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld en sp.a*)

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, uiteraard sluit ik me aan bij minister Bourgeois. Ik begin met enkele inleidende opmerkingen.

De heer Van Der Taelen en minister Bourgeois hebben gelijk, we zouden in het hoofd van die jongeren moeten kunnen kijken. Daar ligt het antwoord op de vraag waarom ze radicaliseren. De voorzitter vraagt ons altijd om nauw samen te werken met Schotland. Aan een heel oude Schotse universiteit, namelijk Saint-Andrews, heeft een professor zijn doctoraat en studies gemaakt over de radicalisering van Europese jongeren in het kader van collectief geweld.

Hij heeft een beetje in het hoofd van die jongeren kunnen kijken, want hij heeft gesproken met hen. Hij heeft een aantal redenen ontdekt. Opvallend, en dat haalt meteen uw thesis onderuit, mijnheer Dewinter, is dat veel van die jongeren op zoek zijn naar een ‘belonging rather than a strong belief’. Het ‘strong belief’ komt na de ‘belonging’ als ze de groep hebben vergezeld. Dat komt heel duidelijk tot uiting.

De jongeren zijn op zoek naar geborgenheid en identiteit. Ze zijn vooral op zoek om hun persoonlijke status te verbeteren. Die vinden ze, of denken ze te vinden, in een groep. Als ze tot die groep toetreden, zullen ze de overtuigingen en/of het geloof of wat dan ook van de groep overnemen. Er zijn heel wat redenen waarom jongeren dat doen. We mogen niet simplistisch denken.

Ik ben blij dat mijn collega het namens de Vlaamse Regering ook heel duidelijk heeft gemaakt: dit is geen debat over moslims. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Dat is het niet. Dat is heel duidelijk.

Ik ben het ook absoluut eens met de opmerking dat dit een verantwoordelijkheid is van iedereen. Dat betekent in de eerste plaats de ouders, dat betekent ook onderwijs, ik kom daarop terug. Dat betekent ook: iedereen die in de vrije tijd met die jongeren bezig is. Dat is een driehoek van ouders, onderwijs, jeugd- of sportvereniging. Daar moeten bruggen tussen zitten. Dat netwerk is het best geplaatst – en lokaal ingeplant – om jongeren die op weg zijn om te radicaliseren, tegen te houden.

Dat betekent meteen ook dat dit in eerste instantie een lokale verantwoordelijkheid is, waarbij de Vlaamse Regering ondersteunend moet optreden.

Mijnheer Dewinter, ik vind dat u over het onderwijs een heel groot intentieproces hebt gemaakt en een beschrijving hebt gegeven naar aanleiding van een concreet dossier dat ik niet ken en waar ik niet op wil ingaan. Ik zal nagaan wat daar gebeurd is. Ik zal helemaal niet zeggen dat in individuele scholen alles perfect verloopt, maar laten uitschijnen dat leerkrachten en schooldirecties niet geïnteresseerd zijn in het welbevinden van jongeren, doet enorm veel oneer aan wat vandaag in de scholen gebeurd. Nogmaals, er zullen uitzonderingen zijn, maar hoeft u om te veralgemenen en beschuldig de leerkrachten er niet van dat ze hun taak niet opnemen. Veel mensen in het onderwijs doen dat wel en zijn wel begaan met het lot en de evoluties van de kinderen in het onderwijs.

Morgen zal de beleidsraad van het ministerie van Onderwijs een afsprakenprotocol met de Staatsveiligheid afsluiten waarmee de samenwerking tussen het ministerie van Onderwijs en het gebruik van databanken op een georganiseerde en geregistreerde manier zal worden afgesproken. Dit proces is al een tijdje bezig en zal dus morgen definitief worden verankerd.

Er is een actieplan uitgewerkt voor de aan- en afwezigheden. Een van de grote pijlers van het plan is om niet alleen centraal te registreren wie zich in de school inschrijft, maar ook om de aan- en afwezigheden per dag bij te houden. Mevrouw Vanderpoorten, dat loopt. Over een paar maanden zal het ministerie van Onderwijs dag per dag de aanwezigheid van kinderen in de scholen kunnen nagaan. Twee jaar geleden hebben we vastgesteld dat dat niet bestond. We hebben er dus iets aan gedaan en op dit moment worden de data ingezameld.

Er zijn al vijf opleidingen voor gewone islamleerkrachten aan de hogescholen en ze zijn niet populair. Er zijn maar weinig studenten ingeschreven. Hopelijk zullen we voor de zomer het Onderwijsdecreet XXIII (OD XXIII) kunnen goedkeuren, want daar staat een bepaling in – die heel uitdrukkelijk is opgenomen – dat alle leerkrachten godsdienst – dus ook de islamleerkrachten – het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en de eindtermen die door dit parlement bekrachtigd zijn, zullen moeten respecteren. OD XXIII wordt allicht deze vrijdag goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Enkelen hebben ook opmerkingen gemaakt over de opleiding van de imams. Denken – en ik zeg niet dat u dat doet – dat als we in Vlaanderen een opleiding voor imams hebben – en we moeten die hebben –, daarmee het proces van radicalisering is opgelost, is te kort door de bocht. We hebben zo'n opleiding nodig, maar het zal geen voldoende dam tegen de radicalisering zijn. We hebben gezegd dat die van start moet gaan in september 2014. We zullen er morgen in de commissie verder over uitweiden. Vanaf 29 april zal een werkgroep er heel intensief mee bezig zijn. Die werkgroep is heel breed samengesteld en goed voorbereid. Men is naar Nederland geweest. Een bepaalde krant heeft geschreven dat men het in Vlaanderen wil organiseren, maar dat men het in Nederland heeft afgeschaft en vraagt zich af of het dus wel wijs is om het in Vlaanderen te organiseren. We zijn naar Nederland geweest om van hen te leren en op basis daarvan zullen we hopelijk rond de zomer met een heel concreet voorstel komen. Meer nog, we hebben in de Vlaamse Regering al afgesproken dat we voor 2014 in 100.000 euro extra zullen voorzien om die opleiding op academisch niveau te kunnen aanbieden aan de universiteiten.

Ministers gaan af en toe naar het buitenland. Ik ben onlangs in Marokko geweest. Ik heb er heel lang gepraat met de minister van Religieuze Zaken. De radicalisering van moslimjongeren – niet altijd Marokkanen, maar soms wel – is er besproken evenals de problematiek van de imamopleiding.

Het was voor mij aangenaam om vast te stellen dat ook de Marokkaanse overheid, of we dat nu willen of niet, nog altijd een band heeft met de gemeenschap die hier leeft, daar mee begaan is en dat ook als een probleem beschouwd. Meer nog, ze was bereid om samen met ons te kijken hoe de imamopleidingen hier bij ons kunnen gebeuren. Ook zij zijn ervan overtuigd dat dat de beste manier is om te kunnen optreden. Die contacten zijn gelegd in navolging van mijn bezoek, toen de minister-president in Marokko was.

Wat moet onderwijs nog doen? De beste remedie is dat onderwijs onze jonge mensen opleidt tot veelzijdige, sterke persoonlijkheden die referentiekaders krijgen en kunnen nadenken. Dat is de hoofdtaak van onderwijs. De eerste verantwoordelijkheid voor opvoeden ligt bij de ouders. Het onderwijs moet die ondersteunen. Door een goede kennisoverdracht en het aanbrengen van vaardigheden en attitudes, kan onderwijs jonge mensen wapenen tegen verkeerde profeten.

Tot slot kom ik op de vraag hoe het zit met de samenwerking tussen onderwijs en politie. Het antwoord is heel simpel. Er is in 2006 een omzendbrief door de toenmalige minister van Binnenlandse Aangelegenheden, de heer Dewael, in overleg met de toenmalige minister van Onderwijs, uitgewerkt. Daarin zijn een aantal afspraken gemaakt. We hebben onlangs de toepassing van die omzendbrief vanuit Onderwijs en vanuit de politie geëvalueerd. Het blijkt dat in heel wat politiezones contactpersonen zijn waar de scholen naartoe kunnen gaan. Wij zullen opnieuw aan de scholen zeggen dat die personen, vaak de sociale dienst van de politie, de contactpersonen zijn.

Ik ben het eens met de onderwijsverstrekkers dat de taak van het onderwijs niet is om de grote verklikker te zijn. Dat is trouwens ook niet door de burgemeesters gevraagd. Het is nogal wiedes, wanneer leerkrachten of directies vaststellen dat er een probleem is, dat er gedragswijzigingen zijn bij jongeren, in bepaalde gevallen leidend tot radicalisering en in andere gevallen tot zelfdoding of andere dramatische situaties in het leven van mensen, dat daarop wordt gereageerd en dat het onderwijs een signaalfunctie opneemt. In eerste instantie is dat ten aanzien van de ouders, al of niet met inschakeling van de CLB's als dat moet, maar ook met de sociale dienst van de politie waar een gespecialiseerd iemand is die weet wanneer er verder moet worden gegaan naar andere diensten van justitie en politie.

Mevrouw Vanderpoorten, ik ben heel duidelijk: onderwijs heeft een rol te spelen. Ik ben er ook van overtuigd dat dat de mening is van mevrouw Van Hecke en mevrouw Verdyck. Alles moet niet systematisch worden gemeld. Dat vraagt u niet, dat vraagt niemand, maar die indruk was ontstaan. Er is een systeem van escalatie dat moet worden gevolgd. Op een

bepaald moment, wanneer je merkt dat bepaalde dingen heel erg worden en de normale reflexen om naar de ouders, de CLB's of andere diensten te gaan, niet werken, dan moet je de sociale dienst van de politie inschakelen. Die is het best geplaatst om te weten of al of niet naar andere politiediensten of juridische diensten moet worden gegaan. Het lijkt me de belangrijkste weg dat we de omzendbrief herbevestigen. We zijn van plan om dat te doen en om er opnieuw de aandacht op te vestigen. Dat is de beste manier om ermee om te gaan.

Ten slotte, voorzitter, zoals mijn collega heeft gezegd, heeft dit debat aangetoond dat het enige antwoord dat we kunnen bieden een samenleving is die werkt, waar mensen voor elkaar opkomen, wanneer mensen merken dat andere mensen de weg dreigen te verliezen of dreigen te ontsporen, een netwerk in gang schiet om die mensen de mogelijkheid te geven om te blijven functioneren in de samenleving. We moeten daar niet naïef in zijn: dat is essentieel in een goed functionerende samenleving. Enkel op die manier kunnen we dergelijke fenomenen tegengaan. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a, de N-VA, LDD en Groen*)

De heer Filip Dewinter: Collega's, het viel me op dat minister Bourgeois al onmiddellijk heeft geprobeerd om zichzelf en de Vlaamse Regering uit de wind te zetten naar aanleiding van de kwestie betreffende de radicalisering binnen islamitische middens en het rekruteren voor de jihad in Syrië. Hij zegt dat het geen debat is over migratie, dat het daar niets mee te maken heeft: het is geen debat over de islam, het gaat over een kleine groep van extremistische jongeren, en voor het overige draagt de Vlaamse Regering ter zake geen verantwoordelijkheid.

Over extremistische, zelfs gesubsidieerde, moskeeën verwijst hij in de richting van de Staatsveiligheid. Hij zegt aan mij: u moet dan maar aangifte doen bij de Staatsveiligheid. Ik zal een medewerker van mij verzoeken om het nodige te doen – wij hebben zoals u weet goede contacten wat dat betreft.

Alle gekheid op een stokje, uiteraard heeft de Vlaamse Regering verantwoordelijkheid, al was het maar omdat ook de mediaminister, die weliswaar niet aanwezig is, hierin betrokken is voor wat betreft het rekruteren via internet en haatwebsites, voor wat betreft satellietzenders zoals Nilesat en Arabsat vanuit Libanon en Egypte. Waar dit soort van sites en satellietzenders in Nederland wel kunnen worden afgesloten, kan dit hier blijkbaar niet.

Er is een verantwoordelijkheid binnen het domein Integratie. En er is zeker ook een verantwoordelijkheid voor onderwijs. Minister Smet, het verwondert mij enorm dat u met geen woord rept over het feit dat de woordvoester van het Gemeenschapsonderwijs, mevrouw Sarina Simenon, in de krant heeft verklaard daar niet aan te zullen meedoen en geen informatie te zullen doorgeven. Zij zegt geen kliklijn te willen zijn: "Wij moeten een vertrouwensband tussen de jongeren en de leerkrachten in een veilige omgeving realiseren, en dus past het niet dat wij dit soort van informatie zouden doorgeven." Ook daar hoor ik geen woord over.

En dan is er natuurlijk ook de bijzonder naïeve uitspraak van minister Bourgeois: "Kijk eens naar die vele moslims die op dit moment veroordelen dat er wordt gerekruteerd voor Syrië. We hebben er een goed contact mee. Die mensen streven naar hetzelfde doel als wij."

Gelooft u dat nu echt? Ik heb zelfs in De Standaard een paginagroot interview gelezen met niemand minder dan Abou Jahjah, de gewezen leider van de Arabisch-Europese Liga. Hij zei: "Nee, het is een fout, die jongens mogen niet naar Syrië gaan vechten bij het verzet. Dat is compleet de verkeerde manier van handelen."

Is dat omdat Abou Jahjah begaan is met de integratie? Is dat omdat hij vindt dat gaan vechten voor de jihad elders in de wereld niet zou kunnen? Maar bijlange niet! Dat heeft te maken met het feit dat Abou Jahjah uiteindelijk deel uitmaakt van Hezbollah! En aan welke kant staat Hezbollah in dit conflict? Aan de kant van Assad! Dit is om geopolitieke strategische redenen.

Hetzelfde met de imam in Antwerpen, de heer Taouil. We kennen hem toch? Hij is een salafist van de ergste soort! Herinnert u zich zijn uitspraken niet meer over de hoofddoeken en aanverwanten?

Wanneer dergelijke personen zeggen dat je niet moet gaan vechten met de jihadi in Syrië, is het omdat zij andere geopolitieke strategische belangen te verdedigen hebben in die regio, maar niet omdat zij uw doelstellingen ter zake genegen zouden zijn. Zoveel naïviteit had ik zelfs van iemand van de N-VA niet verwacht.

Het hoogtepunt van deze namiddag, zeker op literair vlak, kwam van de heer Luckas Van Der Taelen. Hij geraakte van Wim Sonneveld over Cyriel Verschaeve tot bij Alice Nahon. Mijnheer Van Der Taelen, u bent een belezen man. Maar ik raad u aan om naast deze Vlaamse en Europese dichters en auteurs – Cyriel Verschaeve heeft heel veel gedichten afgeleverd, maar niet allemaal van dezelfde kwaliteit als u het mij vraagt – eens iemand te lezen die niet van Europese oorsprong is. Zijn naam is Mohammed. En die man heeft ook wel wat geschreven. Enfin, hij heeft het laten schrijven want hij kon niet schrijven, maar dat is een ander paar mouwen. Hij heeft een fax, of een e-mail, van God uit de hemel gekregen.

Dat boek heet de Koran. Ik weet niet of u het kent. Het is ietsje verder verwijderd dan Alice Nahon en Wim Sonneveld. Maar het is niet onbelangrijk om dat boek eens te lezen in het licht van deze problematiek. Dan zult u misschien tot het inzicht komen waarnaar u zo vertwijfeld op zoek bent: wat leeft er in de hoofden van die jongeren die naar Syrië trekken om daar de jihad te gaan strijden en te sneuvelen als martelaren voor Allah? Lees die Koran. Lees eens een paar soera's in die Koran.

Ik heb dat hele boek uitgelezen, wat niet zo evident is. Ik ben tot de conclusie gekomen dat daar de reden te vinden is waarom de islam zo gevaarlijk is en niet compatibel met onze westerse samenleving, waarom dit soort van conflicten overal in de wereld aan de orde zijn, en waarom moslims van overal uit solidariteit met de moslimgemeenschap, de oemma, dit soort van daden stellen, die voor ons vrij onbegrijpelijk zijn en een ver-van-ons-bedshow vormen.

Het gaat om de islam. Het gaat om de Koran, die geen interpretatie toelaat, die niet toelaat kritisch na te denken en die geen evolutie in de richting van de moderniteit en van een samenleving met onze normen en waarden toelaat. Het is net de naïviteit die hier zelfs door een minister verantwoordelijk voor de integratie aan de dag wordt gelegd die ervoor zal zorgen dat die integratie nooit zal slagen. De islam is de rem, de onvoorwaardelijke rem, bij wijze van spreken de handrem, op elke vorm van integratie in de richting van onze manier van leven en van onze waarden en normen, die zo fundamenteel voor onze Europese en Westerse samenleving zijn.

Ik vind wat minister Smet heeft gezegd bijzonder spijtig. Dit was het pijnlijke dieptepunt van het debat. Volgens hem is het geen debat over moslims of over de islam. Over wat gaat het debat dan wel? Zijn het boeddhisten, katholieken of protestanten die in Syrië voor de jihad gaan vechten? Zijn het overtuigde marxisten of nationalisten? Neen, het zijn geradicaliseerde moslims. Salafistische en fundamentalistische moslims gaan in Syrië vechten. Dit maakt integraal deel uit van de islam. Het debat gaat dan ook haast uitsluitend over de islam.

Zolang minister Smet dat niet inziet, vrees ik dat we een dovemansgesprek zullen blijven voeren. Het gaat van kwaad naar erger. Hij heeft de situatie nu al bijna niet meer in de hand. Dat zal in de toekomst zeker niet verbeteren.

De heer Luckas Van Der Taelen: Mijnheer Dewinter, het verbaast me enigszins dat u met enig misprijzen in uw stem over dichters van hier, zoals Alice Nahon, spreekt. Anderzijds ben ik blij dat u het aandurft om de prozaïsche en poëtische kwaliteiten van Cyriel Verschaeve enigszins te ondermijnen. Indien dat in Vlaanderen wat vroeger was gebeurd, was er misschien minder onheil geweest. (*Rumoer*)

Ik wil het vooral hebben over wat u over de Koran hebt gezegd. U moet weten dat ik vrijzinnig ben. Ik geloof niet in godsdiensten. Volgens mij zijn godsdiensten schadelijk voor de mentale gezondheid en zijn ze opium voor het volk.

U hebt me gevraagd of ik de Koran heb gelezen. Ik wil best geloven dat u dat hebt gedaan. Ik feliciteer u met uw moed dergelijke werkstukken te doorworstelen. Ik wil evenwel gewoon vragen of u de Bijbel hebt gelezen. De Bijbel van het christendom vormt toch de basis van onze Westerse waarden. Indien u dat boek op uw nachttafeltje zou leggen en elke avond een paar pagina's zou lezen, zou u niet bijkomen van de onzin die daarin wordt verteld. In de Bijbel staan wreedaardige verhalen die minstens even wreed zijn als wat in de Koran wordt verteld.

Mijnheer Dewinter, indien u aan godsdienstkritiek wil doen, moet u het hebben over alle godsdiensten, over alle boeken die de basis van een godsdienst vormen en niet enkel over de Koran.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer Van Der Taelen, we zullen hier geen theologische discussie voeren. We hebben blijkbaar een zaak gemeen: we zijn allebei vrijzinnig. Ik heb de Bijbel evenwel gelezen. Ik herinner me uit mijn katholieke opvoeding in het college van de Broeders Xaverianen dat de Bijbelteksten door exegeten worden geïnterpreteerd en gemoderniseerd. Ze baseren zich hiervoor op de actuele situatie.

Dat is nu net het grote verschil met de islam. De Koran wordt niet geïnterpreteerd. Dat is het letterlijke woord van allah, zoals het in de zevende eeuw na Christus door Mohammed is neergeschreven. Dat is het grote verschil met en het grote probleem van de islam. Die discussie zullen we hier echter niet voeren: dat moeten we elders doen.

Ik concludeer, en die conclusie is politiek, en niet theologisch. De conclusie is dat de Vlaamse Regering alle verantwoordelijkheid van zich afschudt en opnieuw als een struisvogel de kop in het zand steekt. Ik vind dat bijzonder pijnlijk en spijtig. Ik had ter zake meer verwacht van de Vlaamse Regering. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Het Vlaams Belang kondigt aan een motie te zullen indienen.*

De motie moet uiterlijk om 16.40 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Sas van Rouveroj tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de noodkreet van de steden en gemeenten inzake hun financiële situatie

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de financiële situatie van de steden en gemeenten

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Bourgeois.

De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Voorzitter, minister, geachte leden, de frontale aanval van een groot aantal burgemeesters en schepenen, soms van een centrumstad, maar ook al eens van

een kleinere gemeente, maar die steeds wel lid zijn van een partij die behoort tot deze bestuursmeerderheid, objectiveert de kritiek die wij namens Open Vld al een paar keer hebben geuit met betrekking tot het feit dat deze Vlaamse Regering de steden en gemeenten te weinig steunt. Minister, u antwoordt dat alle overheden, en dus ook de steden en gemeenten, moeten saneren. Dat is juist, maar niet voldoende. Ik hoor, lees, voel en zie dat allerlei steden en gemeenten belastingverhogingen doorvoeren of overwegen. Dat kan niet. Dat is niet de bedoeling; Dat staat haaks op ons aller beleid. De belastingdruk in dit land is al zo hoog. We moeten die niet verder opvoeren.

U kunt dat vermijden door bijvoorbeeld een fiscaal pact in te voeren, zoals de vorige regering dat tot stand heeft gebracht onder leiding van de heren Keulen en Van Mechelen. Daarbij werden er fiscale afspraken gemaakt met steden en gemeenten. U antwoordt dat de groeivoet van het Gemeentefonds onverminderd op 3,5 procent wordt gehandhaafd, wat flink hoger is dan de inflatie. Ook dat is juist, maar ook dat is onvoldoende. Ik hoor, lees, zie en voel dat allerlei steden en gemeenten hun investeringscapaciteit aan het terugschroeven zijn. Minister-president, ook dat staat haaks op wat deze regering wil zijn, namelijk een investeringsregering. U moet goed beseffen dat 50 procent van alle overheidsinvesteringen worden bekostigd en gerealiseerd door de steden en gemeenten. Ook hier kan datzelfde fiscaal pact een oplossing bieden: u maakt fiscale afspraken en doet aan schuldovername, waardoor de beide partijen goed worden bediend.

Minister, ik heb dit in september ook al eens gevraagd aan de minister-president: wat gaat u nu doen om die steden en gemeenten te helpen als het gaat over het handhaven van hun investeringscapaciteit? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, geachte leden, dit is geen nieuw debat, maar de alarmkreet de voorbije dagen van de burgemeesters en schepenen van Financiën van de centrumsteden was overduidelijk. Diverse steden hebben vandaag al beslist om ook personeel te laten afvloeien, of minstens personeel niet meer te vervangen, zodat het personeelsbestand slinkt. De heer van Rouveroi had het over dalende investeringen. Inderdaad, wat openbare besturen betreft, zijn gemeenten heel belangrijke investeerders. Dat dreigt allemaal te worden teruggeschroefd. U kunt nu zeggen dat u niets zult doen, aangezien de groeivoet van het Gemeentefonds op Vlaams niveau behouden blijft. Mag ik u er even op wijzen dat dit ook een decretale beslissing is? Die is door dit halfroend goedgekeurd.

U kunt deze situatie niet blauwblauw laten. U kunt niet doen alsof die gemeenten dat allemaal op eigen kracht kunnen doen. Ze zijn voor hun financiering immers veel te afhankelijk van de andere overheden, onder meer van de Vlaamse. Onze fiscale capaciteit is daarentegen veel groter dan die van lokale besturen.

Minister, mijn vraag is dus eenvoudig: wat zult u doen om die gemeenten te helpen? Zult u denken over het verlengen van die groeivoet van 3,5 procent voor het Gemeentefonds, aan het overnemen van een deel van de schulden en eventuele andere investeringen, zodat investeringen niet worden tegengegaan en de afbouw van personeel tot een minimum wordt beperkt?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Dit is geen nieuw debat. Het is de zoveelste keer dat dit punt wordt aangekaart in dezelfde termen. En het zal ook de zoveelste keer zijn dat ik antwoord in dezelfde termen. We kennen de situatie van de gemeentelijke financiën. Ik wil erop wijzen dat die zorgwekkende situatie niet nieuw is.

Sinds 2006, het begin van de vorige gemeentelijke periode, dalen de ontvangsten in reële termen met 0,2 procent per jaar. De uitgaven daarentegen zijn gestegen met 1,2 procent per jaar. Dat is een discrepantie die niet nieuw is.

We kennen allemaal de oorzaken. Er is de crisis, er zijn minder fiscale ontvangsten, de dividenden zijn zwaar verminderd, en dan heb ik het nog niet over het debacle van de Gemeentelijke Holding. Aan de uitgavenzijde zijn er heel wat zorgen bijgekomen zoals de vergrijzing, rioleringskosten, investeringen, politie-uitgaven. U verwijst altijd naar het Vlaamse niveau, maar u moet eens de curve bekijken van de politie-uitgaven tijdens de laatste jaren. De situatie is gekend.

Ik heb al herhaaldelijk gezegd dat in Vlaanderen in de gewone diensten gemiddeld 60 procent van de uitgaven gaat naar personeel en werkingskosten. Ongeveer 30 procent gaat naar overdracht waar heel veel inzit voor de politie en het OCMW. Wat de schuld betreft, gaat het 'maar' over 12 procent van de uitgaven in gewone diensten. Het gaat dan over de bekostiging van de investeringen, kapitaalaflossingen, intrestaflossingen. Die financiën staan onder druk. U vraagt om een fiscaal pact te sluiten en om de fiscale druk te verminderen. U weet echter dat deze regering daar niet de ruimte voor heeft. Mijnheer Caron, u zegt dat dit decreetaal verankerd is. Bij de start van deze regering, toen wij heel zware besparingsoefeningen moesten inzetten, hebben wij een paar sectoren vrijgesteld van die besparingen waaronder de gemeenten. Niet alleen het Gemeentefonds, maar ook het Stedenfonds kent een stijging van 3,5 procent. Van de Vlaamse begroting gaat vandaag 4,6 miljard euro naar de steden en gemeenten. U kunt daar het pakket Onderwijs van 1,3 miljard euro van aftrekken, maar eigenlijk is dat in grote mate een transfer. We spreken nog altijd over 3,3 miljard euro, veel meer dan alleen het bedrag van Gemeentefonds en Stedenfonds.

Dat is een omvangrijk pakket dat vanuit Vlaanderen naar de steden en gemeenten gaat. Veel steden en gemeenten zeggen dat ze verplicht zullen zijn minder te investeren. Ik heb niet alleen vandaag, maar ook al voorheen gezegd dat de gemeenten moeten proberen efficiëntieoefeningen te doen. Het apparaat moet zo efficiënt mogelijk worden georganiseerd. We zien dat dit nu op vele plaatsen gebeurt. Daarbij moet het investeringspeil worden behouden.

Gemeenten staan als publieke overheid in voor een groot deel, 40 procent, van de publieke investeringen. Het is een overgangsjaar. De gemeenten moeten meerjarenbegrotingen opstellen. Er zit een curve in de gemeentelijke investeringen. Er wordt nooit zwaar geïnvesteerd tijdens het eerste jaar van de periode. Toch roep ik de gemeenten op om tijdens die bestuursperiode aandacht te blijven schenken aan die investeringen.

We hebben ook indirect een aantal maatregelen genomen. Mijnheer Caron, u was heel kritisch over het Planlastendecreet waarbij we de gemeenten meer autonomie hebben gegeven. In elk van die sectoren zouden wij niet langer zeggen hoeveel en welk personeel een gemeente moet aannemen. Dat wordt nu overgelaten aan de gemeente. Zij bepaalt zelf haar doelstellingen. Aan Vlaamse subsidies is niet meer de voorwaarde gekoppeld dat een gemeente een welbepaald aantal mensen in dienst moet hebben in een bepaalde sector. U stond daar toen heel kritisch tegenover. Dat zijn indirecte mogelijkheden voor de gemeenten om zelf zo efficiënt mogelijk te handelen.

Hetzelfde geldt voor de samenwerking tussen gemeenten en OCMW. Ik zie op het terrein veel dergelijke samenwerking. We hebben nog een aantal indirecte maatregelen maar meer ruimte dan dat is er niet.

De heer Sas van Rouveroij: Toch wel, minister. De analyse delen we ongeveer, de kritiek is geformuleerd, maar laten we het nu even hebben over de oplossingen. We hebben die al eens geformuleerd door middel van een resolutie die de meerderheid heeft afgewezen. Ik wil ze bij deze nog eens herhalen.

Er is wel degelijk geld. In de loop van dit jaar zal KBC een deel van de schuld terugbetalen. 50 procent van het deel dat wordt terugbetaald, zal onder de vorm van een schadevergoeding worden terugbetaald. Over hoeveel gaat het dan? Het uitstaand kapitaal is 3,5 miljard euro. De schadevergoeding bedraagt 1,750 miljard euro. We kunnen 50 procent daarvan of 875 miljoen euro aan de steden en gemeenten gunnen, met de vraag om dat uitsluitend te

gebruiken voor schuldaflossing. Van de weeromstuit vragen we hen ook dat de fiscaliteit niet wordt verhoogd.

Wat heb je dan bereikt? Een: entiteit II, Vlaanderen en steden en gemeenten, zal aan schuldaflossing hebben gedaan. Dat is een goede zaak. Twee: de belastingen stijgen niet. Drie: steden en gemeenten hebben ruimte om de investeringscapaciteit op peil te houden. (*Applaus bij Open Vld*)

De heer Bart Caron: Minister, wat ik vraag, is niet onredelijk. Ik vraag geen wonderen, maar we moeten toch inzien dat de druk op de gemeentebesturen niet alleen de 'schuld', de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf is, maar aan veel externe factoren is te wijten. We mogen ons hoofd niet in het zand steken. We moeten minimale inspanningen doen, minstens om de groeivoet van het Gemeente- en Stedenfonds op niveau te houden, en om een plattelandsfonds uit te bouwen met een ernstig aantal middelen.

In dat kader pleit ik voor de moed en de durf om de criteria van het Gemeentefonds op korte termijn te bestuderen en te herzien. Minister, waar zijn vandaag de problemen het grootst? Bij de grotere steden vanaf de centrumsteden en op het platteland, waar er veel wegen en waterlopen zijn, en open ruimte met veel kosten. Laten we nadenken. Als we dan toch soberder moeten zijn, moeten gemeenten ook hun verantwoordelijkheid opnemen, maar dat kunnen ze niet alleen. In die beweging kunnen we met de criteria en de groeivoet een belangrijke inspanning doen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, het is nu al de zoveelste keer in een paar weken tijd dat we over het Gemeentefonds praten. Ik blijf het betreuren dat de meerderheid niet begonnen is met de hervorming van dat Gemeentefonds en Stedenfonds en Provinciefonds in het begin van de legislatuur. Dat is een politiek zeer delicate operatie, dat weten we allemaal, en nu komt het er niet meer van. Dat hebt u duidelijk gezegd.

De gemeente zit met een kost waar Vlaanderen niet voor bevoegd is, maar voor veel gemeenten weegt dat bijzonder zwaar door onder andere de politie- en brandweershervorming die er maar niet komen. De Vlaamse Regering als toezichthoudende overheid en behoeder van de gemeenten mag dat politiek wel eens aankaarten. Daar zitten onze gemeenten mee gewrongen.

Ik was verbaasd dat de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST), die instaat voor de financiële stromen van de Vlaamse overheid richting lokale overheden – het gaat niet alleen over het Gemeentefonds en Stedenfonds, maar ook over de sectorale subsidies –, nodig was om dat in kaart te brengen. De overheid wist dat blijkbaar zelf niet. Minister, ze zijn naar onze commissie gekomen. Het is een goed document, ik raad u aan om dat verslag eens te lezen. Dat lijkt me geen vorm van goed bestuur.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Doen alsof er geen probleem is, is je hoofd in het zand steken. Er is inderdaad een probleem. We hebben er al tientallen keren over gediscussieerd. Alle overheden moeten vandaag besparen. De gemeenten kunnen nog wat efficiëntiewinsten halen, maar we hebben vooral schrik van de uitdagingen die op ons afkomen. Ik denk aan de waterzuivering, aan de brandweershervorming, aan het pensioendossier dat op ons afkomt.

Minister, u hebt in de commissie onlangs aangekondigd een plan voor te leggen over de herziening van de parameters van het Gemeentefonds. De uitspraken die mijn collega van Leuven heeft gedaan en vergelijkingen maken met een bepaalde privésector, komen het debat ongetwijfeld niet ten goede. Er is nog altijd licht aan het einde van de tunnel. De burgemeester van Antwerpen trok ook aan de noodrem, maar zijn partijgenoot, die toen schepen van financiën was, heeft hem onmiddellijk teruggefloten en gezegd dat er voor die stad geen probleem is.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Ik deel de bekommernis van de lokale bestuurders die recentelijk aan de alarmbel hebben getrokken. Ik ben ook van oordeel dat we als lokaal bestuur op weg zijn naar een financiële muur. Er gebeuren al heel veel inspanningen met efficiëntieoefeningen en besparingen op het lokale niveau, maar als je verder blijft besparen, komt de dienstverlening in gevaar.

Drie of vier weken geleden, naar aanleiding van een actuele vraag die ik hier had gesteld, heb ik ook het voorstel gedaan om een taskforce op te richten met als doelstelling oplossingen te vinden of voorstellen te doen om de lokale financiën in de toekomst te verzekeren. Zo kunnen de lokale besturen hun rol – met vele taken en opdrachten – vrijwaren. Mogelijke partners kunnen dan zijn: u of het Vlaamse niveau, het federale niveau, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) en de lokale bestuurders zelf.

Minister, hoe staat u tegenover dit voorstel? Bent u bereid om hiervoor initiatieven te nemen?

Minister Geert Bourgeois: De heer van Rouveroy zegt dat wij – bij terugbetaling van de schuld of een deel van de schuld door KBC – dit geld moeten aanwenden voor een kwijtschelding van de lokale schulden. U weet dat er ook Vlaamse schulden zijn, en u behoort tot een partij die zegt dat we de Vlaamse schuld moeten afbouwen. Ik denk dat daar ook opties voor genomen zijn.

Tegelijkertijd zijn er ook heel veel prioriteiten in Vlaanderen die momenteel onvoldoende kunnen worden ingevuld. Ik denk aan de wachtlijsten, ik denk aan de scholenbouw, ik denk aan het Zorgfonds, ik denk aan het pensioenfonds van de VRT. Er zijn heel wat noden, en elke overheid lijdt op dit ogenblik onder de crisis.

Voor de gemeenten vertaalt zich dat nog meer, omdat zij zeer moeilijk kunnen lenen boven tien jaar. Dat is een zeer oud probleem dat erbij is gekomen, en veel gemeenten moeten – als ze meer dan tien jaar lenen – tot driehonderd basispunten meer betalen dan bij leningen onder de tien jaar. Dat remt inderdaad af, en heeft allemaal te maken met de situatie en de crisis waar we in zitten.

Dat is natuurlijk geen Vlaams fenomeen of geen Belgisch fenomeen, maar het is een internationaal fenomeen. De Vlaamse overheid heeft minder inkomsten, de Belgische overheid heeft minder inkomsten en de lokale overheden hebben er ook minder. Je gaat die inkomsten niet uit de grote hoed toveren. Je kunt een eenmalige ingreep doen, maar dat is geen structurele oplossing.

Het feit – en ik doe dat niet met een bijbedenking – dat deze situatie wordt aangegrepen door een aantal steden en gemeenten om aan efficiëntie te gaan doen, is ook een opportuniteit, is ook een goede zaak. Want u zult me niet vertellen dat die steden en gemeenten, die door mensen van allerlei partijen worden bestuurd, morgen plotseling hun dienstverlening gaan stopzetten, dat die onmogelijk zou worden, en dat er geen loketten meer zullen zijn, geen diensten Bevolking en dergelijke meer. Men zal een efficiëntieoefening gaan doen en men zal ervoor zorgen dat de dienstverlening overeind blijft. Wij dragen bij wat we kunnen door ze minder te betuttelen, door minder te zeggen wat ze moeten doen, door minder of niet meer op te leggen welk personeel of hoeveel personeel ze moeten aanwerven.

Collega Verfaillie haalt het probleem aan van de hervorming van het Gemeentefonds. Ook dat hebben we herhaaldelijk uitgepraat. We gaan die zeer moeilijke oefening doen. U kent het probleem, uw collega's kennen het probleem, de commissie Binnenlands Bestuur kent het probleem. Ik ga die oefening proberen te doen, maar ik heb er altijd aan toegevoegd dat er in deze periode niet meer geld is. Er is wel het bijkomend initiatief van de minister-president voor het Plattelandsfonds, dat ook een zekere oplossing zal geven voor een aantal problemen.

Collega De Loor, u zegt dat we daar een taskforce voor moeten maken. De gemeenten kunnen natuurlijk elk op zich – zeker nu met de beleids- en beheerscyclus (BBC) – zeer goede prognoses maken. Ze weten zeer goed op meerjarenniveau waar ze aan toe zijn, in welke omgeving ze werken, en wat de uitdagingen en problemen zijn.

Ik wil altijd met iedereen aan tafel gaan zitten, maar als u verwacht dat we straks – in deze periode op één jaar tijd van de verkiezingen, en in deze budgettaire context waar we nu in zijn – met die taskforce bijkomende middelen tevoorschijn gaan toveren, wel die middelen zijn er niet.

De heer Sas van Rouveroi: Minister, een krachtige regering moet soepel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden.

We zijn het absoluut eens met u, Dirk en ik waren er trouwens de pleitbezorger voor, Dirk en ik, dat bij de terugbetaling door KBC uiteraard het kapitaal op zich, maar ook de schadevergoeding, integraal zou worden aangewend voor schuldaflossing.

Inderdaad, Vlaanderen heeft meer dan 7 miljard schuld. Dat is vandaag het punt niet. Het punt is dat binnen entiteit II er twee componenten zijn die schuld opbouwen. Dat zijn de steden en gemeenten en dat is Vlaanderen.

We weten nu dat KBC dit jaar een deel van die schulden zal aflossen, en in de komende jaren het geheel van die schulden. Dat is een veranderde omstandigheid waar Vlaanderen gebruik van kan maken. Met andere woorden, op relatief korte termijn zullen we beschikken over 1,750 miljard euro – al was het alleen maar de schadevergoeding – om te activeren in dit debat. Wij zeggen dan dat je daar 875 miljoen van kunt gebruiken voor de schuldaflossing van die steden en gemeenten.

Het gevolg is dan dat er in entiteit II een schuldaflossing van 875 miljoen gebeurt, wat ook goed is voor Vlaanderen. Maar hier krijgen we nog iets meer: hier wordt een meervoudig doel bediend, want u zult uw steden en gemeenten ook kunnen aanzetten tot fiscale soberheid, en u zult ze ook wat ruimte of zuurstof geven voor investeringen.

Wie kan daar nu tegen zijn? Die flexibiliteit vraagt Open Vld van u.

De heer Bart Caron: Minister, zoals de tendens zich nu aandient, zullen de centrumsteden procentueel veel meer besparen qua personeel dan de Vlaamse overheid. Dat duidt op de ernst van de situatie.

Ik wil ook wijzen op de toenemende vergrijzing, de toenemende armoede in de samenleving, budgetbeheer enzovoort. Dat zijn allemaal taken die OCMW's en stedelijke diensten verzorgen. Dat veroorzaakt allemaal extra kosten op het lokale niveau, waar de Vlaamse overheid niet bij bijspringt. Ik kan dus niet anders dan concluderen dat Vlaanderen een stuk van de verantwoordelijkheid afschuift op de schouders van de gemeenten en hen vervolgens laat zitten. U hebt de engagementen van het regeerakkoord gevolgd, maar een extraatje kan er duidelijk niet vanaf. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Tommelein tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Alfacam-debacle

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het mogelijke faillissement van Alfacam en de gevolgen voor Gigarant

ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de houding van de Vlaamse Regering ten aanzien van een mogelijk faillissement en eventuele doorstart van Alfacam

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, collega's, minister-president, deze week is dan toch gebeurd wat we allemaal betreuren, van welke politieke overtuiging we ook zijn: een destijds bloeiend bedrijf, dat de toon zette in de sector, is in vereffening geplaatst, omdat een aantal zaken niet mogelijk bleken.

Minister-president, we kunnen vragen stellen bij de manier waarop het allemaal gegaan is, maar dat is niet de bedoeling van mijn vraag. Mijn bedoeling is wel om naar de toekomst te kijken, maar ook eens te kijken wat er in de voorbije recente periode fout is gegaan.

In januari werden vanuit Davos, ook door u, bepaalde uitspraken gedaan. De boodschap werd de wereld ingestuurd dat Alfacam gered was, weliswaar met de kanttekening dat er nog een aantal zaken moesten worden bekeken en een aantal details geregeld, maar in grote lijnen bleek dat de ondernemersfamilie Hinduja bereid was gevonden om het bedrijf over te nemen en dat per se publiek bekend wilde maken.

Ik heb het eens nagekeken, en het is gebleken dat wij al ervaring hebben met die familie. We hadden in Vlaanderen al twee dossiers gehad die fout gelopen waren: de firma Van Hool en de overname van KB Lux. We hadden dus wel iets voorzichtiger kunnen zijn.

Waarom moesten in Davos dergelijke verklaringen worden afgelegd? Ik heb wel begrepen dat de publieke verklaringen er gekomen waren op uitdrukkelijke vraag. Waarom bent u daar als minister-president zo ver in meegegaan, niet wetende of de overname kon lukken? We moeten nu naar de toekomst kijken. Wat kan de Vlaamse Regering nog doen om dit bedrijf of delen van dit bedrijf gaande te houden?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister-president, het is niet de eerste keer dat we van gedachten wisselen over Alfacam. Het is amper vier weken geleden dat we een opvolgingsvraag hadden over de publicaties naar aanleiding van de contacten in Davos. Het grootste deel van de antwoorden op de vragen van collega Tommelein zijn tijdens die commissievergadering al aan bod gekomen.

Het is blijkbaar een beetje wennen aan de stijl van omgaan van Aziatische kandidaat-investeerders. Zij kondigen vrij vroeg in een proces aan dat zij bereid zijn om naar een project te kijken en communiceren daar zelf ook over. Maar een paar weken geleden al bleek dat die aankondiging niet echt gebaseerd was op een voortgaand dossier. We zagen de bui toen wel al hangen, maar de gevoeligheid van het feit dat we met een beursgenoteerd bedrijf te maken hadden, maakte dat we het debat toen niet konden uitputten.

Jammer genoeg zijn we nu in een nieuwe fase gekomen. De banken hebben geweigerd om verder geld te geven aan Alfacam. Dan komt de Vlaamse Regering mijns inziens op twee manieren in beeld. Enerzijds via de waarborg van 16,4 miljoen euro, die we via Gigarant hebben gegeven om toen de overbrugging, die we zagen, mogelijk te maken. Die komt nu

deels in het gedrang. Er wordt ongetwijfeld een curator aangesteld. Het komt erop aan om de schade zo veel mogelijk te beperken. Anderzijds hebben de Vlaamse Regering en de Vlaamse overheid als geheel mogelijk een rol te spelen in een opvolgingsverhaal. Ik ben ervan overtuigd dat Alfacam, ook al klinkt het raar voor een bedrijf dat de boeken moet neerleggen, op zich een zeer mooi bedrijf is, ware het niet dat het een gigantische schuldenberg met zich meesleurt.

Wat denkt de Vlaamse Regering te kunnen doen om de knowhow, de activiteiten en de expertise, die vandaag in het bedrijf aanwezig zijn, in de toekomst zo veel mogelijk te bewaren?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister-president, de leden die in de commissie Media zitten, ook in de vorige legislatuur, kennen het bedrijf Alfacam zeer goed. We kennen ook de heer Fehervari, die hier in de vorige legislatuur in hoorzittingen heeft gesteld dat hij het een beetje schandalig vond dat hij als ondernemer in Vlaanderen een hoogtechnologisch, vooruitstrevend bedrijf steunt, maar dat ze geen steun krijgen van de politiek. Hij heeft dat dikwijls gezegd in die periode.

Peking 2008, Londen 2012, het WK voetbal 2002, 2006 en 2010 en het Songfestival: miljarden mensen hebben door Vlaamse spitstechnologie naar perfect in beeld gebrachte evenementen kunnen kijken. Ik vind dat een visitekaartje voor vernieuwend Vlaanderen, ondernemend Vlaanderen, Vlaanderen in beweging, u kunt er nog een paar bij plaatsen.

De andere collega's hebben het plaatje geschetst. We weten dat het fout is beginnen lopen sinds EXQI. Dat heeft heel wat schulden gegenereerd. Dan hebben we nog het Braziliaanse verhaal gekend en de andere vestigingen. Uiteindelijk zijn ze afgeweken van de corebusiness en dat heeft hen de nek omgedraaid. In Davos hebt u vrij euforisch gezegd dat de overname bijna een feit was en dat u twee weken later meer details zou hebben. We kennen het verhaal, de overname is er niet.

Minister-president, gaat u vanuit de Vlaamse Regering evenveel energie en inzet tonen om een mogelijke doorstart van het bedrijf te realiseren in Vlaanderen, een beetje vergelijkbaar als visitekaartje, maar misschien van een andere grootteorde, met de inzet die u hebt getoond voor Opel en Ford? Bent u bereid om alles in de schaal te gooien om Alfacam een doorstart te laten maken?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, vóór de problemen heeft iedereen, ook in dit halfroond, in de handen geklapt omdat we zo'n mooi bedrijf hadden als Alfacam, fier dat een Vlaams bedrijf wereldwijd actief was. Nu zijn er die zeggen dat ik het had moeten weten. De creatieve media-industrie die wij hier hebben, moeten we niet alleen koesteren, maar verder laten bloeien. We hebben initiatieven genomen, zoals Screen Flanders. Ik heb ook contacten met de verschillende ondernemingen en actoren. Ik ben sterk geboeid en ook gedreven, om deze industrie alle kansen te geven. In dat kader is het spijtig dat Alfacam niet is gelukt, niet gelukt in het zoeken naar oplossingen.

Mijnheer Tommelein, u vraagt of ik dat in Davos niet had zien aankomen. U weet ook dat er op een bepaald moment een aantal kandidaat-investeerdere waren. De groep van Hinduja heeft gezegd: we sluiten een memorandum of understanding af, er gaat een due diligence gebeuren en we laten het volledig onderzoeken. Die due diligence moest op een bepaald moment zijn afgelopen. Toen ik in Davos was, is in het contact met de drie broers gezegd dat de due diligence was afgerond en dat ze verder gingen onderhandelen met Alfacam. Dat was groot nieuws, want ze zeiden dat ze geloofden in het bedrijf. Ze wilden dat ook publiek maken. Toen heb ik voorgesteld, omdat er journalisten waren, om dat samen met hen te organiseren. Ik heb gezegd dat het natuurlijk aan hen was om te zeggen dat ze na het onderzoek verder gingen met het bedrijf.

Er zijn door de broers heel grote woorden gebruikt waar ik heel aandachtig naar heb geluisterd. Ik vind dat een minister-president, die ook bevoegd is voor het aantrekken van buitenlandse investeerders, alles moet doen, met de grote bescheidenheid van de onderhandelingen die daarop zijn gevolgd. Ik heb de onderhandelingen niet gevoerd, ook Gigarant nv niet, het zijn de meerderheidsaandeelhouders die met de Indiërs of met de adviseurs van de groep zijn gaan onderhandelen. Gaandeweg zijn er nieuwe elementen, nieuwe eisen op tafel gekomen, ook ten aanzien van de banken. Het resultaat is, spijtig genoeg, dat het is misgelopen. De conclusie is dat Alfacam de volgende dagen waarschijnlijk failliet zal worden verklaard. Ik betreur dat, maar het is niet zo dat, mocht u dat insinueren of mocht u die overtuiging hebben, we er toen in Davos niet alles aan hebben gedaan om de Indische groep zwaar te engageren en publieke uitspraken te laten doen. Dit is effectief gebeurd, maar zonder positief resultaat.

Mijnheer Van Malderen, mijnheer Verstrepen, u hebt gelijk dat we nu moeten bekijken wat we nog kunnen doen. Ik ben het met u eens dat we vanuit Gigarant nv en andere Vlaamse instellingen moeten bekijken hoe we kunnen meehelpen. Is het een doorstart? Wordt het een andere formule? Het zal de curator zijn die aan het stuur gaat zitten en die zal bekijken wat we nog kunnen 'redden'. Er werken 120 mensen, dit is een heel dynamische sector. We moeten bekijken hoe we er verder op kunnen inspelen.

Ik heb natuurlijk in het verleden ook vragen gekregen over de waarborg. Ook dat is een zorg. We hebben er toentertijd, maar toen waren Exqi en zo meer natuurlijk al lang gelanceerd, ook een engagement in genomen, via Gigarant nv, van 16,4 miljoen euro. Het is natuurlijk ook mijn bedoeling om het te gelde maken van die waarborg zo beperkt mogelijk te houden. Men schat nu dat die effectief ongeveer 8 miljoen euro zou kunnen bedragen.

Sommigen zeggen dat de belastingbetaler hiervoor zal opdraaien. U weet dat we 300 miljoen euro in Gigarant nv hebben gestoken. Er zit nu al 324 miljoen euro in, want Gigarant krijgt ook inkomsten. Als u zegt dat we er 300 miljoen euro kapitaal in hebben gestoken en u vraagt of het kapitaal daardoor wordt aangetast, dan is het antwoord 'neen', want er is al een buffer tegen verliezen aangelegd van ongeveer 24 miljoen euro. Ik wil dat hier nog eens in alle duidelijkheid zeggen, want journalisten hebben hier titels op gezet zoals: 'de belastingbetaler betaalt'. Natuurlijk is uiteindelijk al het geld van de belastingbetaler, maar er is geen aanvreting van het kapitaal van Gigarant nv. We zullen ook daar de nodige zorg aan besteden.

Voorzitter, ik concludeer. Het is een heel spijtige zaak. We hebben alles gedaan, niet alleen ten aanzien van een Indische groep, ook ten aanzien van andere groepen, om er achter de schermen voor te zorgen dat het project alsnog kon landen. Dat is niet gelukt. Wij zijn niet gaan onderhandelen, dat hebben de meerderheidsaandeelhouders gedaan, namelijk de banken en Gigarant nv. We zullen nu, in de volgende fase, bekijken welke inbreng we nog kunnen doen om een doorstart en andere dingen mogelijk te maken. De creatieve industrie, zeker de mediabedrijven, zijn, ook wat Vlaanderen betreft, echt een toegevoegde waarde. Ook dat is iets waar ik de schouders onder wil zetten.

De heer Bart Tommelein: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik deel voor een groot stuk uw bekommernissen. Ik wijs niet met de vinger naar de Vlaamse Regering als verantwoordelijke voor het faillissement of voor de vereffening van het bedrijf.

Ik stel mij alleen de vraag of we, als we wisten met wie we te maken hadden, niet wat meer voorzichtigheid aan de dag hadden kunnen leggen bij het afleggen van publieke verklaringen dat Alfacam gered was. We hadden op dat moment misschien een andere richting kunnen uitgaan. Dat zullen we nooit weten. Het belangrijkste is dat we zo veel mogelijk veiligstellen. Hadden we vanuit de Vlaamse Regering niet meer kunnen sturen via Gigarant, als we daar dan toch zoveel waarborgen hadden geplaatst op een moment dat het al heel slecht ging? Het is natuurlijk niet alleen door de crisis, maar ook een stuk door mismanagement fout gelopen. Minister-president, nu moeten we natuurlijk heel kort op de bal spelen om te bekijken of we nog stukken van dat mooie bedrijf effectief in Vlaanderen kunnen houden en gebruiken.

De heer Bart Van Malderen: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Eén zaak blijkt daar alvast duidelijk uit: de 16,4 miljoen euro zal deels wel moeten worden aangesproken. Dat is bijna per definitie zo. Wanneer je waarborgen geeft, weet je natuurlijk dat het af en toe wel eens misgaat. Als je grote waarborgen geeft, gaat het ook wel eens mis voor grote bedragen. Het alternatief was dat Gigarant niet was opgetreden en dat er dus allang geen sprake meer was van Alfacam.

Ik begrijp dat er alles aan zal worden gedaan om dat verlies te beperken tot de helft. Ik hoop dat men zich ook actief opstelt naar de curator toe die zal worden aangesteld om ervoor te zorgen dat het bedrijf niet wordt opgesplitst. Zo vermijden we dat we iets krijgen waarbij aan de ene kant de infrastructuur op de markt wordt gegooid en aan de andere kant contracten worden afgewerkt, dat de uitrusting wordt verkocht en je uiteindelijk overblijft met personeel, maar vooral met een in de loop der jaren opgebouwde knowhow die op dat moment versplinterd wordt. Dat zou een aantasting zijn voor de sector. Mijn pleidooi is dus: probeer de boel samen te houden en wees actief ten opzichte van de curator.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister-president, ik heb u goed angehooord. Ik zal niet zeggen: wat als? Dat is wat te gemakkelijk. Het is inderdaad belangrijk dat er actie wordt ondernomen naar de curator toe. Er zit een angeltje aan zo'n verhaal, namelijk investeerders die willen kopen, de schuldenberg zien en dan proberen het failliet te laten gaan om het dan via een omweg heel goedkoop in te kopen, zonder schulden. Dat is natuurlijk het slechtste scenario. De banken maken alles te gelde en Gigarant recupereert een deeltje. Dat lijkt mij het minst goede scenario.

Kun je dat bedrijf opdelen? Natuurlijk is men geïnteresseerd in die captatiewagens. Dat is het enige grote kapitaal. Zonder die studio's en zonder die captatiewagens hebben die gebouwen in Lint eigenlijk weinig toegevoegde waarde. Je kunt daar andere facilitaire bedrijven in huisvesten, maar dat is een heel ander verhaal.

Minister-president, ik reken erop dat u uw volle gewicht als minister-president in dezen in de schaal gooit. Het is misschien een gevoelig thema, maar de banken hebben u en de Vlaamse Regering een tijd geleden nodig gehad om een aantal zaken te realiseren. Ik denk dat de banken toch ook eens moeten luisteren naar de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben heel blij dat niemand het nut en de rol van die waarborgregeling zelf in vraag heeft gesteld. In het verleden is dat in verschillende discussies wel al gebeurd. We moeten er ons bij het oprichten van zaken als nv Gigarant bewust van zijn dat de mogelijkheid bestaat dat we daar vroeg of laat dingen mee verliezen. Dat betekent echter niet dat de nettowinst die we eruit halen, verwaarloosbaar is, integendeel. Het is absoluut goed dat we die waarborgen overeind kunnen houden en dat we die in de toekomst ook kunnen blijven gebruiken en inzetten.

Wat gaan we doen om de technologie die hier werd ontwikkeld en die wij in handen hebben, hier te houden? Ik begrijp ook dat het niet rechtstreeks de Vlaamse Regering is die daar zeer veel actie in kan ondernemen. Vergelijk het misschien met Lernout & Hauspie. We hebben gezien dat heel veel van die knowhow in de Verenigde Staten is beland en daar nu succes heeft. Hoe kunnen we er mee voor zorgen dat een deel van die knowhow hier blijft?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik ben ook heel blij dat het optreden van Gigagant niet ter discussie staat in dit parlement. Ik denk inderdaad dat er in crisistijden succesverhalen zijn, maar af en toe ook een mislukking. In vele andere projecten zorgt het optreden van Gigarant voor een hefboom. Ik noteer dat dat hier kamerbreed wordt erkend.

Het is nu zaak om proactief te handelen. Ik ben blij met uw antwoord, minister-president. U gaat proactief handelen. Ik heb daar het volle vertrouwen in. Het is belangrijk dat de creatieve media-industrie in Vlaanderen zulke iconen kan vervolledigen in de toekomst.

Minister-president, er zijn heel wat lopende contracten voor tv-uitzendingen. Wat gebeurt daarmee? Kan daar in de nabije toekomst een oplossing aan worden gegeven?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Ik betreur net als iedereen dat Alfacam naar een faillissement gaat. Ik ben het alvast met u eens, minister-president, dat we moeten nagaan wat we nog kunnen doen. We moeten ernaar streven dat het bedrijf niet uit elkaar wordt gehaald.

Minister-president, hoe wilt u voor 100 procent garanderen dat Vlaanderen hier niets aan zal verliezen? Ik denk niet dat u dat kunt. U hebt al gezegd dat we naar 8 miljoen euro gaan. Dat is voor mij verlies, minister-president, al hebben we nu een overschot in het Gigarantfonds. Het is een verlies dat we meedragen.

Ik heb de heer Diependaele horen zeggen dat niemand de waarborgregeling in vraag stelt. Ik stel die ook niet in vraag. Ik wil wel vragen of er reeds werk is gemaakt van een jaarlijks evaluatierapport over de steunverlening door Gigarant zoals in 2011 door de SERV is gevraagd.

Minister-president Kris Peeters: De waarborgregeling werd in de commissie al verschillende keren besproken. Ik wil daar tekst en uitleg over geven. De heren Van den Heuvel en Diependaele hebben natuurlijk gelijk: als we een waarborg geven, kan dat lukken, maar in andere omstandigheden – zoals een economische crisis – kan de waarborg effectief worden uitgewonnen. Ik ga ervan uit dat we, over meerderheid en oppositie heen, waarborgen interessanter vinden dan subsidies. Een waarborg is een krachtig instrument, we kunnen met een minimaal financieel engagement toch een boost geven aan de economische dynamiek die we zo nodig hebben.

Verdere tekst en uitleg over nv Gigarant en de gewone waarborgen en cijfers zal ik geven zodra ze beschikbaar zijn.

Bij een gewoon faillissement – en dat is hier het geval – zal de curator de lopende contracten maximaal honoreren omdat hij daar ook belang bij heeft. Ik ga ervan uit dat dat hier ook zo zal verlopen.

We zullen, hetzij via nv Gigarant hetzij via een rechte weg, van zodra de curator is aangeduid, de nodige contacten leggen om na te gaan hoe daar wordt gehandeld. We gaan dus proactief te werk. Het is de bedoeling om oplossingen te vinden. Ik kan daar niet op vooruitlopen. Ik kan niet zeggen of men heel het bedrijf bijeen gaat houden, dan wel het in stukken op de markt gaat brengen. Daarvoor is het te vroeg.

Dit is een zeer spijtige zaak. We hebben onze verantwoordelijkheid betreffende nv Gigarant genomen. We hebben alles gedaan om het bedrijf te redden, achter en voor de schermen. Dat is spijtig genoeg niet gelukt. Nu moeten we ons concentreren op de mensen, de activiteiten en de technologieën. We moeten zoeken naar de beste oplossingen.

De heer Bart Tommelein: Zonder negatief te willen doen, blijf ik me verwonderen over het schrille contrast tussen de hoera- en vreugdkreten in Davos en het huidige eindresultaat. Waar is het precies fout gelopen? Dat blijft hangen bij mij. Het blijft me verwonderen, gezien de overtuiging van de Indische groep en uw medewerking om publiekelijk bekend te maken dat we op de rand van de redding stonden, zo niet dat het gered was. Waarom is het dan niet doorgegaan?

Het blijft voor mij een punt, minister-president: als we dergelijke grote waarborgen verlenen, moeten we de zaak op de voet kunnen opvolgen; dan moeten we eerst voorwaarden stellen.

De heer Bart Van Malderen: Uw antwoord was duidelijk, minister-president. U zult de curator actief benaderen. Ik heb begrepen dat het de ambitie blijft om zo maximaal mogelijk te vrijwaren wat daar is opgebouwd op het gebied van personeel en knowhow.

Ik zou ervoor willen pleiten om waakzaam te zijn. Op een bepaald moment wou men de waarborg omzetten in een participatie. Op het moment dat we de 16 miljoen euro deels zouden kunnen recupereren, kan het misschien de aanleiding zijn om een echte stem in een nieuw verhaal te hebben. Ik vraag gewoon dat er geen taboes zijn bij het opzetten van een nieuw verhaal.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister-president, ik heb goed naar uw antwoord geluisterd. Ik ken het dossier langs de kant van Gigarant natuurlijk niet in detail. Ik geef het eerlijk toe. Ik heb het deze week proberen te doorgronden. Ik ging ervan uit dat als je waarborgen geeft, je ook mee aan tafel zou gaan zitten bij de curator. Het is toch niet zo dat je zomaar een waarborg geeft en voor de rest niets te zeggen hebt. Ik vermoed toch dat er mogelijkheden zijn om – en ik zal me voorzichtig uitdrukken – wat druk op de ketel te zetten of te houden en ervoor te zorgen dat er een oplossing uit de bus komt die niet resulteert in het verknippen van het bedrijf of het goedkoop dumpen door een curator aan kopende partijen. Ik reken erop.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de voordracht van een nieuwe topman voor de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel door de Vlaamse Regering en de vragen die dat oproept met betrekking tot de toekomstige rol van de BAM

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, minister-president, ik voel me een beetje tussen de soep en de patatten. Daarnet werd er een interessante vraag gesteld over het persoonlijke drama van de heer Gabriel Fehervari, zijn medewerkers en medewerkster. Straks wordt er een vraag gesteld, even interessant, over de toekomst van Volvo in Gent. En ik durf dan een vraag te stellen over de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) in Antwerpen. Stel u voor.

Ik sta hier en ik kan niet anders, want wij moeten dat doen omdat wij als oppositie niet alleen vragen moeten stellen wanneer u vechtend over straat rolt, maar ook en zeker, wanneer u in de luwte allerlei dingen voorbereidt en organiseert. In de luwte hebt u in de voorbije paasvakantie aangekondigd dat u de waardevolle voorzitter van BAM, de heer Karel Vinck, ging vervangen door een nog mogelijk even waardevolle CEO, de heer Rudi Thomaes.

Dat zet ons als oppositie natuurlijk aan het denken, want wij dachten dat BAM een rompororganisatie was geworden die zich alleen nog ging bezighouden met het afwickelen van het lopende mobiliteitsdossier en niet meer met het hele grote verhaal, tenzij wij ons vergissen. En ik denk dat wij ons vergissen en dat u de heer Rudi Thomaes hebt aangezocht met een heel bijzondere bedoeling. Ik denk dat u de aanleg van de derde Scheldekruising en de organisatie van de structuren daarrond, wilt toevertrouwen aan heel bekwame handen, maar dan moet u ons daarover tekst en uitleg durven te geven.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, Karel Vinck heeft schitterend werk geleverd, maar dat hebt u ook al gezegd. Ik weet niet of u weet dat Karel Vinck bijna de leeftijd van 75 jaar bereikt heeft. Hij heeft op een aantal momenten toch laten verstaan dat hij ook nog graag andere dingen doet en dat hij graag overleg zou plegen wanneer er iemand is die met dezelfde envergure deze belangrijke opdracht kan uitvoeren. Ik hoop dat u en het hele

parlement het met mij eens is dat Karel Vinck de beste jaren van zijn leven onder meer aan BAM heeft gegeven.

We hebben gezocht naar een vervanger die dat met dezelfde envergure zou kunnen opnemen. Ik ben zeer verheugd dat wij maandag in de Vlaamse Regering Rudi Thomaes bereid vonden om die fakkel over te nemen. Hij is iemand met vele talenten, niet alleen omdat hij een Antwerpenaar is, maar ook omdat hij in het bedrijfsleven en verschillende organisaties zijn sporen heeft verdiend. Hij heeft publiekelijk in speeches ook vaak heel nadrukkelijk gezegd dat de Oosterweelverbinding er moet komen omdat ze heel belangrijk is.

Hij is dus zeer begaan met het dossier. Daarom ben ik heel blij dat hij die taak op zich heeft genomen. Of tenminste: de regering draagt hem voor en in mei zal de algemene vergadering de voorzitter aanduiden.

Een eerste belangrijk element dat u moet meenemen, is dat wij het mandaat van alle andere leden van de raad van bestuur met één jaar hebben verlengd. Dat betekent dat wij absoluut willen doorgaan met dit dossier. We weten ook dat wanneer de concessie wordt overgedragen, er nieuwe structuren tot stand kunnen komen. Vanuit die filosofie hebben we stappen gezet. Het BAM-dossier is nog niet volledig afgerond, met Europa, de concessie enzovoort. We hebben een krachtige voorzitter nodig. Het masterplan 2020 en bepaalde onderdelen zitten ook in BAM, zoals minister Crevits al verschillende keren in de commissie heeft toegelicht. Dat zijn allemaal elementen die ik u als antwoord kan meegeven.

De heer Jan Penris: Eerst en vooral wil ik namens de oppositie, tenminste ons deel daarvan, hulde brengen aan Karel Vinck die de moeite heeft gedaan om die kleine romporganisatie die BAM uiteindelijk was geworden, te blijven leiden. Ik wil hem ook danken voor de manier waarop hij over zijn activiteiten op regelmatige basis in onze commissie verslag heeft uitgebracht.

Ik stel vast dat u een reus hebt benoemd in een kabouterland, minister-president. Rudi Thomaes is niet de eerste de beste. Ik heb heel veel respect voor die man. Hij heeft zijn sporen verdiend in de telecomsector. Hij heeft ook in het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) gedaan wat hij moest doen. Hij is dus een grote mijnheer. Ik kijk met veel respect naar hem op, als kabouter dan. Maar hij zit op de verkeerde plaats, tenminste wanneer hij moet blijven doen wat wij denken, met de informatie waar wij als parlementsleden over beschikken, dat hij zou moeten doen.

Ik ga ervan uit dat BAM een romporganisatie blijft. Maar u geeft nu in verholen termen al aan dat die man een uitdaging zal krijgen die hem waardig is. Ik gun hem dat. Hij zal waarschijnlijk de fusie moeten realiseren – zeg dat dan eerlijk, minister-president – tussen BAM en de nv Liefkenshoektunnel. Als dat het verhaal is, dan zit de heer Thomaes op zijn plaats. Als BAM blijft wat zij in het verleden was, dan hoort hij daar niet thuis. Antwoord nu eens op mijn uitdagende vraag: zal de heer Thomaes een fusie moeten realiseren tussen BAM en de nv Liefkenshoektunnel, ja of neen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, minister-president, ik heb vanzelfsprekend alle lof voor de keuze voor een figuur als Rudi Thomaes voor deze belangrijke functie.

Ik sluit me wel aan bij collega Penris. Het is inderdaad een reus in een kabouterland, tenzij dit een stap is om het dossier en de voorzitter van de raad van bestuur door te schuiven naar de nv Liefkenshoektunnel die decretaal de opdracht heeft gekregen om dit dossier tot een goed einde te brengen. Het zou van een goede communicatie getuigen om dat ook zo te stellen.

Het maakte me wel heel argwanend. Het Oosterweeldossier zit momenteel compleet in het slop. Ik hoor dat de MER alweer achterstand heeft opgelopen. Als ik dan onrustwekkende berichten uit Europa hoor, namelijk dat de piste om het BAM-dossier door te schuiven naar de nv Liefkenshoektunnel als constructie onder vuur ligt van de Europese Commissie, dan

hebben we wel echt een probleem om nog enige vorm van vooruitgang te boeken. Ik hoop dat Rudi Thomaes goed werk kan leveren. De vraag is alleen op welke akker hij zal moeten ploegen.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, ik begrijp het helemaal niet meer. Op 24 september 2010 beslist u om BAM af te bouwen. Wat doet u? In ondernemingstermen uitgedrukt: u benoemt een nieuwe directeur in een onderneming die u gaat sluiten, tenzij u terugkomt op een beslissing van 24 september 2010 en zegt dat dat maar om te lachen was en dat u BAM helemaal niet gaat sluiten. Mij lijkt het toch, toen u op 24 september 2010 zei dat u BAM ging afbouwen, dat het beter zou zijn om uit te lopen met de heer Vinck, die 75 jaar is.

Eigenlijk had BAM sowieso al afgebouwd moeten zijn. Dan had u het beter nog even met Karel Vinck gedaan. Of hij nu 75 is of 76, die man heeft dynamiek genoeg. Waarom nu opeens Rudi Thomaes aantrekken? We moeten toch consequent zijn met onze beslissingen? Tenzij u nu voor dit voltallige parlement zegt: “Jongens, het was maar om te lachen: BAM blijft bestaan.” Wel, dan zou ik toch willen weten waar in uw beslissing de consequentie is en waar u naartoe wilt. Tenzij u zegt dat u een hidden agenda hebt en dat u iets anders wilt doen waarbij Rudi Thomaes u zal helpen.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, minister-president, mijnheer Penris, in dit dossier heeft het verleden al aangetoond dat overhaasting, zoals in andere grote infrastructuurprojecten, zeker niet wenselijk is. (*Gelach. Opmerkingen van de heer Jan Penris*)

Er is altijd op gewezen dat duidelijk moet worden gemaakt dat de MER-procedures ter zake gevolgd dienen te worden. Er werden ten aanzien van Europa twee belangrijke vragen gesteld. Het antwoord hierop moet worden afgewacht. Dan dienen op dat vlak verdere stappen te worden genomen. Uiteraard hebben we er in Antwerpen alle belang bij dat er grote vooruitgang wordt geboekt in dit dossier. Mijnheer Penris, ik zou het spijtig vinden dat u weer probeert om nu een aantal beslissingen of uitspraken uit te lokken die in een verkeerde richting kunnen worden uitgelegd.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Van Mechelen, de communicatie is zeer duidelijk. Er is een voorzitter van de raad van bestuur van de nv BAM. Karel Vinck wordt met heel veel respect vervangen door Rudi Thomaes. Ik heb begrepen dat de oppositie dat ook zeer degelijke mensen vindt, waarvoor dank. Dat wordt hier terecht gezegd. De communicatie kan niet duidelijker zijn. In mei zal de algemene vergadering dit doen.

Ook werd al aangekondigd dat wanneer het probleem voor wat betreft de concessie is opgelost, er voor zowel de Liefkenshoek-tunnel als voor de nv BAM vanaf dat moment een aangepaste raad van bestuur zal komen. Dat is ook geen geheim. Ik wil niet vooruitlopen op hoe die raad van bestuur er zal uitzien. Ik kan ook nog niet zeggen wie daarvan de voorzitter zal zijn. Maar ik hoop, collega's, ook van de oppositie, dat wanneer wij een man als Rudi Thomaes bereid gevonden hebben om in dit heel moeilijke dossier het voorzitterschap op zich te nemen, het u gerust zou stellen dat wij dit dossier met zo'n reuzen kunnen voorttrekken. Wij zijn ons er zeer goed van bewust dat wanneer wij op de talenten van zo'n grote mens als Rudi Thomaes kunnen rekenen, wij daar volop gebruik van moeten maken.

De heer Jan Penris: Mijnheer de Kort, ik vertraag in dit dossier niets. Uw meerderheid struikelt jaren aan een stuk over elkaar en slaagt er niet in om in dit dossier vooruitgang te boeken. Als er nu een nieuwe captain of industry wordt aangesteld om het dossier misschien opnieuw op gang te trekken, juich ik dat toe, maar ik wil wel weten, minister-president, met welke agenda u dat doet. Daarop hebt u, jammer genoeg, nog niet geantwoord. Ik zal u daarover blijven ondervragen in onze commissie of in deze plenaire vergadering.

De voorzitter: De volgende voortgangsrapportage is gepland voor de maand mei.

De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Johan Deckmyn tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de boodschap van de Volvo-top aan de minister-president met betrekking tot de loonkostproblematiek van onze bedrijven

ACTUELE VRAAG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de loonkost- en concurrentieproblematiek van onze bedrijven, naar aanleiding van het bezoek van de minister-president aan de Volvo-top

ACTUELE VRAAG van de heer Matthias Diependaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het overleg met de federale overheid betreffende een pact voor de concurrentiekracht van de bedrijven, naar aanleiding van het bezoek van de minister-president aan Volvo in Zweden

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Minister-president, onze auto-industrie staat onder druk – dat is een understatement. Ook vanuit Volvo Gent bereiken ons verontrustende berichten. Ik denk in de eerste plaats aan het feit dat sommige modellen van Volvo het goed doen in de Verenigde Staten, maar de export naar de Verenigde Staten is enorm duur geworden.

Er is daarnaast ook de Aziatische groeiemarkt. Om de groeiende Aziatische markt te bedienen, heeft de Chinese eigenaar van Volvo, Geely, net een nieuwe fabriek in China opgericht.

Er is ook de hoge loonkost in ons land. Met 37,2 euro zijn we de op twee na duurste in heel Europa. Dat stemt tot nadenken. Het Vlaams Belang heeft in het verleden al verschillende malen aangekaart dat de loon- en energiekosten van onze bedrijven veel te hoog zijn. Het bedroeft ons dan ook te moeten aanschouwen hoe sommige partijen op dat vlak een en ander durven te relativieren.

Minister-president, vanwege de problematiek van Volvo Gent bent u naar de top van Volvo in Zweden gereisd. Die top heeft net dezelfde boodschap gebracht. Onze loonkost is te hoog. We moeten structurele maatregelen nemen om het probleem van de loonkost op te lossen.

Mijn vraag is dan ook wat u hieraan zult doen. Ik heb net in De Tijd gelezen dat u droomt van een pact om de concurrentiekracht aan te pakken. U moet niet dromen. U moet onmiddellijk actie ondernemen. Op welke wijze zult u de concurrentiekracht van onze Vlaamse bedrijven ten opzichte van buitenlandse bedrijven aanpakken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, ik wil eerst het beeld dat de heer Deckmyn hier heeft geschetst, een beetje bijstellen. Na het beluisteren van de heer Deckmyn lijkt het wel alsof Volvo Gent een zware crisis doormaakt en zich in grote problemen bevindt. (*Opmerkingen van mevrouw Marleen Van den Eynde*)

Niets is minder waar. De fabriek heeft nooit meer mensen tewerkgesteld en nooit meer auto's geproduceerd dan tijdens de voorbije maanden en jaren. De fabriek draait op volle toeren.

Onze economie zendt ook andere positieve signalen uit. Onlangs hebben we vernomen dat de export in Vlaanderen tijdens een crisisjaar met 2,6 procent is gestegen. Die flinke prestatie bewijst hoe veerkrachtig onze economie is en hoe sterk onze economie kan zijn.

Dat neemt niet weg dat we de problematiek van de concurrentiekracht en het door Volvo gegeven signaal ernstig moeten nemen. Het is logisch dat Volvo die waarschuwing net nu geeft. Momenteel wordt 60 procent van alle Volvo's ter wereld in Gent geproduceerd. De concurrentiekracht van Vlaanderen en van België is voor Volvo nog nooit zo belangrijk geweest.

Minister-president, u onderkent dit belangrijk signaal al lang. Zo stelt actie 50 van het Nieuw Industrieel Beleid dat we de loonkost en de energiekost met de federale overheid moeten afstemmen. Het lijkt me belangrijk op dit vlak stappen vooruit te zetten. We hebben een loonhandicap. Het is een goede zaak dat de Federale Regering die handicap de komende jaren wil wegwerken. We moeten die handicap door een voorsprong vervangen. We moeten voorsprong op onze buurlanden en op onze concurrenten durven nemen. Het is dan ook een belangrijk signaal dat u daar in samenwerking met andere overheden aan wilt werken. Concreet luidt mijn vraag hoe u dit wilt waarmaken.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, het lijkt me een goede zaak met betrekking tot de vestiging in Gent geen paniek te zaaien. Het is ook een goede zaak dat dit in de mate van het mogelijke door die mensen is bevestigd. We weten immers allemaal dat we de voorbije jaren steeds meer hebben gemerkt dat vestigingen in Vlaanderen bij hun head quarters, die meestal in andere landen zijn gevestigd, voor blijvende investeringen in dit land moeten ijveren.

Ze hebben daar goede papieren voor nodig. Volgens mij is dat vooral wat ze de minister-president hebben gevraagd. Ze vragen hem de nodige papieren die ze vervolgens aan hun eigen hoofdkwartieren kunnen voorleggen. Ze moeten die papieren voorleggen aan de beslissingsmakers in anderen landen, in dit geval in China, om hen ervan te overtuigen in de vestigingen hier te blijven investeren.

Er wordt in dit verband in eerste instantie gewezen op de loonkosthandicap, op de energie-efficiëntie gewezen en op een aantal andere zaken die ons bekend zijn. We weten al langer dat dit problemen zijn.

Ik wil ook even verwijzen naar de cijfers van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) over het dalend aantal starters, die gisteren aan de oppervlakte zijn gekomen. Indien ik me niet vergis, is het aantal starters in 2012 met meer dan 8 procent gedaald. Het jaar voordien is dit aantal ook al met meer dan 10 procent gedaald. Dat zijn wel degelijk alarmerende cijfers. We hebben dan ook nood aan het concurrentiepact dat de minister-president wil afsluiten.

De minister-president is op dit vlak zeer ambitieus. Hij wil tegen 2018 het niveau van onze buurlanden bereiken. We kunnen dit enkel ondersteunen. We weten echter allemaal dat het gros van de bevoegdheden bij de federale overheid ligt. We hebben de federale overheid al eens gevraagd samen met ons over een relancebeleid na te denken.

Bijna een jaar geleden, in mei of juni van vorig jaar, hebben we die vraag gesteld, maar sindsdien is er eigenlijk zeer weinig ondernomen. We hebben toen ook expliciet gevraagd dat men bij dit federale relancebeleid, bij die maatregelen die men federaal zou nemen, rekening zou houden met het Nieuw Industrieel Beleid en heel het Vlaamse beleid dat met betrekking tot de economie wordt gevoerd.

Hoe zult u die afspraken maken met de federale overheid, zowel procedureel als inhoudelijk? Hoe zal dat eruit zien?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, geachte leden, het is hier al even aangehaald, en terecht, dat men in Zweden heeft onderstreept zeer tevreden te zijn over de Volvo-fabriek

in Gent en de duizenden werknemers die er werken. Het management schat de productiviteit van die mensen naar waarde. Gaandeweg zijn we natuurlijk iets van autoassemblage gaan kennen. Na een aantal jaren worden er nieuwe modellen toegewezen aan de diverse vestigingen. Dat zijn zeer delicate momenten. Het hoofdkantoor kan beslissen nieuwe modellen toe te vertrouwen aan een bepaalde vestiging, en niet aan andere vestigingen. Ik heb begrepen dat die discussie wat Gent betreft over anderhalf à twee jaar zal plaatsvinden. Eerst wou men dat vroeger doen, maar door het succes van de V40, die in Gent van de productieband rolt, en ook van de gerestylede 60-reeks, heeft men beslist gedurende dat anderhalf à twee jaar alles aan Gent te blijven toevertrouwen wat er nu aan is toevertrouwd. Men hoopt dat onder meer die V40 een succes zal worden.

Dan zullen er een aantal beslissingen moeten worden genomen. Een van de elementen die daarbij een rol zullen spelen, is dat van de loonkost. Ook de energiekost speelt een rol. De beide zijn van groot belang. Ook Agoria was aanwezig bij dat onderhoud. Men heeft daar een mooi tabelletje getoond van de loonkost per uur in deze sector. Voor België bedroeg die 40,4 euro, voor Zweden 41 euro, dus iets hoger, en voor Nederland 31 euro, terwijl al de rest daaronder zat. Er is dus gezegd dat daaraan wel verder moet worden gewerkt. Ik heb toelichting gegeven bij de stand van zaken wat dat betreft. Ik heb erop gewezen dat dit een bevoegdheid is die niet de onze is, maar dat er federaal discussies zijn geweest en dat er stappen zijn gezet, die de kloof echter natuurlijk niet dichten of het probleem oplossen.

Ook bij het Strategisch Plan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) stonden we, toen we hebben geprobeerd buitenlandse investeerders aan te trekken, in een aantal dossiers op de shortlist. In een bepaald geval heeft men dan toch voor Nederland gekozen, wat lag aan die loonkost. We hebben dus een probleem, dat iedereen kent en dat niet nieuw is, maar waarvan ik naar aanleiding van Volvo opnieuw een punt wil en zal maken. Dan gaat het niet alleen om het aantrekken van die buitenlandse investeerders, maar ook over de duizenden kmo's, waar ook werkgelegenheid wordt gecreëerd en waar die loonkostproblematiek ook zeer zwaar doorweegt.

Ik vind ook dat elke overheid daarin haar verantwoordelijkheid moet nemen. In het dossier van Limburg heb ik kunnen vaststellen dat gemeenten en steden heel ver willen gaan om het investeerders gemakkelijk te maken, zeker als het gaat over terreinen, over de onroerende voorheffing en dergelijke. Het debat daarover is daarnet gevoerd. We moeten er alles aan doen opdat, wanneer wij een aantal lasten verlichten, steden en gemeenten niet het tegenovergestelde zouden doen. Die diverse niveaus hebben dus hun verantwoordelijkheid. We moeten die concurrentiepositie van onze bedrijven, en ook van buitenlandse bedrijven die naar hier willen komen, verbeteren. Vrijdag heb ik een onderhoud met de premier. Dan gaat het over de usurperende bevoegdheden. Wie dus nog geen actuele vragen klaar heeft voor volgende week... (*Gelach*)

Dat is een heel interessant debat.

Ik kan dat debat mogelijks een andere dynamiek geven wanneer het gaat over de wijze waarop we dit probleem op federaal, Vlaams en lokaal niveau zullen aanpakken. Het is nu vijf voor twaalf. We zitten bijna aan het eind van de legislatuur. Met de budgettaire ruimte is dat allesbehalve evident. Ik weet ook dat het niet alleen gaat over de loonkost maar ook over de energiekost en andere elementen. Daar moet eveneens een evenwicht in gevonden worden. Het is heel belangrijk om dat in de mate van het mogelijke verder te bespreken. Ik wil blijven ijveren om een evenwichtige oplossing te vinden, onder meer voor de werknemers die ook inspanningen doen. Bij Ford hebben de werknemers inspanningen gedaan, ook bij Volvo zullen ze dat doen en ook op andere plaatsen wil men dat doen. Er is dus een bereidheid om inspanningen te doen en loon in te leveren wanneer er afspraken komen die ook de werknemers kunnen honoreren en waarin zij zich kunnen terugvinden. We willen hier verder het voortouw in nemen. Dat is ook opgenomen in het Nieuw Industrieel Beleid.

Toen ik het Nieuw Industrieel Beleid dat wij hebben ontwikkeld en dat wij verder zullen uitrollen in Zweden, heb toegelicht, werd daar vrij enthousiast op gereageerd. Men is echter nooit sant in eigen land. Dat is een regel.

Ook bij Volvo draagt men dat Nieuw Industrieel Beleid een warm hart toe.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer Bothuyne, ik heb nooit gezegd dat het slecht gaat met Gent, integendeel. Ik heb willen waarschuwen dat het niet slecht zou mogen aflopen met Gent. Dat is de reden waarom ik hier een actuele vraag heb gesteld.

De topman van Volvo heeft heel duidelijk gezegd dat we structurele maatregelen moeten nemen, in het bijzonder wat de loonkost betreft. U wilt daar op ingaan, minister-president, en daar ben ik blij om. Maar ik wil toch even citeren uit het artikel in *De Tijd* waar ik het net over gehad heb. Daar staat: “De minister-president wil dus aan de kar trekken maar vanuit Dublin liet zijn gewezen kabinetschef en federaal minister van Financiën Koen Geens het voorbije weekend weten dat er niet veel actie meer moet worden verwacht voor de verkiezingen van 2014.”

Minister-president, u hebt daarnet gezegd dat de nieuwe modellen eigenlijk waren toegezegd voor 2014. Stel dat er nog een jaar bij komt, dan nog zitten we met een probleem. Immers, wanneer federaal minister Geens gelijk heeft, dan mogen we de boeken dichtdoen en zal er niets veranderen, ook niet aan de loonkostproblematiek. En dat is nu net waar de top van Volvo u voor gewaarschuwd heeft. Via dit krantenartikel blijkt dat er niets zal veranderen. Ik hoop dat wat minister Geens heeft gezegd, niet waar is en dat u een punt zult maken aan de federale onderhandelingstafel om ervoor te zorgen dat er wel degelijk iets wordt gedaan aan die loonkostproblematiek. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Robrecht Bothuyne: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Mijnheer Diependaele, ik dank u voor uw vraag van daarnet en voor de steun die u uitsprak voor de maatregelen die de Federale Regering heeft genomen om de loonkosten te verlagen tegen 2018. Dat is op zich een nieuwsfeit.

Minister-president, de klemtoon die u legt, is de juiste. Alle overheden in dit land moeten samenwerken om de competitiviteit te versterken. Elkeen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Het gaat inderdaad over meer dan loonkost alleen. Het gaat ook over de energiekost. Naast de loonnorm moeten we ook een energienorm hebben zodat onze bedrijven niet worden benadeeld. Zowel de Vlaamse als de federale overheid moet daar verantwoordelijkheid nemen. Ik hoop dat het overleg met premier Di Rupo en minister Demotte tot resultaten zal leiden.

De heer Matthias Diependaele: Mijnheer Bothuyne, u daagt me uit. Ik heb gezegd dat de ambitie er is om die loonkost te verlagen tegen 2018. Ik verwijs intussen ook naar het persbericht van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen van gisteren. Daarin staat heel duidelijk dat een van de drie grootste oorzaken voor het feit dat er minder starters zijn, met dit jaar een daling van 8 procent, de ondernemersonvriendelijke maatregelen van de overheid zijn. We weten allemaal welke overheid daarmee wordt bedoeld.

Ik ben ervan overtuigd dat elke overheid haar eigen verantwoordelijkheid heeft. Wij hebben die in Vlaanderen, de federale overheid heeft die aan de overkant van de straat. Wij zijn absoluut voor die samenwerking. Dat is ook de reden waarom wij u daarin steunen. Wij zijn wel benieuwd wat die precies zal opleveren. Vorig jaar is dezelfde vraag gesteld aan de federale overheid en daar is toen niets van terechtgekomen.

Nu krijgen we het signaal van federaal minister Geens dat het vrij moeilijk zal zijn om nog iets te verwezenlijken in deze legislatuur. Er is toch wel een zeker scepticisme. We steunen u in uw ambitie, maar we hopen dat er ook resultaat komt.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik ben blij dat de N-VA en CD&V zo enthousiast zijn. Minister-president, ik weet hoe u sant eigen land kunt zijn, en hoe de N-VA dat ook kan zijn, door te veggen voor eigen deur. Ik vind het zielig worden hoe jullie permanent de zwartepiet doorgeven aan de Federale Regering, wetende dat je zelf 1,4 miljard euro op de bedrijven in Vlaanderen belast. Mocht de N-VA dan nog de guts hebben om de provincies af te schaffen, dan mag je er nog eens 800 miljoen euro bij doen. Dat betekent dat je in dit parlement over een potje beschikt van 2,2 miljard euro waar je iets mee kunt doen. Maar daar doe je niets mee. In plaats van permanent te zeggen dat de slechteriken aan de overkant zitten, begin met die 2,2 miljard euro te analyseren en te zorgen dat die wordt afgeschaft. Zo kun je het goede voorbeeld geven aan de federale overheid. De dag dat je aan die 2,2 miljard euro begint te werken, heb je recht van spreken, en eerder niet. *(Applaus bij LDD en het Vlaams Belang)*

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Deckmyn, ik heb ondertussen met federaal minister van Financiën Geens gesproken. Hij is er ook van overtuigd dat er verder moet worden gewerkt aan de problematiek van loon- en energiekosten. We zullen de volgende dagen en weken uitzoeken hoe we daarover met de federale overheid van gedachten kunnen wisselen.

Mijnheer Sabbe, u vergist zich. De heer Diependaele heeft de zwartepiet niet aan de federale overheid doorgeschoven. Hij heeft de maatregelen opgesomd die op het federale niveau aan bod zijn gekomen om de loonkloof met Frankrijk, Nederland en Duitsland tegen uiterlijk 2018 te dichten. Er wordt dus geen robbertje gevochten, maar wel gekeken hoe we samen dingen kunnen aanpakken. Ik heb uw cijfermateriaal via de radio vernomen. Bezorg mij dat, en dan zal ik er met nog meer kennis van zaken op kunnen reageren. Naar mijn aanvoelen is een en ander misschien wat kort door de bocht.

We moeten nagaan hoe we een aantal problemen op een evenwichtige manier kunnen oplossen. We zullen dat doen, maar het is niet evident. Vrijdag en de komende week zullen we daarover met Rudy Demotte van gedachten wisselen, in de wetenschap dat hierover weer vragen zullen worden gesteld.

De heer Johan Deckmyn: Minister-president, u hebt blijkbaar met federaal minister Geens gepraat. Hij was ervan overtuigd dat het toch moest veranderen. Dat waren niet zijn uitspraken die ik daarnet heb geciteerd uit De Tijd. Het was wellicht maar om te lachen. U moet niet dromen over een pact voor concurrentiekracht, u moet er wel degelijk in ageren.

De heer Robrecht Bothuyne: Er is duidelijk een kamerbrede steun voor het plan om een competitiviteitspact te hebben. Het is heel belangrijk voor onze internationale bedrijven, voor Volvo, maar ook voor de talloze kmo's. Een tijd geleden heb ik samen met mijn echtgenote een kleine zaak opgestart. We hebben ondertussen een voltijdsequivalent vast in dienst. Het enige wat ons tegenhoudt om een tweede aan te werven, is de loonlast. Als u daar iets kunt aan doen, dan zal ik alvast mijn steentje bijdragen om de tewerkstelling in dit land te verhogen. Ik dank u namens alle kmo's in dit land.

De heer Matthias Diependaele: De kamerbrede steun waar de heer Bothuyne over spreekt, zal natuurlijk afhangen van wat er uiteindelijk in dat pact zal zitten en wanneer het er zal komen, en of het er effectief van zal komen. Mijnheer Sabbe, ik erken dat Vlaanderen zijn eigen verantwoordelijkheid heeft, en dat er nog heel wat punten zijn waaraan moet worden gewerkt. Niet alles wat we willen, wordt zomaar gerealiseerd. Als we weten dat de economische crisis waar we inzitten, waarschijnlijk nog enkele jaren langer zal duren dan we ooit hebben gedacht, zijn we kansen aan het missen of hebben we die al gemist om de nodige structurele hervormingen door te voeren op verschillende terreinen.

Dan is dat concurrentiepact absoluut nodig om eindelijk werk te maken van die structuurhervormingen, waar Europa trouwens ook naar vraagt. Als we het nu niet doen, dan zal het er waarschijnlijk niet meer van komen. Dan pas brengen we de welvaart van de Vlamingen in gevaar.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de blijvende stijging van kinderarmoede in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de blijvende stijging van de kinderarmoede, naar aanleiding van de nieuwe Vlaamse Armoedemonitor

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, collega's, ieder jaar gaat de basisschool op uitstap naar het bos. Vanwege de afstand wordt er een leuke fietstocht aan gekoppeld, waar alle kinderen van alle leerjaren enorm naar uitkijken. Het is heel spannend en heel goed voor de sfeer. Het is een heel leuke fietstocht. Alle klassen doen daaraan mee, behalve het eerste leerjaar, omdat het voor die kindjes nog een beetje te ver is om met de fiets te gaan, een beetje te onveilig. Daarom gaan zij – de kleintjes van de basisschool – met de autobus. Zo ook An en Jan, An en Jan uit het vierde en zesde leerjaar, omdat An en Jan niet over een fiets beschikken.

Minister, armoede is de schrijnendste illustratie van ongelijkheid. Armoede zorgt voor die sociale uitsluiting — het voorbeeld geeft dat duidelijk aan. Armoede zorgt voor minder kansen op school, op de arbeidsmarkt, voor een slechtere gezondheidstoestand en creëert vooral ook een vicieuze cirkel. De beste manier om het armoedebeleid te voeren is de strijd aangaan om de ongelijkheid weg te werken.

Uit de cijfers blijkt dat er toch een stijging is van de kinderarmoede en ook daar moeten we tegen strijden. Belangrijk om daarbij te vermelden is dat de kinderarmoede vooral moet worden aangepakt bij de 0- tot 3-jarigen. We weten immers dat daar de ontwikkeling van de motoriek gebeurt, van de taal en van de emotie, en daar moeten we vooral op inspelen.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat men dit structureel moet aanpakken, en dat vooral ook lokale besturen in de vorm van OCMW's en Sociale Huizen daar een heel belangrijke rol dienen in te spelen. Minister, welke projecten ziet u op stapel staan om tegemoet te komen aan die strijd tegen de kinderarmoede als we weten dat de Vlaamse Regering tot doelstelling heeft om de halvering van de kinderarmoede tegen 2020 te garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, u hebt gisteren de derde Armoedemonitor op rij voorgesteld. Ik heb het gevoel dat we ons te pletter monitoren. We hebben de Vlaamse Armoedemonitor, we hebben de Interfederale Armoedebaarometer, we hebben de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND), we hebben de voortgangsrapportage van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

Anderzijds zijn de doelstellingen of ambities vanuit de Vlaamse Regering zeer groot. Ik heb het niet alleen over het Vlaamse regeerakkoord maar vooral over het Pact 2020, waarin gesteld wordt dat het aantal geboorten in kansarme gezinnen moet worden gehalveerd, lees naar vier procent moet dalen, want dat is de eerste doelstelling die was gesteld. Bovendien is er ook in het Vlaams hervormingsprogramma in het kader van de EU-strategie voor gepleit om op de drie subdoelstellingen de armoede met 30 procent te verminderen.

De cijfers zijn uiteraard wat ze zijn, en de algemene armoedecijfers blijven vrij stabiel, en dat blijkt ook uit de cijfers van Federale Overheidsdienst (FOD) Economie. Maar nu blijkt – en

dat is onze grootste zorg – dat de kinderarmoede toeneemt, en dat bepaalde doelgroepen een verhoogd risico hebben om in de armoede terecht te komen en dat ook de inkomenskloof toeneemt. Dat laatste bleek een tijdje geleden uit het rapport van de Organisatie voor Economische Ontwikkeling en Samenwerking (OESO).

Ik wil mij vooral focussen op uw aankondiging in de media rond het kinderarmoedefonds. Als we de ambitieuze doelstellingen willen halen, moeten we meer structurele maatregelen nemen. We mogen niet enkel denken over structurele financiering van die lokale projecten. Daarom mijn vraag, minister: welke extra structurele maatregelen zult u nemen om de 26 acties die in het Vlaamse Actieprogramma Kinderarmoede staan, nog meer kracht bij te zetten en om de cijfers om te draaien tegen het einde van deze legislatuur?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, gisteren hebben we inderdaad de resultaten van onze derde monitor bekendgemaakt, waarbij we alle mogelijke indicatoren en vergelijkingen, ook op Europees gebied, bundelen om naar armoede te kijken. Het gaat, voor alle duidelijkheid, over het jaar 2011.

Uit de resultaten blijkt dat wij het algemene gemiddelde van armoede wel onder controle kunnen houden, maar dat armoede meer en meer nieuwe gezichten krijgt. We zien ook dat kinderarmoede blijft stijgen en dat we er niet in slagen om die trend om te buigen. Daarom leg ik daar elke keer opnieuw de nadruk op.

We doen dat eigenlijk al in de Vlaamse Regering, ook sinds 2011. Toen hebben we namelijk, in navolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, waarmee we met alle collega's samen, structureel en op een gecoördineerde manier maatregelen nemen om armoede te bestrijden, de prioriteit kinderarmoede daaraan toegevoegd. We hebben een specifiek actieplan rond kinderarmoedebestrijding opgemaakt, waarin heel wat collega's structurele maatregelen voorstellen.

De cijfers die ik gisteren gepresenteerd heb, gaan ook over 2011. Je kunt in die cijfers dus nog niet de resultaten zien van wat er sinds 2011 al gedaan is, maar ik wil toch al drie voorbeelden opnoemen, zodat jullie zien dat de Vlaamse Regering er wel heel structureel mee bezig is. Dit schooljaar zijn we bijvoorbeeld gestart met kleinere kleuterklassen, waarbij er in extra leerkrachten voorzien is, zodat kleuterjuffen en -meesters meer individuele aandacht kunnen geven aan de kleuters. Dat is een initiatief van collega Smet. Collega Vandeurzen is volop bezig met het uitbreiden van kinderopvangplaatsen. Hij neemt initiatieven om ze betaalbaar te houden, ze inkomensgerelateerd te maken en ook voor werkloze ouders toegankelijk te maken. Ook in het gezinsondersteunende beleid is er een focus op kinderarmoede. Collega Bourgeois heeft initiatieven rond vakantieparticipaties aangekondigd en intussen uitgevoerd. Dat zijn allemaal structurele maatregelen die genomen worden.

Daarnaast ben ik er, gezien de omvang van de problematiek, van overtuigd dat dat niet voldoende is. Het is niet zo dat één minister of één overheid in staat zal zijn om dit maatschappelijke probleem om te draaien. Het zal juist nodig zijn om daar met alle overheden samen, maar ook met middenveldorganisaties, scholen en wijkverenigingen, aan te werken. Die 'sense of urgency', die prioriteit om kinderarmoede nog meer op alle niveaus van de samenleving vooraan te plaatsen, daar zijn we mee bezig. Daarin past ook mijn oproep die ik gisteren gelanceerd heb.

Uiteraard zal de Vlaamse overheid verder blijven werken. We zullen onder andere over enkele weken de uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding evalueren. We komen daarmee naar het parlement. We gaan ook bekijken hoever we staan met de uitvoering van het actieplan rond kinderarmoedebestrijding. Ook daarmee komen we naar het parlement. Er zitten heel veel structurele maatregelen in die in uitvoering zijn.

Maar ik ben ervan overtuigd dat we nog veel meer bondgenootschappen moeten zoeken met lokale overheden, wijkverenigingen, buurtverenigingen en middenveldorganisaties. Een kinderarmoedefonds kan daarbij zeer mobiliserend werken, ook om extra middelen beschikbaar te kunnen maken, vooral voor lokale projecten. Niet om de projecten van de Vlaamse Regering te financieren, want dat moeten we zelf doen, maar om nieuwe initiatieven en lokale projecten mogelijk te maken en te continueren, die zeer effectief werken.

Ik wil er in dat verband nog even naar verwijzen dat ik als minister van Armoedebestrijding al een paar projectoproepen heb gelanceerd, vooral om nieuwe dingen te kunnen uittesten, specifiek ook rond de doelgroep van nul tot drie jaar en de ouders. Al die projecten zijn opgepakt en uitgevoerd door kinderopvangorganisaties, OCMW's, middenveldorganisaties. Die blijken hun effect niet te missen. En die beweging zouden we moeten kunnen vergroten.

En dus is mijn oproep met betrekking tot dat fonds: laten we er allemaal samen een prioriteit van maken, laten we alle actoren in onze samenleving proberen te mobiliseren. En laten we tegelijkertijd van de gelegenheid gebruik maken om extra middelen beschikbaar te maken voor die lokale initiatieven.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik dank u voor het antwoord. Alle maatregelen die werden opgesomd, zijn zeer belangrijk in de strijd tegen armoede, en zeker tegen kinderarmoede.

Het belangrijkste is wat u zegt op het einde: de structurele ondersteuning van de lokale besturen, via OCMW's en sociale huizen, om dat armoedebeleid te kunnen uitbouwen en prioritair voor kinderarmoede. Projecten zijn er, ze zijn ook succesvol, maar het is belangrijk dat we het structureel verder kunnen uitbouwen. U zegt dat het kinderarmoedefonds daartoe zou kunnen bijdragen.

Dan blijft het belangrijk dat we dit structureel kunnen uitbouwen voor de lokale besturen. Het is een heel belangrijke kans voor alle lokale besturen, op een zeer cruciaal moment. We zitten met het BBC-verhaal en de meerjarenplanning, waarbij de gemeentebesturen prioriteiten moeten bepalen. Voor de OCMW-voorzitters en de schepenen van Sociale Zaken en Armoedebestrijding zal het een belangrijk instrument zijn, om die prioriteit te kunnen doorvoeren in het gemeentebestuur. Ik zou zeggen: ga er zo snel mogelijk mee van start, zodat we de strijd tegen de kinderarmoede verder kunnen aangaan.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, hartelijk dank voor het antwoord. Ik deel uw mening dat armoedebestrijding een opdracht is niet enkel van elk beleidsdomein binnen de Vlaamse Regering, maar ook van elk beleidsniveau. Elk beleidsniveau heeft al goede punten gerealiseerd, als we zien wat de economische crisis in andere Europese landen teweegbrengt ten opzichte van bij ons in algemene cijfers. Ik denk ook aan de rechtvaardigheidsagenda ten tijde van Leterme, om de oudste en laagste pensioenen en dergelijke op te trekken naar de Europese armoederisicodrempel. Ook Vlaanderen heeft al heel wat acties ondernomen.

Ik deel uw mening ook dat u voor het specifieke plan in verband met kinderarmoede nog niet alle resultaten nu al kunt zien. Daar hebt u een punt, maar ik pleit er toch voor om een extra inspanning te leveren, om de factuur niet volledig door te schuiven naar de volgende legislatuur en de doelstellingen voor 2020 te halen.

Wat het kinderarmoedefonds betreft, maak ik me geen zorgen over het fonds op zich. Alles dat helpt bij armoede, geen probleem. Maar hoe zult u het organiseren? U hebt het over een vzw. Wie zal in de raad van bestuur zitten? Hebt u daarover al gesproken met uw Vlaamse collega's? We moeten ons er toch voor behoeden dat de subsidieerders daarin zitten. Wat is hun kennis van armoede, de armoedeproblematiek, de binnenkant van armoede? Worden de verenigingen waar armen het woord nemen hierin betrokken?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, we krijgen een dubbel beeld van de Armoedemonitor. We mogen deels tevreden zijn dat het aantal Vlamingen onder de armoedegrens daalt. Dat zal voor een stuk misschien al het resultaat zijn van maatregelen uit het verleden. Bij het verder uitrollen van de vele maatregelen die in het Vlaams actieplan voor armoedebestrijding zijn opgenomen, moeten we er toch op vertrouwen dat het ook de volgende jaren effect zal hebben en dat we op een goede manier bezig zijn. U haalde initiatieven aan. Ik wil nog aanvullen dat we inzetten op activering. Een begeleiding op maat is zeer belangrijk. We zeggen toch nog altijd dat werk de beste dam is tegen armoede.

Voor kinderarmoede zijn de cijfers niet hoopgevend. Daarop moeten we absoluut inzetten. Dat doet de Vlaamse Regering ook. Ook daar moeten we verder werken aan wat we hebben vooropgesteld, vind ik. We moeten die maatregelen verder uitrollen. De logica achter nieuwe ideeën als een kinderarmoedefonds vind ik goed: iedereen moet samenwerken, alle niveaus moeten samenwerken, de inbreng van alle partners is belangrijk. Maar moet dat nu via een fonds zijn? Daar sta ik een beetje huiverachtig tegenover. Het is niet altijd positief om te komen met nieuwe structuren en fondsen. Ik zou eerder inzetten op de maatregelen die nu worden getroffen en structureel werken. Ik ben geen vragende partij voor nieuwe ideetjes.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister, overleg is in deze problematiek heel belangrijk. U hebt twee zaken genoemd waaraan we echt iets moeten doen. Een eerste is de ongekwalificeerde instroom. Charles Picqué heeft in zijn afscheidsinterview nog duidelijk belicht dat er een tegenstelling is met Duitsland, waar mensen pas worden binnengelaten als ze 120 procent van het bestaansminimum verdienen en niet in de vorm van een uitkering. In overleg met Maggie De Block moet u kijken hoe u die ongekwalificeerde instroom verder kunt beperken.

Ten tweede is werk, bevoegdheid van minister Muylers, absoluut de beste verdediging tegen armoede, zoals mevrouw Jans heeft gezegd. Men moet nog meer werken aan de mismatch die nog zo groot is tussen vraag en aanbod. De activering moet snel en dringend stijgen. Met die twee mensen moet u aan tafel gaan zitten om versneld maatregelen te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, kent u het gedicht ‘Het avondliedeke’ van Alice Nahon: “‘t Is goed in ‘t eigen hert te kijken/Nog even vóór het slapen gaan...”? Ik denk niet dat u het kent, want voor het vierde jaar op rij nu, het vierde jaar dat u minister bent, stijgen de kinderarmoedecijfers telkens weer. En telkens weer zegt u dat we het samen moeten doen, met de federale overheid, met de gemeenten, met de OCMW’s. Dit jaar zijn de bedrijven de klap op de vuurpijl, want die hadden we er nog niet bij betrokken. Laten we die er ook eens bij betrekken. Het is een voorstel dat blijkbaar niet doorgepraat werd met de collega’s in de meerderheid. Mevrouw Franssen en mevrouw Jans zijn even verbaasd als ik over het nieuwe fonds met bedrijven waarmee u nu op de poppen komt. Die bedrijven kunnen misschien bijdragen aan de aanschaf van de fietsjes voor de kinderen van mevrouw De Wachter die niet mee kunnen op fietstocht omdat ze geen fietsje hebben. Zo stel ik het me voor, maar wat bedoelt u ermee?

Het ergste is dat u nooit in “‘t eigen hert kijkt”, maar altijd naar een ander. U legt altijd de schuld bij iemand anders, u zegt nooit wat de Vlaamse Regering structureel moet doen.

Ik heb één vraag voor u. Waarom bleef het zo vreselijk stil toen uw collega, minister Smet, besliste om de studiebeurzen voor de ouders die de aanvraag te laat hadden ingediend, niet terug te betalen? Waar bleef de minister van Armoedebestrijding op dat moment? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, de cijfers die gisteren voorgesteld zijn, tonen heel duidelijk aan dat er op het terrein absoluut geen sprake is van een structurele verbetering, van

het structureel wegwerken van de armoede in het algemeen en van de kinderarmoede in het bijzonder. Er wordt wel gezegd dat de cijfers lichtjes beter zijn, maar dat is heel, heel relatief, dat blijkt bij wie de moeite doet om een en ander nauwkeurig te ontleden. Ze zijn dramatisch op het vlak van gezondheidszorg, vereenzaming en kinderarmoede.

Minister, ik waarschuw u, want de doelstellingen van Pact 2020 zullen op deze wijze niet gehaald worden. Mijn vraag is of u bereid bent om na deze cijfers, die opnieuw bevestigen dat er niets verandert, het armoedebelief structureel te veranderen. Ik hoor de collega's ook pleiten voor een structurele wijziging. Zult u initiatieven nemen?

Voorzitter, er is gesproken over het fonds, maar de minister heeft ook een pleidooi gehouden om de kinderbijslag afhankelijk te maken van het inkomen. Is dat iets, minister, dat gedragen wordt door deze voltallige Vlaamse Regering en alle partijen die er in zitten? *(De heer Ivan Sabbe maakt aanstalten om de Koepelzaal te verlaten.)*

De voorzitter: Mijnheer Sabbe, ik stel wel voor dat u blijft zitten tot de minister geantwoord heeft. Men komt hier vragen stellen en gaat vervolgens naar buiten.

Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, in het persbericht dat we vandaag konden lezen, stonden twee dingen die ook mij opvielen: de oprichting van het armoedefonds en het feit dat u de kinderbijslag wilt koppelen aan het inkomen. De kinderbijslag komt sowieso naar Vlaanderen, dat is een feit. Open Vld kijkt uiteraard uit naar het standpunt van deze regering ter zake. Toen we het hadden over de kindpremie, heb ik geen wereldschokkende zaken van u gehoord, toen lag de focus op de preventieve kindzorg, niet op kinderarmoede.

Ik wil u er ook aan herinneren dat de huidige federale gezinsbijslag voorziet in een toeslag voor kinderen, voor langdurig werklozen, voor de arbeidsongeschikten, voor invalide ouders, voor gepensioneerden, voor alleenstaande ouders. De gezinsbijslag van de federale overheid is dus wel degelijk gebruikt als instrument om de armoede te bestrijden. Is het standpunt dat u vandaag in de krant innam en waarbij u de kinderbijslag wilt koppelen aan het inkomen, uw eigen standpunt of een standpunt van deze Vlaamse Regering?

Minister Ingrid Lieten: Dames en heren, u vraagt naar gekende wegen. Als u mijn standpunt in de krant hebt gelezen, mevrouw Van der Borght en mevrouw Dillen, dan hebt u gezien dat in de krant ook staat dat het een persoonlijk standpunt is, niet meer of niet minder dan dat. Uiteraard zullen we ook in het parlement op het juiste tijdstip, met deze regering of met een volgende, het debat voeren over wat we met die kinderbijslag zullen doen. Dit is mijn insteek.

Ten tweede is het zo dat de Vlaamse Regering een geïntegreerd en gecoördineerd armoedebelief heeft. Daarmee zetten we structureel in op armoedebestrijding. Alle collega's hebben plannen en projecten ingebracht in dat globale armoedebestrijdingsbeleid. Sinds 2011 hebben we heel duidelijk de prioriteit gelegd bij kinderarmoedebestrijding. Ook daar hebben we een geïntegreerd en gecoördineerd actieplan opgesteld. Alle collega's zijn volop bezig om die maatregelen structureel uit te voeren. Bij wijze van voorbeeld heb ik er enkele genoemd, maar uiteraard zijn er nog vele andere, zoals activering, gezinsondersteuning, gezondheidszorg, onderwijs. De vooruitgang van die structurele beleidsveranderingen zullen we opnieuw kunnen bespreken in de Vlaamse Regering, wanneer het voortgangsrapport er is. Dat zal een van de volgende weken gebeuren. Nadien komen we daar terug mee naar het parlement. We kunnen ook kijken hoever we met die maatregelen staan. Dan zullen we in de Vlaamse Regering ook het debat kunnen voeren of er nog nieuwe maatregelen moeten worden genomen. Ik sta ervoor open daar dan in de commissie verder met jullie over van gedachten te wisselen.

Collega's, ik denk niet dat iemand in Vlaanderen dé oplossing heeft voor armoede in het algemeen en zeker niet voor kinderarmoede. Dat bestaat niet. Het is een langdurige transitie die we met onze samenleving moeten doorvoeren en waar iedereen op zijn niveau aan zal moeten bijdragen. En dat is wat ik gisteren duidelijk heb proberen te maken. Het is ook mijn

taak en mijn functie te zeggen wat de naakte cijfers zijn. We houden het algemeen gemiddelde grosso modo onder controle. Dat is niets om fier over te zijn, maar in vergelijking met de andere landen in Europa doen we het zo slecht nog niet. Wat de kinderarmoede betreft, doen we het echter ronduit slecht. Dat is heel verontrustend. Daar hoeft ik jullie niet van te overtuigen. Wanneer kinderen in een gezin worden geboren dat onder de risicodrempel voor armoede leeft, is dat heel bepalend voor hoe ze later zullen worden als individu. Er is voldoende aangetoond dat de eerste drie levensjaren heel bepalend zijn voor de taal-, sociologische en psychomotorische ontwikkeling.

De Vlaamse Regering heeft daar sinds 2011 de prioriteit gelegd. De cijfers vandaag bewijzen dat onze prioriteit daar inderdaad ook moet liggen. We moeten verder zoeken, experimenteren en met alle actoren in de samenleving uitzoeken welke beleidsmaatregelen effectief werken en resultaat boeken. Dat is wat ik al maanden probeer duidelijk te maken. De Vlaamse Regering zal haar verantwoordelijkheid niet ontlopen. Alle collega's zullen samen voortwerken aan die structurele maatregelen. We zullen bekijken welke nieuwe maatregelen vereist zijn. We reiken ook de hand aan de andere, lokale overheden en naar de samenleving. Ik durf inderdaad te vragen of het niet opportuun is om dat brede maatschappelijke engagement verder na te streven.

Zo'n kinderarmoedefonds kan daar een rol in spelen. Gisteren heb ik dat idee geopperd en gezegd dat ik dat verder zal aftoetsen met de verschillende maatschappelijke actoren om na te gaan of het zinvol is. Twee doelstellingen zijn daarbij belangrijk. Het eerste is de mobilisatie in de samenleving, net zoals de mobilisatie rond kanker. Ook toen is er een maatschappelijke mobilisatie op gang gekomen. Heel veel overheden, private partners en middenveldorganisaties hebben toen samengewerkt. Dat is een goed voorbeeld. In onze huidige Vlaamse samenleving verdient kinderarmoede die prioriteit en samenwerking. Ik engageer mij er heel nederig toe dat pad verder te bewandelen. In mei en juni zal ik verder de dialoog aangaan met de gouverneurs, de provinciebesturen en de gemeentebesturen. We hebben maatregelen en methodieken aangereikt aan de gemeentebesturen om ook zelf een gecoördineerd kinderarmoedeplan op te stellen. Heel wat gemeentebesturen zijn daarmee bezig. We moeten elkaar daarin versterken en ondersteunen. We moeten proberen het brede middenveld en het bedrijfsleven daarbij te betrekken. Dat is het engagement dat ik gisteren ben aangegaan en dat ik zal voortzetten.

Mevrouw Else De Wachter: Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, minister. Het is belangrijk dat we zeggen dat niet één niveau of orgaan of actor het armoedebeleid kan uitbouwen of de strijd met armoede kan aanbinden, in het bijzonder de strijd met kinderarmoede. Het is belangrijk dat we tools in handen hebben. De timing zit in de meerjarenplanning van de lokale besturen. Ik ben ervan overtuigd dat OCMW's en Sociale Huizen zeer dicht bij de doelgroepen staan en makkelijk bereikbaar zijn. Dat werkt in de twee richtingen. De mogelijkheid moet hun worden geboden en de middelen moeten hun worden aangereikt om een effectief armoedebeleid verder uit te bouwen. Dat is wat u gaat proberen. Hopelijk kunnen we daar zo snel mogelijk en structureel mee aan de slag.

Mevrouw Cindy Franssen: De Vlaamse overheid doet inderdaad al heel wat. Willen we grote onderscheiding halen op het eind van deze legislatuur, dan zullen we nog een tandje moeten bijsteken in het kader van de bestrijding van kinderarmoede. Dat hoeven niet altijd nieuwe zaken te zijn, uitvoeren wat we beloofd hebben, zoals het automatisch toekennen van rechten, zou ook al mooi zijn. Mevrouw Vogels heeft het al vernoemd, we moeten inzetten op de automatische toekenning van de schooltoelage.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.57 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.11 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport – 1870 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, collega's, de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken behandelde op 28 februari het ontwerp van decreet betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport. Dit ontwerp van decreet heeft drie doelen: het project Langere Zwaardere Voertuigen (LZV) een rechtsgrond geven, een kader voor Uitzonderlijk Vervoer (UV) uitwerken, en het Aslastendecreet van 1998 actualiseren en verruimen. Met dit ontwerp van decreet wil minister Crevits atypisch wegtransport met verhoogd risico voor de verkeersinfrastructuur in één decreet integreren.

Terwijl de federale staat bevoegd is voor de algemene politiereglementering van verkeer en vervoer en voor de technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen, zijn de gewesten dat voor het wegbeheer en de uitwerking van een bijzonder politiereglement. De Raad van State heeft in zijn advies bij het federale koninklijk besluit over LZV en UV vastgesteld dat de federale overheid met de bepalingen die de bescherming van de verkeersinfrastructuur beogen, haar bevoegdheden heeft overschreden. In zijn advies over het voorliggende ontwerp bevestigde de raad dat de regeling wel degelijk binnen de gewestelijke bevoegdheden past. Ook het Grondwettelijk Hof sprak zich in arresten al uit over de afbakening en de gedeeltelijke overlapping van bevoegdheden. In zijn arrest over het Aslastendecreet wijst het op de logische samenhang van de eisen waaraan voertuigen moeten voldoen op het vlak van afmetingen en massa enerzijds en weginrichting zoals bruggen en kruispunten anderzijds.

Minister Crevits wees erop dat dit ontwerp van decreet noodzakelijk is voor het proefproject LZV, het meest in het oog springende aspect, dat reeds lang werd beloofd. Bijna alle fracties zijn verheugd over dit voorliggende ontwerp van decreet, maar betreuren allen de vertraging door de bevoegdheidsversnippering en zijn dan ook tevreden dat de Raad van State en het Grondwettelijk Hof zich uiteindelijk in het voordeel van de gewesten hebben uitgesproken.

Enkel sp.a en Groen waren kritisch. Sp.a stelt bij monde van Steve D'Hulster dat zij geen superfans zijn van de supertrucks.. Hij pleit voor een zorgvuldige trajectkeuze en monitoring en vraagt bijzondere aandacht voor de voor- en natrajecten op het onderliggende wegennet. Ook de Groenfractie is nooit voorstander geweest van de supertrucks, die volgens de heer Rzoska gevaarlijk zijn voor de modal shift.

Minister Hilde Crevits besluit het debat met te stellen dat het project van start kan gaan zodra de uitvoeringsbesluiten goedgekeurd zijn. Zij onderstreept dat de regering veiligheid

belangrijk vindt en wil dat een proefproject in de Vlaamse ruimtelijke context van start gaat. Het voorstel werd aangenomen met negen stemmen bij één onthouding.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, ik wil mevrouw Van den Eynde danken voor de verslaggeving. We zijn bijzonder tevreden dat er op deze manier uitvoering wordt gegeven aan de resolutie van het Vlaams Parlement in verband met de ecocombi's die we op 10 juli 2007 hebben goedgekeurd. Er zijn herhaaldelijk opvolgingsvragen over gesteld in de commissie. De minister heeft er stelselmatig op gewezen dat er door de federale overheid een aantal zaken moesten worden opgelost.

Vandaag ligt er dus een ontwerp van decreet dat toelaat om van start te gaan met proefprojecten. Wij zijn eerder voorstander van de ecocombi's omdat het voor ons een belangrijk instrument is voor de logistiek in Vlaanderen, voor het behoud van de werkgelegenheid en voor de welvaart van de bedrijven.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, ik wil ook de verslaggever bedanken voor het duidelijke verslag.

Ik wil namens onze fractie ook zeggen dat wij zeer tevreden zijn dat er een einde is gekomen aan een lange lijdensweg. Het proefproject voor ecocombi's kan beginnen. We hebben gezien hoe het project de afgelopen jaren door de versnippering van de bevoegdheden op de lange baan is geschoven. Ik ben blij dat het tot een goed einde komt.

Minister, ik hoop dat de opstart van het proefproject vlot kan verlopen en dat we op basis daarvan een duidelijke evaluatie kunnen maken om in de toekomst te komen tot een efficiënter transportsysteem.

De voorzitter: De heer D'Hulster heeft het woord.

De heer Steve D'Hulster: Ook mijn dank aan collega Van den Eynde voor het verslag. Zoals zij al heeft aangehaald in haar verslag, is het meest in het oog springende element van het ontwerp van decreet het feit dat het een basis vormt voor het proefproject rond de supertrucks. Zoals ik al in de commissie heb aangegeven, hebben we toch nog een aantal vragen en bezorgdheden, vooral rond verkeersveiligheid. We hopen dat het proefproject daar een aantal antwoorden op geeft, op basis waarvan er een goede evaluatie kan worden gemaakt.

Het is dan ook heel belangrijk om het proefproject goed af te bakenen in de tijd, wat al in het ontwerp van decreet wordt geregeld. We zijn er ook heel tevreden over dat er al onmiddellijk een timing aan wordt gegeven alsook een evaluatiemoment. Het moet ook ruimtelijk goed afgebakend worden. De trajecten moeten zeer zorgvuldig worden gekozen, dat ligt voor de hand. Ook de voor- en natrajecten, de trajecten die naar de snelwegen leiden, moeten waterdicht zijn op het vlak van verkeersveiligheid, en dan meer specifiek ten aanzien van voetgangers en fietsers. Zij moeten zeker gebruik kunnen maken van een afgescheiden fietspad. Men moet proberen om daar alle conflictsituaties te vermijden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Voorzitter, collega's, ook van mijnentwege dank aan de verslaggever. Ik wil toch het standpunt van de Groenfractie iets dieper toelichten dan in het verslag, omdat er wel degelijk een paar fundamentele punten zijn op basis waarvan we niet akkoord kunnen gaan met dit ontwerp van decreet. Volgens ons staat het haaks op een aantal doelstellingen die de Vlaamse Regering zichzelf stelt, onder meer in het Pact 2020. Uit een aantal cijfers uit de meting van 2012 blijkt dat het op dat punt niet vijf voor maar vijf over twaalf is.

En eerste punt is dat een aantal collega's die trucks nogal graag ecocombi's noemen. Er wordt een groen sausje over gegoten alsof ze energie-efficiënter zouden zijn en op het vlak van CO₂ een verbetering. Het zijn 'supertrucks', het zijn 'monstertrucks', ook die termen worden er regelmatig op gekleefd en wij gebruiken die liever. Aanvankelijk lijkt het misschien wel een winst, maar studies van gerenommeerde instituten uit het buitenland bewijzen dat op lange termijn er op vlak van impact op mens, milieu en gezondheid wel degelijk een probleem is, alsook voor de mobiliteit, het verkeer en zeker het goederenvervoer. De cijfers hebben vorige week en deze week nog in de krant gestaan.

Een tweede punt dat ik wil maken, is de modal shift, die voor een deel in het Pact 2020 naar voren wordt geschoven. Als we de meting die in 2012 is gebeurd, bekijken, dan zien we dat het aandeel van goederenvervoer over de weg de laatste jaren constant stijgt en dat het op de binnenvaart en zeker op de trein zeer sterk daalt. De doelstellingen voor de modal shift die de Vlaamse Regering zichzelf heeft gesteld, worden op dit moment niet gehaald. Door de weg vrij te maken voor deze supertrucks zal die modal shift ook in de toekomst niet gerealiseerd worden.

De filezwaarte stijgt eigenlijk ook, zo blijkt uit de meting van het Pact 2020 in 2012. Die filezwaarte zal er ook voor zorgen dat dit een van de minst efficiënte manieren is om dergelijke grote transporten over de weg te organiseren. Het punt van de verkeersveiligheid is al door collega D'Hulster aangehaald. Ook op dat vlak hebben we zeer veel vragen omdat je met zestigtonnervrachtwagens terecht komt op autostrades die toch al zeer sterk bevolkt zijn.

Ik wil een laatste punt maken. We hebben in de commissie regelmatig discussies over de infrastructuur, over het feit dat er heel wat putten in de weg zitten en dat de autostrades dringend aan onderhoud toe zijn. Ik weet dat er op dit moment een inhaalbeweging wordt gerealiseerd, maar ik denk dat beginnen rijden met zestigtonners op deze wegen, absoluut geen goed idee is.

Al deze punten samen maken dat de Groenfractie dit ontwerp van decreet absoluut geen goed idee vindt.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Dan is er een contrast met Open Vld. Wij vinden dit wel een goed verhaal en wel een goed ontwerp van decreet. Daarom steunt de liberale fractie dit vanuit de oppositie.

We zijn al zeer lang vragende partij voor de ecocombi's of de supertrucks, minister. We zijn ook heel erg benieuwd naar het vervolg. We staan graag open om constructief mee te werken aan dergelijke initiatieven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, collega's. Ik verwijs graag naar de bespreking in de commissie. Ik dank, zoals steeds, mevrouw Van den Eynde voor het volledige verslag.

Ik besef zeer goed dat er nog bezorgdheden zijn over de inzetbaarheid van ecocombi's in het verkeer in Vlaanderen. Vandaar juist dat het zo belangrijk is om een proefproject te kunnen doen. Mijnheer D'Hulster, dit proefproject is er om mede aan uw zorgen en die van de anderen tegemoet te komen. Wij hebben een pak veiligheidsvoorschriften voorgesteld. Wij willen geen risico's lopen. Wij willen ook wat de trajectkeuze betreft zeer goed voorbereid zijn, wij willen permanent kunnen traceren. De bedoeling van het proefproject is om uiteindelijk effectief de effecten op het verkeer te kunnen meten.

Mijnheer Rzoska, in het dossier kunt u lezen dat een van de voorwaarden nu net is dat er geen modal shift gebeurt. U verwijst naar de toestand van het wegennet. U weet ook dat we daar een grote inhaaloperatie aan het doen zijn. U hebt dat ook eerlijkheidshalve bevestigd. Op de trajecten moeten onze wegen uiteraard perfect in staat zijn om die voertuigen te kunnen dragen.

Ook over de uitstoot hebben we hele discussies gehad. Misschien moet u eens een bezoek brengen aan zo'n ecocombi. Het betekent dat er één voertuig op de weg is voor anderhalve andere vrachtwagen. Twee grote vervangen dus drie kleinere. Zo heb je meteen ook minder voertuigen op de weg.

Als Vlaams minister ben ik gevoelig voor de bezorgdheden die er zijn. Maar ik vind het echt wel onze plicht – en wij hebben ook dat engagement opgenomen – om de resolutie van dit parlement uit te voeren, om het kader te scheppen voor het proefproject. De bedrijven zijn heel uitdrukkelijk vragende partij. We zullen dat zeer goed begeleiden.

Ik hoop – samen met al diegenen die dit dossier vandaag goedkeuren – dat we de uitvoeringsbesluiten spoedig kunnen nemen en dat dit proefproject snel kan worden gerealiseerd. Daarna zullen wij de effecten bekijken, om te zien of je op een duurzame wijze dergelijke voertuigen in het verkeer kunt brengen of niet. Het proefproject zal de toetssteen worden voor het verdere vervolg.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1870/3)

– *De artikelen 1 tot en met 24 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, betreffende een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, ondertekend in Brussel op 2 december 2010 – 1871 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, betreffende een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, ondertekend in Brussel op 2 december 2010.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1871/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol, ondertekend in Luxemburg op 24 juni 2010, tot wijziging van de luchtvervoersovereenkomst tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend op 25 en 30 april 2007

– 1872 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het protocol, ondertekend in Luxemburg op 24 juni 2010, tot wijziging van de luchtvervoersovereenkomst tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend op 25 en 30 april 2007.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 1872/1*)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend in Brussel op 17 december 2009

– 1873 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend in Brussel op 17 december 2009.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 1873/1*)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de multilaterale overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Bulgarije, de Republiek Kroatië, de Republiek IJsland, de Republiek Montenegro, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Servië, Roemenië en de Missie van de Verenigde Naties voor interimbestuur in Kosovo (UNMIK) betreffende de totstandbrenging van een Europese Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte, ondertekend te Luxemburg op 9 juni 2006

– 1874 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de multilaterale overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Bulgarije, de Republiek Kroatië, de Republiek IJsland, de Republiek Montenegro, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Servië, Roemenië en de Missie van de Verenigde Naties voor interimbestuur in Kosovo (UNMIK) betreffende de totstandbrenging van een Europese Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte, ondertekend te Luxemburg op 9 juni 2006.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1874/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië, anderzijds, ondertekend in Brussel op 15 december 2010

– 1875 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië, anderzijds, ondertekend in Brussel op 15 december 2010.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1875/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met

1° de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste, de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede, de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde, IJsland, en ten vierde, het Koninkrijk Noorwegen, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011, en

2° de aanvullende overeenkomst tussen ten eerste, de Europese Unie en haar lidstaten, ten tweede, IJsland, en ten derde, het Koninkrijk Noorwegen, betreffende de toepassing van de overeenkomst vermeld onder 1°, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011

– 1876 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met

1° de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste, de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede, de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde, IJsland, en ten vierde, het Koninkrijk Noorwegen, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011, en

2° de aanvullende overeenkomst tussen ten eerste, de Europese Unie en haar lidstaten, ten tweede, IJsland, en ten derde, het Koninkrijk Noorwegen, betreffende de toepassing van de overeenkomst vermeld onder 1°, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011.

De algemene bespreking is geopend.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik wil u bedanken voor uw uitstekende samenvatting van alle dossiers.

De voorzitter: Volgt hierop applaus? (*Gelach en applaus*)

Ik had trouwens met de minister afgesproken dat ze dit zou zeggen.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 1876/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VERZOEKSCRIFT over de wachtlijsten in de gehandicaptensector en de doorstroming van jongvolwassenen naar de volwassenenzorg. Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid uitgebracht door mevrouw Helga Stevens en de heer Felix Strackx

– 1973 (2012-2013) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid over het verzoekschrift over de wachtlijsten in de gehandicaptensector en de doorstroming van jongvolwassenen naar de volwassenenzorg.

Mevrouw Stevens, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, op 4 september 2012 heeft de heer Van Kersavond een verzoekschrift ingediend over de wachtlijsten in de gehandicaptensector en over de doorstroming van jongvolwassenen naar de volwassenenzorg. Hij werd hierin gesteund door ouders, actiegroepen en gebruikersraden van talloze voorzieningen. Hij heeft gevraagd over deze problematiek te worden gehoord.

Volgens de heer Van Kersavond worden de ouders van gehandicapte kinderen telkens opnieuw geconfronteerd met de discrepantie tussen ronkende verklaringen, omzendbrieven, beleidsaankondigingen en de praktijk. Hij heeft vooral gefocust op de wachtlijsten en op de doorstroming van jongvolwassenen.

Hij kon niet anders dan vaststellen dat er tot nu toe uitsluitend ad-hocmaatregelen zijn genomen die de problemen enkel verschuiven of verergeren. Alvorens ze een beroep op de verlengingsmaatregel in de minderjarigenzorg kunnen doen, moeten ouders bewijzen dat ze voldoende inspanningen hebben geleverd om een oplossing te vinden. Ze moeten weigeringen verzamelen en pas daarna zal worden geëvalueerd of toch enige zorgcontinuïteit kan worden geboden. Bepaalde doelgroepen, zoals de externe leerlingen van het buitengewoon onderwijs, komen helemaal niet in aanmerking. Ze staan immers niet op een wachtlijst geregistreerd.

Bijgevolg maken veel ouders zich zorgen. De continuïteit is immers niet verzekerd. Er is binnen en buiten de instellingen geen plaats en onvoldoende aanbod op maat. De kwaliteit van bestaan voor de jongvolwassene en zijn omgeving blijft enkel – en dan nog niet eens altijd – behouden voor de happy few met een prioriteitsticket. Veel jongeren worden gedwongen een vrije plaats in te nemen die niet met de gewenste zorg overeenstemt of niet in de gewenste omgeving is gelegen.

Minister Vandeuren heeft het antwoord van de Vlaamse Regering samengevat. De vragen van de verzoekers zijn pertinent. De Vlaamse Regering staat nog voor een hele opgave om personen met een beperking zorggarantie te kunnen bieden. In 'Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap' wordt daarom gekozen voor een systeemwijziging naar zorggarantie voor de dringendste ondersteuningsnoden en naar vraaggestuurde toekenning van middelen.

De stappen die reeds zijn gezet in de reorganisatie, staan opgesomd in het omstandige schriftelijke antwoord van de minister. De Vlaamse Regering is van plan om in de rest van de legislatuur het kader vast te leggen voor de persoonsvolgende financiering. De gesprekken daarover zijn nog bezig. Het eerste doel is een conceptnota, gevolgd door een decretale regeling.

De minister zei ook nog dat de vergrijzing, de erkenning van nieuwe handicaps en de afnemende solidariteit in het eigen sociale netwerk het aantal zorgvragen doen stijgen. Door de jaarlijkse inzet van heel veel middelen in het kader van een meerjarentraject werd al een hele weg afgelegd en wordt een toenemend aantal vragen beantwoord. Daar komt bij dat 37

procent van wie op een wachtlijst staat geregistreerd, al een vorm van handicapspecifieke ondersteuning van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) ontvangt, en dat de wachtlijst zelf dynamisch is.

Het aantal zorgvragen dat jaarlijks wordt behandeld, is aanzienlijk, maar een oplossing ten gronde moet toch komen van een wijziging van het systeem. Het ontoereikende aanbod maakt regie noodzakelijk. Dat is geen eenvoudige opdracht voor de regionale prioriteitencommissies, waaraan alle belanghebbenden deelnemen. Specifiek voor de jongvolwassenen worden miljoenen euro's extra ingezet voor maatregelen, zoals de ondersteuning van jongeren die uit het stelsel van de minderjarigheid komen en thuis nog kunnen worden begeleid, en de verlenging van ondersteuningsvormen. Maar ook hier vereist een oplossing ten gronde een operationeel, persoonsvolgend financieringssysteem.

Geachte leden, tot daar mijn verslag. Bedankt voor uw aandacht. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, geachte leden, we zullen zo dadelijk de conclusies van de commissie over dit verzoekschrift goedkeuren. Ik wil echter eerst nog mevrouw Stevens bedanken voor haar zeer degelijke verslag over dit toch belangrijke probleem en verzoekschrift.

In dit parlement krijgen weinig verzoekschriften een dergelijke aandacht en een dermate langdurige behandeling als dit verzoekschrift. We moeten echter allemaal goed beseffen hoe dit komt. De problematiek van de opvang van minderjarigen met een handicap is ondertussen welbekend. We hebben het uitvoerige antwoord van de minister gekregen en inderdaad uitvoerig gedebatteerd in de commissie.

Aan het einde van deze rit – de parlementaire rit dan toch, want voor de ouders is de lijdensweg uiteraard niet voorbij – is de balans natuurlijk niet positief. Gisteren nog kreeg ik opnieuw een e-mail van ouders met een voorbeeld van een zeer trieste situatie, dat duidelijk maakt dat we nog ver van huis zijn. We stellen vandaag nog steeds vast dat er voor heel wat minderjarigen een opvangprobleem is. Dat is de trieste toestand waarin deze sector zich vandaag bevindt.

We moeten onze verantwoordelijkheid als politici opnemen, niet alleen door een perspectief te bieden tegen 2020, maar ook door een perspectief te bieden op korte termijn voor de vele honderden ouders die nu om een oplossing schreeuwen en die de zorg echt niet meer kunnen dragen, in die erbarmelijke toestanden.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport – 1870 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
6 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, betreffende een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, ondertekend in Brussel op 2 december 2010 – 1871 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het protocol, ondertekend in Luxemburg op 24 juni 2010, tot wijziging van de luchtvervoersovereenkomst tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend op 25 en 30 april 2007 – 1872 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend in Brussel op 17 december 2009

– 1873 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

101 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de multilaterale overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Bulgarije, de Republiek Kroatië, de Republiek IJsland, de Republiek Montenegro, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Servië, Roemenië en de Missie van de Verenigde Naties voor interimbestuur in Kosovo (UNMIK) betreffende de totstandbrenging van een Europese Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte, ondertekend te Luxemburg op 9 juni 2006

– 1874 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Euromediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië, anderzijds, ondertekend in Brussel op 15 december 2010

– 1875 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met

1° de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste, de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede, de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde, IJsland, en ten vierde, het Koninkrijk Noorwegen, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011, en

2° de aanvullende overeenkomst tussen ten eerste, de Europese Unie en haar lidstaten, ten tweede, IJsland, en ten derde, het Koninkrijk Noorwegen, betreffende de toepassing van de overeenkomst vermeld onder 1°, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 2011 en in Oslo op 21 juni 2011

– 1876 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

MOTIE van de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marijke Dillen tot besluit van de op 19 maart 2013 door de heer Erik Tack in commissie gehouden interpellatie tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toenemende verspreiding van multiresistente ziektekiemen onder de Vlaamse bevolking

– 1955 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
61 leden hebben neen geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Ik heb een stemafpraak met de heer Van Rompuy.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik heb een stemafpraak met de heer Yüksel.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik heb een stemafpraak met de heer Hendrickx.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Hostekint.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Ik heb een stemafpraak met de heer Sauwens.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Bastiaens.

■

MOTIE van de heren Filip Dewinter, Joris Van Hauthem en Stefaan Sintobin en mevrouw Linda Vissers tot besluit van het op 17 april 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het ronselen van jongeren om deel te nemen aan de burgeroorlog in Syrië

– 1999 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 9

Zie hier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

16 leden hebben ja geantwoord;

89 leden hebben neen geantwoord;

1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 24 april 2013 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.42 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri, Dirk de Kort, Sas van Rouveroij.

Afwezig met kennisgeving

Caroline Bastiaens, Boudewijn Bouckaert, Jean-Jacques De Gucht: ambtsverplichtingen;

Veli Yüksel: door Vlaams Parlement toegestane zending;

Agnes Bruyninckx-Vandenhoutd, Marc Hendrickx: familieverplichtingen;

Michèle Hostekint, Peter Reekmans, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den

Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Mieke Vogels

■

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy

Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsens, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsens, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde,

Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire,

Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeys, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Karlos Callens, Bart Caron, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino

Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgén Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgén Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens

■